

1
2
3
4
5
6
7

8

9 **BRUSSEL VERDIENT BETER**

10 **VOORSTELLEN OM HET LEVEN EN**
11 **BESTUUR IN BRUSSEL TE VERBETEREN**

12 **Definitieve ontwerptekst 10.11.2023**

13

14	Inhoudsopgave	
15	1. Brussel, een plek waar ouders hun kinderen de beste toekomst kunnen geven.....	4
16	1.1 Investeer voort in de eerste 1000 dagen van onze ketjes	5
17	1.2 Maak onze scholen meer deel van onze wijken en onze stad.....	7
18	1.3 Investeer sterker in een zachte overgang tussen onderwijs en arbeidsmarkt.....	12
19	1.4 Vrije tijd: extra ruimte en aanbod.	18
20	2. Gelukkig ouder worden in Brussel.....	24
21	2.1 Oud is niet out in Brussel.....	25
22	2.2 Zorg voor voldoende rustpunten in de stad.....	27
23	2.3 We zeggen neen tegen alleen digitale dienstverlening.	28
24	2.4 We voeren de strijd tegen eenzaamheid op.....	31
25	2.5 Van Evere tot Neerpede. We vergeten onze gemeenten verder van het centrum niet.	
26	33
27	2.6 We willen een geschikte woning voor elke leeftijd.....	34
28	2.7 Voetgangers verdienen beter in Brussel	36
29	3. Meer respect op straat in Brussel.....	41
30	3.1 Veilige straten voor iedereen	42
31	3.2 Propere straten voor iedereen	46
32	3.3 Verkeersveilige straten voor iedereen.....	49
33	3.4 Straten zonder intimidatie of grensoverschrijdend gedrag	51
34	3.5 Onderhouden straten voor iedereen	52
35	3.6 Toegankelijke straten voor iedereen	53
36	3.7 Drugsvrije straten in Brussel	55
37	4. Brussel betaalbaar houden	58
38	4.1 Er is nood aan één sterk gewestelijk woonbeleid.....	59
39	4.2 We voeren de leegstandsbestrijding fors op	60
40	4.3 Het verwerven van een woning betaalbaar houden	61
41	4.4 Het bezitten van een woning betaalbaar houden	63
42	4.5 Het Brusselse woningbestand klaar maken voor de toekomst	64
43	4.6 Huisvesting voor mensen in kwetsbare posities.....	67
44	4.7 Een bruisende en betaalbare studentenstad.....	69
45	5. Brussel beter besturen	71
46	5.1 Versterken van de rol van Vlaanderen in Brussel	71
47	5.2 Vereenvoudigen van het institutioneel systeem binnen Brussel.....	73
48	5.3 Versterking van de rol van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest binnen Brussel.	75
49	5.4 Brussel moet focussen op zijn kerntaken.....	77

50	5.5 Brussel moet zijn eigen structuren rationaliseren en transparanter maken.	78
51	5.6 Brussel moet orde op zaken stellen inzake zijn uitgaven en inkomsten.	79
52	5.7 Brussel moet zijn hoofdstedelijke en tweetalige rol waarmaken.	80
53	5.8 De Brusselse geven vertrouwen aan burgers en middenveld	82
54	5.9 Erkennen van de rol van de Federale Staat in Brussel.	83
55	6. Andere actuele hangijzers in Brussel	85
56	6.1 De toekomst van metro 3.....	85
57	6.2 De invoering van de slimme kilometerheffing.....	86
58	6.3 De werken aan de Brusselse Ring.....	87
59	6.4 De financiering van erediensten in Brussel	87
60	6.5 De impact van het asiel- en migratievraagstuk op Brussel.....	88
61		
62		

63 1.Brussel, een plek waar ouders hun kinderen 64 de beste toekomst kunnen geven.

65
66 Onze Brusselse kinderen en jongeren zitten boordevol talent. Het is onze opvatting
67 dat een samenleving steeds moet vertrekken van de vreugde, de kracht en de
68 motivatie van elk kind. Ket, plus est en vous! Maar weet ook: je staat niet alleen in
69 Brussel. Je ouders, familie, vrienden en de hele Brusselse stadsgemeenschap zullen
70 je positief aanmoedigen, coachen en warm omringen.

71
72 In de eerste plaats zijn er de ouders. Elke ouder wil het beste voor zijn of haar kind.
73 Bij dat opgroeien en opvoeden komt ongelofelijk veel kijken. Cd&v zal steeds gezinnen
74 ondersteunen in dat levenswerk. Gelukkig staan ouders niet alleen. Familie, buren,
75 kinderbegeleiders, leerkrachten, jeugdwerkers helpen dag in dag uit mee de dromen
76 van kinderen waar te maken. Ze moedigen kinderen aan, ze motiveren hen, ze helpen
77 hen ontwikkelen en groeien. Voor cd&v is de kracht van dat sociale en
78 maatschappelijke weefsel rond kinderen niet te onderschatten: it takes a village – of
79 in Brussel misschien wel meer toepasselijk – it takes a city to raise a child.

80
81 Voor cd&v moet de overheid met het middenveld zorgen voor alle voorzieningen die
82 ouders nodig hebben om hun kinderen te laten opgroeien. Laagdrempelige
83 gezinsondersteuning en warme kinderopvang, goede scholen met sterke
84 leerkrachten, groene en veilige wijken waar het fijn spelen en sporten is en waar er in
85 de vrije tijd net zoveel te beleven, te ontdekken en te ontwikkelen valt als op school.
86 Daarbij moeten Nederlandstalige Brusselaars bij voorrang beroep kunnen doen op
87 Nederlandstalige dienstverlening.

88
89 Een christendemocraat zorgt ervoor dat alle ouders, ongeacht hun afkomst of socio-
90 economische situatie, hun kind de best mogelijke toekomst kunnen geven. Onze
91 steden zijn decennialang emancipatiemotoren geweest. Jongeren uit de
92 arbeidersklasse en later met migratieachtergrond vonden hun weg naar de
93 middenklasse door te studeren of door hard te werken. Ze volgden het devies dat
94 lange tijd gold: als je je inzet, als je je talenten benut, als je hard werkt, dan geraak je
95 hogerop. Helaas hebben we een groeiende groep mensen die doet wat van hen wordt

96 verwacht en die er toch niet geraakt, die het gevoel heeft dat ze het allemaal niet meer
97 gemanaged krijgen. De motor van de sociale mobiliteit sputtert. Het stilzwijgende
98 sociale contract lijkt te zijn gebroken. Ook dat mogen we niet uit het oog verliezen.

99

100 Het is de rol van de overheid om instrumenten aan te reiken die eerlijke opgroeikansen
101 geven aan elk kind en elke ouder. Wat een overheid zeker níét mag doen, is in de
102 plaats treden van de ouders: bij ons is er géén verplichte kinderopvang, zijn er géén
103 financiële of andere straffen voor ouders die in de ogen van sommigen te weinig
104 inspanningen leveren om Nederlands te leren. De cd&v-kijk op het ouderschap, het
105 middenveld en de overheid is er één waarbij we vertrouwen geven aan mensen. We
106 geloven dat de overgangsmomenten tussen kinderopvang, de schoolfasen en het
107 hoger onderwijs of arbeidsmarkt zo soepel mogelijk moeten verlopen. Daarom zijn we
108 voorstander van een doorgaande lijn waarbij iedereen die werkt met kinderen en
109 jongeren betrokken is.

110 1.1 Investeer voort in de eerste 1000 dagen van onze ketjes

111

112 De eerste levensjaren van een kind zijn cruciaal, dat is op alle vlakken aangetoond.
113 We verwijzen dikwijls naar het gegeven dat elke euro die geïnvesteerd wordt in jonge
114 kinderen zich later maal drie terugverdient. En dat effect is het grootst wanneer je
115 onmiddellijk, vanaf de geboorte, investeert in kinderen. Een vroeg contact met nieuwe
116 gezinnen is volgens ons cruciaal om hen te informeren over het aanbod aan
117 gezinsvoorzieningen en hen tijdig de juiste begeleiding aan te kunnen bieden. We
118 staan de jonge ouders bij.

119

120 We ondersteunen de **gezinsvoorzieningen** die er in de eerste levensjaren zijn en die
121 vertrouwen én netwerk geven aan ouders.

122 Samen blijven de Vlaamse Gemeenschap en de VGC investeren in een
123 **toegankelijke en kwaliteitsvolle preventieve gezinsondersteuning**. Via het
124 huidige aanbod van Nederlandstalige preventieve gezinsondersteuning wordt
125 amper 14% van de ouders met kinderen jonger dan 3 jaar één keer bereikt.
126 Minder dan 10% van de jongere gezinnen maakt effectief gebruik van onze
127 voorzieningen. Specifieke maatregelen (toeleiding, gedecentraliseerd aanbod,

128 netwerk) dienen genomen om het streefdoel om 30% van de gezinnen met
129 kinderen jonger dan 3 jaar effectief te ondersteunen.

- 130 • **Begeleiding tijdens de zwangerschap** en vlak na de geboorte is erg
131 belangrijk. Vroedvrouwen spelen daarbij een cruciale rol. Helaas zijn er door
132 het statuut van vroedvrouwen slechts weinig geconventioneerde vroedvrouwen
133 in Brussel actief. Dat statuut moet sterk verbeteren. Daarnaast moet de
134 opleidingssteun die het Brusselse Gewest geeft ook opengesteld worden naar
135 zelfstandige vroedvrouwen.
- 136 • We zien een grotere rol weggelegd voor het **Huis van het Kind Brussel**. Dit
137 mag niet beperkt blijven tot een fysieke aanwezigheid. Het Huis van het Kind
138 en haar partners moeten tevens naar de gezinnen toe trekken door aanwezig
139 te zijn in crèches en scholen, bij Vlaams-Brusselse organisaties, enz. Door dat
140 **outreaching werken** groeit de aanwezigheid in de wijken en bieden we ook
141 een oplossing aan wie geen digitale toegang heeft. We verzekeren een
142 Brussel-brede spreiding van de consultatiebureaus, diversiteit in het aanbod en
143 we maken dat aanbod beter bekend.
- 144 • Het sluiten van **praatcafés Baboes** is een fout. Het ontbreekt net in Brussel
145 aan plekken waar ouders met hun baby's en peuters kunnen spelen, leren en
146 ontmoeten. We zetten die fout recht en breiden de praatcafés uit. Daarnaast
147 geven we meer ondersteuning aan verenigingen en bibliotheken om een speel-
148 leeraanbod voor baby's en peuters uit te werken.
- 149 • We investeren in een sterk aanbod aan Nederlandstalige gezondheidszorg. Er
150 is een groot tekort bijvoorbeeld aan Nederlandskundige **huisartsen,**
151 **tandartsen en zorgkundigen in de kraam- en thuiszorg**. We zetten in op
152 gerichte ondersteuningsmechanismen en voeren campagnes opdat meer
153 Nederlandstalige medici en zorgkundigen de weg naar Brussel vinden. We
154 hebben hen nodig om de preventieve gezinsondersteuning in Brussel dicht bij
155 de gezinnen te houden.
- 156 • We kennen sociale rechten voor ouders met kinderen met beperking zoals een
157 verhoogde kinderbijslag automatisch toe. Daarnaast willen we dat via de
158 gezinsondersteuning ook voldoende informatie over de
159 ondersteuningsmogelijkheden wordt meegegeven over kinderen en jongeren
160 met specifieke noden.

161 Cd&v heeft gestreden voor de kinderopvang binnen de Vlaamse regering. We
162 investeren verder in de kinderopvang.

- 163 • We verbeteren de **waardering van het beroep** van de kindbegeleiders zodat
164 we mensen kunnen blijven motiveren om in de kinderopvang aan de slag te
165 gaan. Cd&v Brussel pleit ervoor om de **Vlaamse jobbonus** ook open te stellen
166 voor Brusselaars die werken voor instellingen van de Vlaamse Gemeenschap
167 in Brussel.
- 168 • Een volgende stap in de vermindering van de **begeleider-kindratio**: we willen
169 in de volgende regeerperiode naar vijf kinderen per begeleider zodat er meer
170 tijd is om elk ketje de aandacht te geven die het verdient.
- 171 • We verhogen verder van het aantal inkomensgerelateerde plaatsen in de
172 Nederlandstalige kinderopvang. Vandaag voorziet de Vlaamse Gemeenschap
173 reeds in 1 op de 3 erkende plaatsen in Brussel. We willen die verhouding op
174 peil houden door tijdens de volgende legislatuur **500 extra plaatsen** te creëren.
175 De voorafname van 10% voor Brussel op de Vlaamse capaciteitsmiddelen blijft
176 onverkort gelden.
- 177 • We zetten extra in op **flexibele en occasionele kinderopvang**. Dit o.m. om
178 onze ambitie van volledige tewerkstelling te realiseren, met kwalitatieve opvang
179 voor kinderen van ouders die deeltijdse en tijdelijke jobs hebben, opleidingen
180 volgen of onregelmatige uren werken. Stimuleer daarnaast dat bedrijven die
181 crèches inrichten deze ook openstellen voor buurtbewoners.
- 182 • We maken verder werk van de **doorgaande lijn** waarbij kinderen vlot kunnen
183 doorstromen van de kinderopvanginitiatieven naar de kleuterschool.

184 We ondersteunen onze Brusselse gezinnen via de Brusselse **kinderbijslag**. We
185 behouden de indexering van dit instrument. We informeren de gezinnen die gebruik
186 maken van onze crèches of scholen over hun rechten op de participatietoelagen en
187 schooltoelagen van het Groeipakket.

188 1.2 Maak onze scholen meer deel van onze wijken en onze 189 stad

190
191 We hebben een **nieuwe democratisering van het onderwijs** nodig; dit keer niet van
192 de jongeren uit de arbeidersklasse die toegang krijgen tot het hoger onderwijs, maar

193 wel door het verhogen van de onderwijskansen voor jongeren met
194 migratieachtergrond in ons onderwijs tout court. Wat ooit een ideaal van onze
195 samenleving was, dat je afkomst niet je toekomst bepaalt, kansarm of niet, maken we
196 vandaag niet altijd meer waar. In de klassering die de onderwijsgelijkheid tussen
197 kansarme en kansrijke leerlingen tussen OESO-landen vergelijkt, bengelen we
198 helemaal achteraan de lijst. Meer dan een vierde van de Brusselse jongeren die thuis
199 geen Nederlands spreken verlaat vroegtijdig de school.

200

201 Voor cd&v horen de leefwereld van kinderen en het ritme van gezinnen centraal te
202 staan in de organisatie van onze scholen. Vandaag dicteren evenwel de schooluren
203 het dagelijkse ritme van gezinnen. Dat is de wereld op zijn kop. We zijn voor een model
204 waarbij **de basisschool open is tussen 7 uur 's ochtends en 18 uur 's avonds**.
205 Voor- en naschoolse opvang worden harmonieus geïntegreerd in het
206 schoolprogramma. We zorgen voor huiswerkbegeleiding op school.

207

208 Ruim 35.000 ketjes en ketten gaan elke dag naar een Nederlandstalige school in
209 Brussel. Evenwel is er niet voor ieder van hen een plaats in onze **buitenschoolse**
210 **kinderopvang**. In 2022 deden we een eerste inhaalbeweging via een verhoging van
211 de toelage van de Vlaamse Gemeenschap en een versterking van de regierol van de
212 Vlaamse Gemeenschapscommissie. In 2025 gaat een volgende fase in met een
213 verdubbeling van de subsidie . Het besliste groeipad voor Buitenschoolse Opvang en
214 Activiteiten dient onverkort uitgevoerd en gerealiseerd in 2029 zoals voorzien.

215

216 Voor cd&v staan de ouders en leerkrachten niet alleen in het school maken. Er is een
217 hele gemeenschap nodig om een kind te doen opgroeien. Daarom willen we scholen
218 sterker inbedden in de buurt en meer verbinding laten maken met
219 vrijetijdsorganisaties. **Een school is een motor van het sociaal weefsel in de buurt**.
220 We moeten de school durven open te trekken: een school wordt een leefgemeenschap
221 door de omgeving mee in het bad te nemen en vele soorten expertises binnen te
222 brengen (jeugdwerk, sport, sociaal cultureel werk, maar ook taal, opleidingen, ...).
223 Maar weet ook: de school kan niet alle problemen zelf oplossen. We moeten daarom
224 linken leggen met organisaties die gespecialiseerd zijn in specifieke aspecten en
225 thema's en dit integreren in de gemeenschap van de school. Voor ons is de
226 **netwerkschool** de toekomst.

227

228 Brede school is in die zin een goede aanzet. Alle scholen ongeacht hun onderwijsnet
229 horen toegang te hebben tot een Brede Schoolwerking en bij de uitbouw ervan hoort
230 het middenveld voldoende betrokken te worden. We moeten er nu voor zorgen dat
231 alle scholen gewoon leefplekken worden en laagdrempelig zijn, geen bastions. Vrije
232 tijd voor kinderen, jongeren, ouders en buurtbewoners wordt toegankelijk via de
233 school. Er gaat ongelofelijk veel kracht uit van vrije tijd. Vanuit goesting en vanuit
234 engagement ontstaat energie. En dat is ook een positief knooppunt tussen school en
235 ouders. We blijven resoluut investeren in het principe van brede ontwikkelingskansen
236 voor kinderen: elke school heeft een netwerk en geeft dit vorm volgens de noden van
237 haar gezinnen en buurt. De netwerkschool is de toekomst. Om schoolgebouwen na
238 de schooluren open te stellen, werken we met **sleuteldragers** uit de buurt die instaan
239 voor het openen en sluiten van schoollokalen en -terreinen. Ook **ouders** hebben een
240 cruciale rol om van de school een motor van sociaal weefsel te maken.

241

242 Voor de middelbare scholen hanteren we een ritme van **9 uur tot 18 uur**. Het latere
243 startuur van scholen past beter bij de slaapontwikkeling van scholieren. De scholen
244 zijn open tot de vooravond en integreren veilige studieplekken, begeleide zelfstudie
245 en ontspanningsmogelijkheden in hun aanbod. We trekken het concept van de
246 netwerkschool in een aangepaste vorm ook door naar het middelbaar onderwijs.

247

248 Voor cd&v telt elk kind. De organisatie van ons onderwijs mag niemand achterlaten.
249 We zijn daarom voorstander van **een evenwichtigere planning van lestijd en**
250 **vakantie**. Een herindeling van de vakanties is geen taboe. Niet alleen is de huidige
251 verschillende regeling tussen het Franstalige en Nederlandstalige onderwijs niet
252 eenvoudig voor heel wat ouders. Het gaat vooral over eerlijke kansen op leren en
253 ontwikkeling. Dit is een gesprek dat we aangaan met gezinnen, leerkrachten,
254 jongeren, werkgevers, ... want het ritme van ons onderwijs gaat de hele gemeenschap
255 aan. Dit moet voor ons resulteren in een stappenplan waarbij de verandering door
256 iedereen gedragen wordt. In afwachting van zo'n evenwichtigere planning, zetten we
257 verder in op taalstimulerende activiteiten tijdens naschoolse uren en in de
258 vakantieperiodes.

259

260 Om te experimenteren met een nieuwe schoolorganisatie, willen we dat de gehele
261 Brusselse regio een **proeftuin** kan worden van het Vlaamse onderwijsbeleid. Onze
262 scholen in Brussel bieden een toekomstbeeld van de Vlaamse scholen over tien jaar.
263 Binnen zo'n proeftuin krijgen scholen voldoende autonomie. Een netwerkschool is een
264 open ruimte waarin iedereen wordt betrokken: we moeten ruimte geven aan ouders,
265 de buurt en organisaties om mee te doen. De school is immers een unieke plek: het
266 is één van de weinige plaatsen waar alle kinderen en jongeren én hun gezinnen in al
267 hun diversiteit met elkaar in contact komen. Het is dan ook een perfecte plek als
268 **participatieruimte**, een ruimte om met jongeren te spreken over thema's die hen
269 aangaan en aanbelangen.

270
271 Scholen zijn plekken waar jongeren goesting en motivatie krijgen, maar met te weinig
272 leerkrachten wordt dat een moeilijk verhaal. We ijveren voor de aanpak van het
273 **lerarentekort** door de job van leerkracht aantrekkelijker te maken, door vormen van
274 zijinstroom te stimuleren van nieuwe leerkrachten en door de investeringen in de
275 lerarenopleiding. We blijven inzetten op campagnes om Brusselse jongeren aan te
276 trekken in de lerarenopleiding. We willen bovendien dat er **extra premie** komt voor
277 leerkrachten die les geven in scholen die hoog scoren op SES-kenmerken.

278
279 Daarbij aansluitend: hebben de leerkrachtenteams de juiste kadering? Moeten alle
280 leerkrachten een pedagogisch bekwaamheidsbewijs hebben? Loont het bijvoorbeeld
281 niet de moeite om te kijken naar assistent-leerkrachten? Durf ook niet-leerkrachten in
282 te zetten in de school voor bepaalde taken en activiteiten in en buiten de klas. Dit geeft
283 herkenbaarheid aan de kinderen en jongeren, brengt wat ze kennen uit hun vrije tijd
284 en positief associëren ook binnen in de school. In onze netwerkscholen zijn niet enkel
285 leerkrachten en directie eigenaar van de school.

286
287 Leerlingen moeten zich bovendien in leerkrachten herkennen, zich thuis voelen op
288 school. Een belangrijk uitgangspunt is dat er waarde en talent zit in ieder kind. Hoe
289 motiveren we jongeren in het onderwijs om hun eigen weg te ontdekken? Dat is een
290 moeilijk vraagstuk. Het is belangrijk om te vertrekken vanuit de vraag: wat heeft een
291 kind of jongere nodig? Hoe zou jij onderwijs willen krijgen? Daar bieden eindtermen
292 vaak geen antwoord op. Geef scholen voldoende autonomie en ruimte om binnen
293 brede lesdoelen een eigen invulling te geven aan hun pedagogische project. We

294 moeten niet kijken naar waar we willen dat jongeren landen, wel naar op welke wijze
295 we **intrinsieke motivatie** kunnen **stimuleren**.

296

297 Voor cd&v is de **vrijheid van onderwijs** in al zijn aspecten essentieel is voor de hoge
298 kwaliteit van ons onderwijs. We geven vertrouwen en verantwoordelijkheid aan
299 schoolbesturen en schoolteams. Vrijheid van onderwijs is geen vrijblijvendheid van
300 onderwijs. Het is de verantwoordelijkheid van de scholen om topkwaliteit te leveren.

301

302 Vanuit de Nederlandstalige scholen in het Brussels hoofdstedelijk gewest komt een
303 sterk signaal dat het onderwijspersoneel geconfronteerd wordt met heel wat
304 **hulpvragen vanuit de omgeving van kinderen en jongeren**. Leerkrachten en
305 brugfiguren krijgen als vertrouwenspersoon meer en meer vragen rond welzijn. We
306 sluiten onze ogen niet voor de moeilijke omstandigheden waarin vele jongeren
307 opgroeien en organiseren ons ondersteuningsnetwerk zo dat vroegdetectie en
308 vroeginterventie mogelijk zijn. Leraren en directies worden bewust gemaakt en maken
309 kennis met initiatieven als Tejo en Overkophuizen binnen Brussel.

310

311 Uit de pilootprojecten "**Welzijn op School**" leren we dat zowel vanuit de scholen als
312 vanuit de welzijnsvoorzieningen er de wens is om vraag en aanbod beter op elkaar af
313 te stemmen. Inzetten op het verhogen van het welzijn van de ouders komt de
314 ontwikkelingskansen van de kinderen op school ten goede. Scholen zijn belangrijke
315 ankerpunten in de wijk voor kwetsbare gezinnen. Voor Welzijn zijn de scholen
316 belangrijke vindplaatsen voor hulpvragen waarnaar ze zich meer proactief en
317 outreachend willen opstellen.

318

319 We leren uit deze pilootprojecten en stellen een plan van aanpak op voor verankering
320 en schaalverruiming naar alle scholen. Welzijn op school is een basispijler van de
321 netwerkschool.

322

323 We geloven in het **belang van taal**, maar vinden ook dat de kennis van het Nederlands
324 niet wordt versterkt door te straffen, wél door spreekkansen te geven, door sterke
325 leerkrachten in de klas te hebben die oefenkansen geven én een toegankelijk aanbod
326 van vrije tijd waar kinderen en jongeren Nederlands kunnen spreken. Het
327 taalpromotiebeleid via het Huis van het Nederlands Brussel is daarbij een belangrijke

328 ondersteuning. Daarnaast willen we **native speakers** inzetten in het talenonderwijs in
329 onze scholen via het gastlerarenstatuut. Cd&v Brussel is voorstander van een
330 proeftuin rond de inzet van native speakers als taalleerkrachten in het onderwijs.

331

332 Een andere kwestie in het onderwijs is die van de **lege brooddozen**. We zijn het
333 erover eens dat leren of werken met een lege maag moeilijk is. Scholen die in het
334 belang van hun leerlingen een beleid voeren naar gezonde voeding en beweging
335 moeten we ondersteunen. Niet top-down beslissen wat scholen moeten doen, géén
336 'one size fits all', maar wel de ondersteuning geven en de instrumenten en middelen
337 aanreiken zodat de school beleid op maat van haar leerlingen kan voeren.

338

339 Tot slot blijven we investeren in **nieuwe Nederlandstalige scholen**. Met name voor
340 het secundair onderwijs maken we een inhaalbeweging. Concreet stellen we dat het
341 aantal Nederlandstalige scholen toeneemt om een aanbod uit te werken voor minstens
342 30 procent van de Brusselse kinderen en jongeren. Dit is de zogenaamde Brussel-
343 norm. Daarbij worden ook technische en beroepsgeoriënteerde richtingen niet uit het
344 oog verloren.

345 1.3 Investeer sterker in een zachte overgang tussen onderwijs 346 en arbeidsmarkt

347

348 Het voorbije jaar steeg de jeugdwerkloosheid snel. Meer dan 28% van de Brusselse
349 jongeren onder de 25 is werkloos. Een vierde van hen moet bovendien beroep doen
350 op het OCMW. Elke Brusselse jongere verdient een goede toekomst. Er is gelukkig
351 goed nieuws. De komende tien jaar gaan veel babyboomers die buiten Brussel wonen
352 maar in Brussel werken met pensioen. Dat schept heel wat nieuwe toekomstkansen
353 voor de Brusselse jeugd. Beeld je in dat over tien jaar de meerderheid van de
354 vrijgekomen jobs in Brussel ook worden ingevuld door Brusselaars? Dat lost heel wat
355 problemen op, gaande van mobiliteitsproblemen door de pendel, de
356 jeugdwerkloosheid en de hogere, stabiele inkomstenbron voor ons geweest. Net
357 daarom wil cd&v resoluut inzetten op het verbeteren van de toekomstperspectieven
358 voor onze Brusselse jongeren.

359

360 In de eerste plaats blijft het onze ambitie om jongeren te motiveren tot leren. Het is
361 onze ambitie om elke Brusselse jongere met de nodige kwalificaties het
362 leerplichtonderwijs te laten afsluiten zodat hij of zij klaar is voor het hoger onderwijs of
363 de arbeidsmarkt. We voorzien een continue **schoolloopbaanbegeleiding** en een
364 goede aansluiting op de arbeidsmarkt, zonder in te boeten op de brede vorming voor
365 alle jongeren. De onderwijshervorming hierboven omschreven moet alvast meer
366 Brusselse jongeren klaar maken voor hooggeschoolde jobs in Brussel en een nieuwe
367 Brusselse middenklasse scheppen. Daarnaast is een goede samenwerking tussen het
368 onderwijs en Actiris in Brussel onontbeerlijk.

369

370 We versterken het **duaal leren** en breiden het uit zodat ook in de meer
371 arbeidsmarktgerichte studierichtingen in het secundair onderwijs duaal leren mogelijk
372 is. Er is nood aan bijkomende opleidingen die duaal leren aanbieden en die een
373 dubbele finaliteit hebben. We willen dat ook ondernemingen sterke en kwaliteitsvolle
374 leeromgevingen zijn. Te weinig bedrijven bieden vandaag plaatsen aan. Maak het voor
375 Brusselse werkgevers even aantrekkelijk als voor Vlaamse werkgevers om leerlingen
376 op te leiden. Van scholen verwachten we dat ze investeren in sterke, structurele
377 samenwerkingen met ondernemingen. Scholen moeten sterker ondersteund worden
378 in de uitbouw van het duaal leren.

379

380 Bedrijven spelen een belangrijke rol voor onderwijs. Zij beschikken over de laatste
381 technologische ontwikkelingen en kunnen zo meer ondersteuning bieden, ruimer dan
382 stageplaatsen binnen de technische opleidingen. Waar het voor scholen moeilijk is om
383 steeds te beschikken over de laatste nieuwe materialen, kan, via een samenwerking
384 met lokale bedrijven, materiaal en infrastructuur, passend bij de opleiding, gebruikt
385 worden. Deze en andere faciliteiten werken verbindend, lokaal en regionaal. We willen
386 investeringen in uitrusting vanuit de private sector in scholen ondersteunen. De
387 connectie leggen met de bedrijfswereld en de non-profit past binnen de visie van cd&v
388 op de netwerkschool als leergemeenschap in de buurt. Initiatieven die de brug leggen
389 tussen het **onderwijs en de professionele wereld** moeten gesteund worden.

390

391 We beperken de ongekwalificeerde uitstroom tot een minimum. Wie toch uitstroomt,
392 begeleiden we via arbeidsbemiddeling, via socio-professionele inschakelingsdiensten
393 van het OCMW of via alternatieve trajecten richting tewerkstelling. Deze begeleiding

394 gebeurt het best op maat en houdt rekening met het specifieke profiel van de
395 schoolverlater. Elke schoolverlater is voor het afstuderen ingeschreven bij de ACTIRIS
396 en op de hoogte van de dienstverlening. ACTIRIS heeft met elke school een
397 overeenkomst om proactief schoolverlaters te informeren.

398

399 Een klassiek probleem is de **mismatch** op de Brusselse arbeidsmarkt. Het aantal
400 laag- of ongeschoolde jongeren is hoog, het aanbod laaggeschoolde jobs is laag. Een
401 deel van de oplossing ligt in Vlaanderen. Met cd&v hebben we de voorbije vijf jaar
402 meer Brusselse werkzoekenden naar de Vlaamse arbeidsmarkt toegeleid, onder meer
403 door een samenwerkingsakkoord te faciliteren tussen Vlaanderen en Brussel. We
404 investeren verder in de samenwerking tussen ACTIRIS en VDAB Brussel. Daarnaast
405 moet de samenwerking tussen ACTIRIS en FOREM ook fors verbeteren. Hierboven
406 spraken we reeds over de omkadering van ouders en het belang van kinderopvang
407 en kinderbijslag, in het bijzonder voor de alleenstaande ouder, om de combinatie
408 tussen werk, gezin en vrije tijd haalbaar te houden. Ook binnen het arbeidsmarktbeleid
409 zijn er een aantal drempels waardoor Brusselaars de weg niet altijd vinden naar werk
410 in Brussel en Vlaanderen.

411

412 • **Talenkennis** is er één van. Het is bekend dat wie een gemiddelde kennis bezit
413 van de tweede landstaal, vlotter werk vindt. Vandaag blijft helaas Brulingua als
414 onlineplatform de enige plek waar werkzoekenden met een taalachterstand hun
415 taalkennis met het oog op het vinden van een job kunnen verbeteren. Het met
416 veel bombarie aangekondigde talenpunt kwam deze legislatuur niet van de
417 grond. Nochtans is zo'n fysiek **talenpunt** cruciaal. Niet iedereen heeft vlot
418 digitaal toegang tot Brulingua. Bovendien leer je een taal het best na een
419 correcte taalscreening en via direct menselijk contact. In afwachting van zo'n
420 talenpunt, blijft het Nederlandstalig netwerk via het Huis van het Nederlands
421 Brussel, de drie CVO's, Ligo en VDAB Brussel inzetten op het leren en het
422 oefenen van het Nederlands.

423 • De **erkenning van diploma's** is en blijft een pijnpunt in Brussel. Meer dan 4
424 op de 5 mensen die via economische migratie Brussel binnen komen zijn hoger
425 geschoolden. Uit een recent cijfer van UNIZO blijkt dat 36.000 diploma's niet
426 erkend geraken of niet gelijkwaardig zijn. De termijnen om een erkenning te

427 krijgen zijn onaanvaardbaar lang. De Franse en de Vlaamse Gemeenschap
428 dienen de huisige werking kritisch door te lichten met het oog op kortere
429 doorlooptijden. We installeren een éénvormige toeleiding en ondersteunen
430 aanvragers richting NARIC of de EVC-testcentra.

431 • We moeten verder blijven inzetten op het bestrijden van **arbeidsdiscriminatie**.
432 Een aantal tekorten aan de praktijktesten werden recent geremedieerd. We
433 evalueren of ze testen beter hun doel bereiken en willen tevens dat voldoende
434 inspecteurs beschikbaar zijn om de praktijktesten uit te voeren.

435 • De zoektocht naar werk mag niet beperkt blijven tot de vacatures van de
436 bedrijven in de Brusselse rand alleen. Ook in regio's die nog in de invloedssfeer
437 van Brussel zitten zoals de regio's rond Aalst, Mechelen, Leuven, Aarschot en
438 Tienen staan heel wat jobs open. We moeten durven zeggen tegen onze
439 jongeren: het is niet abnormaal om je voor je werk een half uur tot een uur te
440 verplaatsen. Wel dient een overheid die verplaatsing te faciliteren. Het aanbod
441 van **De Lijn** is **ontoereikend**. We zijn voor nieuwe pilotoprojecten waar
442 **georganiseerd collectief vervoer** wordt ingezet vanuit Brussel naar de
443 werkregio's en jobhubs met veel kortgeschoolde of technische jobs in
444 Vlaanderen opdat werknemers op verschillende uren van de dag ook in minder
445 vlot bereikbare werkregio's geraken.

446 • Intussen zorgen we ervoor dat Brussel voor bedrijven ook aantrekkelijk blijft.
447 Een deel van de Brusselse grondreserves moet aangewend worden voor de
448 **ontwikkeling van nieuwe economische en duurzame industriële activiteit**.
449 We geloven daar sterk in de ontwikkeling van Brussel Noord als nieuwe
450 economische motor van het Gewest: Schaarbeek Vorming, de oude NAVO-
451 site, parking C en de brede kanaalzone van Neder-over-Heembeek tot
452 Vilvoorde bieden ongezien veel kansen hiertoe. Door de toekomstige werken
453 aan de Ring zal dit gebied ook beter ontsloten worden. We vragen
454 omzichtigheid bij het Brussels Gewest voor de omvorming van de A12 tot een
455 stadsboulevard: de toekomstige ontwikkelingsplannen voor de kanaalzone zal
456 voor bijkomende mobiliteit zorgen die opgevangen moet kunnen worden.

457 • **Voor de toekomst van Brussel is een gezond ondernemersklimaat nodig**
458 **en betaalbare (kantoor)belastingen zijn daar integraal deel van**.
459 Onroerende voorheffing, gemeentelijke belastingen op kantooroppervlakten en

460 –gebouwen, gewestelijke belastingen op niet-residentiële ruimten, en in
461 sommige gemeenten zelfs belastingen op parkeergelegenheid. De
462 belastingdruk is verpletterend op kantoorgebouwen in Brussel, terwijl de
463 Brusselse rand en Vlaanderen eraan werkt zich steeds aantrekkelijker op te
464 stellen en dit bijna niet meer hoeft te doen gezien Brussel zichzelf in de voet
465 lijkt te willen schieten. Een jaarlijkse studie toont de wildgroei en de
466 onwaarschijnlijke willekeur aan die ondernemers bijna uit het Gewest dwingt.
467 Er is vandaag een gewestelijk Fiscaal compensatiefonds die dit soort uitwassen
468 moet vermijden maar dit blijkt geen doeltreffend instrument. Zet in op een
469 geharmoniseerd tarief inzake de belastingen op kantoorruimte in het Gewest,
470 elimineer de uitzonderingen en vermijdt een vertrek van ondernemers uit het
471 Gewest die gebukt gaan onder dergelijk Brussels surrealisme.

- 472 • **Verlies de kennisintensieve arbeid niet uit het oog.** Onderzoek toonde aan
473 dat **iedere hooggeschoolde job in Brussel twee bijkomende jobs creëert,**
474 **waarvan een van deze twee jobs er een is voor een lager opgeleid profiel.**
475 De Brusselse kenniseconomie is 340.000 jobs dus van onschatbare waarde
476 maar staat tegelijkertijd onder druk. Onderzoek en de cijfers tonen aan dat
477 kennisclusters aan het wegtrekken zijn. Versterk de attractiviteit van Brussel
478 door veel meer in te zetten op mobiliteit, het ondernemersklimaat te versterken
479 en te focussen op duurzaamheid en digitalisering. Het remmen van nieuwe
480 technologieën zoals 5G is meer dan alleen nefast voor de beeldvorming maar
481 schaadt ook onze arbeidsmarkt en economie.
- 482 • We moeten middenveldorganisaties en hun **brugfunctie** beter inschakelen in
483 de arbeidsbemiddeling. Het aantal langdurig werklozen en inactieven blijft hoog
484 in Brussel. Die raken voorbij de buitenste vliegbaan van de arbeidsmarkt en
485 Actiris of het OCMW bereikt hen via de klassieke arbeidsbemiddeling te weinig.
486 Werklozen zijn te weinig bekend met de opleidingskansen die VDAB hen kan
487 bieden. Het middenveld is vaak in staat deze mensen beter te bereiken. Sluit
488 partnerschappen tussen middenveldorganisaties en Actiris en VDAB waarbij
489 middenveldorganisaties zorgen voor de eerste contactname, de initiële
490 begeleiding zoals het bijbrengen van attitude, praktische vaardigheden en een
491 basiskennis taal indien nodig, en leidt hen dan toe naar ACTIRIS. Durf daarbij
492 ook rolmodellen inzetten. Vanuit cd&v geloven we sterk in het potentieel van

493 de sociale economie. Er is te weinig aanbod. Zo is er maar één Vlaams erkend
494 maatwerkbedrijf in Brussel. Ook de gerichte tewerkstellingsmaatregelen zoals
495 artikel 60ers blijven belangrijk in zo'n tewerkstellingsbeleid.

496 • **Investeer in de zij-instromers in Brusselse knelpuntberoepen vanuit de**
497 **Brusselse overheid.** Vlaanderen besliste 23 miljoen euro uit te rekken om om
498 een structureel instroomkanaal voor zij-instromers op te richten en richtte ook
499 een knelpuntpremie in voor voor niet-beroepsactieve burgers. Vast werk is een
500 opstap naar een goede integratie en zorgt ervoor dat men een steentje
501 bijdraagt. Dit zijn het soort gedurfde modellen waar wij als cd&v Brussel achter
502 staan en maar waar vanuit het Brussels beleid niet wordt op ingezet.

503 • We zetten meer specifieke programma's op binnen **ESF Vlaanderen** met het
504 oog op de bestrijding van jeugdwerkloosheid, ook in Brussel. We onderzoeken
505 de mogelijkheden om het mandaat van VDAB Brussel te verbreden. Het
506 programma Nederlands op de Werkvloer wordt kosteloos voor anderstaligen in
507 knelpuntberoepen. We breiden de **Vlaamse jobbonus** van wie woont in
508 Vlaanderen uit naar wie werkt in Vlaanderen of voor de Vlaamse
509 Gemeenschap.

510 • Tot slot hoort de arbeidsbemiddeling in Brussel een beleid te zijn van wortel en
511 stok. Lang niet alle werklozen worden uitgenodigd voor activering.
512 Daarenboven wordt in Brussel te weinig gecontroleerd en te weinig
513 gesanctioneerd. Te vaak blijft het bovendien bij een gewone waarschuwing,
514 slechts in een beperkt aantal gevallen wordt overgegaan tot het verminderen,
515 schorsen of schrappen van een uitkering. In Brussel kan er pas gesanctioneerd
516 worden nadat een jury met drie onafhankelijke evaluatoren daartoe een
517 beslissing neemt. **Voor ons moet de activering in Brussel beter.** Tekenend
518 alleen is al dat de activeringsdienst van ACTIRIS niet in haar hoofdgebouw
519 gehuisvest is. **Ontwikkel een kwantificeerbaar beleid in het kader van werk**
520 **met een aantal duidelijk kwantificeerbare KPI's.** Stel een aantal acties
521 toenadering tot werk op jaarbasis voorop, houd de vingers aan de pols hoeveel
522 individuele werkzoekenden bereikt werden, hoe vaak zij bereikt werden en
523 evenzeer cruciaal hoeveel er niet bereikt werden. Breng het aantal
524 werkzoekenden in kaart dat een arbeidsconsulent vandaag gemiddeld opvolgt
525 en hoeveel een arbeidsconsulent er gemiddeld kwalitatief kan begeleiden. Op

526 maat van deze indicatoren kunnen duidelijke investeringsplannen opgesteld
527 worden op basis van relevante cijfers. ACTIRIS moet werk maken van een
528 geïntegreerde begeleiding, een aanpak op maat en inzetten op een
529 ketenbenadering van de werkzoekende. Tegen het einde van de volgende
530 legislatuur moet **95% van de werkzoekenden binnen het jaar van zijn of haar**
531 **aanmelding bij Actiris uitgenodigd worden voor activering**. Het loont
532 daarbij te moeite te kijken naar de ervaringen van de VDAB met haar
533 **ketenaanpak, aaneenschakkeling van begeleiding en werking met**
534 **activeringsconsulenten**. Daarnaast mag het aanvaarden van een **passende**
535 **dienstbetrekking** niet stoppen aan de gewestgrenzen: ook wie een job weigert
536 in een vlot bereikbare werkregio in Vlaanderen, moet daarvoor een sanctie
537 krijgen.

- 538 • **Sluit ook in Brussel een protocolakkoord re-integratie langdurig zieken.**
539 Vlaanderen sloot het Terug Naar Werk dat erop gericht is in 12.000 re-
540 integratietrajecten te realiseren tegen 2024. In Brussel is er nog geen akkoord
541 terwijl in 2020 bijna 10% van de Brusselse bevolking langdurig ziek is.

542 1.4 Vrije tijd: extra ruimte en aanbod.

543
544 Voor cd&v is vrije tijd een grondrecht voor ieder kind. Door deel te nemen aan
545 vrijetijdsactiviteiten zoals jeugdverenigingen en sportclubs kunnen kinderen en
546 jongeren écht zichzelf zijn, met vallen en opstaan. Toch blijven er uitdagingen op vlak
547 van vrijetijdskansen, vrijetijdsmogelijkheden en vrijetijdsvoorzieningen in Brussel, met
548 in sommige wijken weinig groen of open en veilige ruimte. Voor jongeren geldt dit meer
549 dan voor kinderen. Dat mogen we echt niet zo maar naast ons neerleggen. Want
550 vrijetijdsbesteding geeft jongeren dat noodzakelijke gevoel van vrijheid én is wezenlijk
551 voor hun groei, ontwikkeling en talentontplooiing.

552
553 Kinderen en jongeren moeten **voldoende ruimte** krijgen om in gezonde buitenlucht
554 te kunnen spelen, ook al wonen ze in een stad. We zetten sterk in op ruimte voor
555 kinderen en jongeren om te spelen, te ontmoeten en te genieten.

556
557 • Er is een speeltuin met **groene ruimte op 300 meter** van elk gezin. Zo'n
558 speeltuin is idealiter een plek waar kinderen niet alleen veilig kunnen spelen

559 maar ook veilig kunnen geraken. We zetten prioritair in op de Brusselse wijken
560 waar de nood aan bijkomende speelruimte het grootst is. Onteigening en
561 afbraak of reconversie van leegstaande panden is daarbij geen taboe.

- 562 • Bij de ontwikkeling van speeltuinen hebben we extra aandacht voor de
563 allerkleinsten. Een speeltuin moet ook toegankelijk zijn voor peuters. Bijkomend
564 zorgen we dat speelplekken ook tegemoetkomen aan de noden van jongeren
565 met een beperking. Speeltuinen zijn inclusief en divers, dat is hoe wij als
566 christendemocraten onze stadsgemeenschap zien.
- 567 • We geven kinderen en jongeren **een stem in de heraanleg** van Brusselse
568 publieke ruimte. De methode 'placemaking', het proces waarbij ruimte (space)
569 wordt getransformeerd in een betekenisvolle plek (place), geldt daarbij als
570 belangrijkste uitgangspunt. Jeugdwerkorganisaties hebben hier veel ervaring
571 in. Daarnaast stimuleren we gemeentes om in de vakantieperiodes
572 speelstraten in te richten.
- 573 • Er is nood aan nieuwe en betaalbare **sportinfrastructuur** die ook toegankelijk
574 is voor kinderen en jongeren. Er is in het bijzonder een nood aan nieuwe
575 binnen- en buitenzwembaden, aan een indoor skateclub en aan terreinen voor
576 teamsporten zoals voetbal, maar ook buitenklimmuren. 'Urban sports' krijgen
577 een plek in alle grote Brusselse parken en pleinen. De Vlaamse Gemeenschap
578 onderinvesteert in sportinfrastructuur in Brussel. We willen dat in de volgende
579 legislatuur een inhaalslag wordt gemaakt voor Nederlandstalige
580 sportinfrastructuur in Brussel. We pleiten, naar analogie van de kinderopvang,
581 voor een voorafname van 10% van de middelen voor sportinfrastructuur. De
582 prioriteit gaat daarbij naar de bouw van een nieuw (openlucht) zwembad. Er
583 moet een pact gesloten worden met de Gemeenschappen, de gemeenten en
584 het Brussels Gewest over een meerjareninvesteringsplan voor
585 sportinfrastructuur in ons gewest. In zo'n pact horen tevens afspraken gemaakt
586 te worden over ruimere openingsuren en uniforme tarieven in het hele gewest.
- 587 • We stellen schoolinfrastructuur maximaal buitenschools **open** voor jeugd-,
588 cultuur- en sportverenigingen.
- 589 • Zorg voor **water in de stad** waar kinderen en ouderen dichtbij hun huis in de
590 zomer verkoeling kunnen vinden.

- 591 • Doe **kleine interventies** in de publieke ruimte waarbij speel- en
592 sportelementen worden aangebracht. Goede voorbeelden zijn een
593 hinkstapparcours in de Nieuwstraat, of op maat gemaakte, mobiele
594 infrastructuur die ingezet wordt in de publieke ruimte van de stad om samen te
595 spelen, eten, ontmoeten, sporten, leren...
- 596 • We investeren verder in **jeugdinfrastructuur**. De volgende regering zorgt
597 tevens voor een vrijstelling van onroerende voorheffing voor erkende
598 organisaties uit het jeugdwerk en vereenvoudigt de aanvraagprocedures.
- 599 • Er kwam deze legislatuur maar weinig in huis van nieuwe **fuifruimtes**. Een
600 jeugdhuis, een voetbalcantine of cultuurinfrastructuur is niet noodzakelijk een
601 goed ingerichte en veilige fuifruimte. Daarnaast kwam het nachtleven sterk
602 onder druk te staan. We ondersteunen het nachtleven in Brussel.
- 603 • Het **Amerikaans Theater** wordt uitgebouwd tot een nieuwe culturele broedplek
604 in Brussel waar nieuw jong talent uit Brussel en omgeving de ruimte vindt om
605 cultuur te maken.

606 We **ondersteunen en investeren** bijkomend in het **Brusselse vrije tijdsaanbod** voor
607 jongeren:

- 608 • Het **vrijtijdsaanbod** voor **jongeren vanaf 12+** moet **groeien** in Brussel. Er
609 zijn in het bijzonder te weinig georganiseerde vrije tijd voor tieners in de
610 vakantiemaanden. De VGC laat hier een gat. De werking van een aantal
611 Brusselse jeugthuizen is ook te gesloten. Hun toegankelijkheid moet verhoogd
612 worden.
- 613 • Het **aanbod in de sportclubs** is ontoereikend waardoor er lange wachtlijsten
614 zijn en de lidmaatschapsprijzen hoog oplopen. Wist je dat 1 op 5 Brusselaars
615 niet genoeg middelen heeft om te sporten? De sportclubs moeten ondersteund
616 worden om hun aanbod te kunnen verhogen en tevens hun aanbod betaalbaar
617 te kunnen houden: budget, ruimte en verminderen van administratieve lasten
618 zijn cruciaal. Daarbij moeten we extra aandacht hebben voor sociaal-sportieve
619 organisaties. We investeren in alle bestaande goed werkende sociaal-sportieve
620 initiatieven en creëren ruimte voor nieuwe zodat de sportparticipatiegraad
621 meegroeit met de groei in de bevolking. Ook moet het Nederlandstalig
622 sport/clubaanbod verbeteren. Zo kunnen Brusselse ketjes hun Nederlands

623 verbeteren en hoeven Nederlandstalige kinderen niet meer uit te wijken naar
624 de Rand.

625

626 • Eerder gaven we reeds aan dat we het vrijetijdsaanbod veel sterker willen
627 connecteren met de schoolwerking. Sport en spel hebben een belangrijke plek
628 voor en na de schooltijden in onze netwerkscholen.

629 • We laten het aanbod van het **Deeltijds Kunstenonderwijs** in Brussel verder
630 groeien. Daartoe wordt er verder geïnvesteerd in gedeelde en kwaliteitsvolle
631 infrastructuur. In het zuiden van Brussel willen we een nieuwe site van Deeltijds
632 Kunstenonderwijs realiseren.

633 • **Brusselse NT2-taalleerders** geven aan te weinig spreekkansen Nederlands
634 te hebben. We profileren het Nederlandstalig vrijetijdsnetwerk als een plek waar
635 Nederlands spontaan kan gebruikt worden: we sensibiliseren onze
636 Nederlandstalige verenigingen, organisaties en de 22 gemeenschapscentra
637 over het belang van voldoende spreekkansen Nederlands voor anderstaligen
638 en ondersteunen hen daarin.

639 We willen ervoor zorgen dat jongeren en hun ouders zich **goed voelen in hun vel**.

640 • Bij de jeugdhulp gaan we resoluut voor **preventie en vroegdetectie**. We zetten
641 daarbij verder in op zowel het laagdrempelige eerstelijnsaanbod zoals de
642 OverKopuizen, het JAC en TEJO als op het niet rechtstreeks toegankelijke
643 aanbod. We versterken niet alleen de gezinnen maar ook de leerkrachten,
644 jeugdwerkers, sportbegeleiders en animatoren opdat zij bij vragen van jongeren
645 kunnen toe leiden naar het juiste aanbod.

646 • Brussel is, inzake bijzondere jeugdbijstand, pleegzorg, ... geen apart
647 werkingsgebied en wordt samengenomen met Vlaams-Brabant. Hierbij moet
648 gewaakt worden over een evenredige verdeling van middelen tussen Brussel
649 en Vlaams-Brabant alsook de toegankelijkheid van die voorzieningen in
650 Vlaams-Brabant voor Brusselaars. Net zoals er naast het **centrum Intra**
651 **Familiaal Geweld** in Halle er ook één dient opgestart in het tweetalig gebied
652 Brussel-Hoofdstad.

- 653 • We ondersteunen het **jeugdwerk** in Brussel om kinderen en jongeren te
654 bereiken die leven in een kwetsbare positie en een aanbod te bieden voor deze
655 jongeren.
- 656 • Soms zijn er moeilijke momenten in een opvoedingsrelatie. Als kinderen niet
657 langer thuis kunnen blijven, is **pleegzorg** onze eerste keuze als oplossing. Die
658 biedt de beste garanties op een warme thuis. Wij zetten in op de ontwikkeling
659 van een aanvullend beleid gefocust op ondersteunende pleegzorg met een
660 preventieve functie, met aandacht voor het behoud van de band met de
661 biologische ouder waar mogelijk. Door een beleid uit te rollen dat gericht is op
662 vroegdetectie en preventie anticipeert men op een aantal risicofactoren en pakt
663 men onderliggende problemen aan die tot een uithuisplaatsing kunnen leiden.
664 Daarvoor is verdere promotie bij de eerstelijns hulpverleners en een nauwere
665 samenwerking aan de orde. Om pleegzorg in Brussel te erkennen en uit te
666 bouwen vragen wij verder ook meer aandacht voor cultuursensitieve pleegzorg
667 en speciale aandacht te vestigen op de bekendmaking van pleegzorg en
668 werving van pleeggezinnen, ook bij culturele minderheden
- 669 • **Alleenstaanden en eenoudergezinnen** zijn een kwetsbare groep. Zij lopen
670 vaker risico op armoede of andere sociaaleconomische problemen. Met slechts
671 één gezinsinkomen is hun draagkracht beperkt en ook de combinatie arbeid en
672 gezin of arbeid en zorg is vaak niet eenvoudig. We kiezen ervoor hen extra te
673 ondersteunen in alle beleidsdomeinen en een verplichte reflex in te bouwen wat
674 de gevolgen zijn voor deze groep van beleidsmaatregelen. De Gelijke Kansen-
675 test dient uitgebreid te worden met deze groep. De Huizen van het Kind zorgen
676 voor een sociaal netwerk voor alleenstaande ouders en bieden plekken in
677 Brussel waar deze ouders elkaar kunnen ontmoeten en ervaringen kunnen
678 uitwisselen.
- 679 • Het beschikken over een **internetaansluiting** is een essentiële voorwaarde om
680 volwaardig deel te nemen aan de samenleving. We maken de Vlaamse
681 Digibanken en het VGC-aanbod daarover beter bekend.

682 Er blijven investeringen nodig in de infrastructuur van Vlaams-Brusselse instellingen
683 en organisaties. Het **Vlaams Brusselfonds** is een erg geschikt instrument om
684 complementair met de sectorale investeringssubsidies aanvullende
685 infrastructuurnoden te financieren. De volgende Vlaamse regering trekt daarom

686 jaarlijks extra middelen uit om het Vlaams Brusselfonds te versterken zodat het
687 investeringsritme op pijl blijft. Infrastructuur moet bovendien maximaal opengezet
688 worden voor domeinoverschrijdende werkingen en gedeeld worden met deze
689 organisaties uit verschillende sectoren. Om samenwerking tussen Vlaamse-Brusselse
690 instellingen en organisaties te stimuleren, blijft het Vlaams Brusselfonds investeren in
691 nieuwe broedplekken.

692

2. Gelukkig ouder worden in Brussel

693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724

Cd&v Brussel hanteert het **'8 to 80 Cities'** concept als leidraad. Brussel moet leefbaar en toegankelijk zijn voor mensen van alle leeftijden, van 8 tot 80 jaar oud. Een stad die ontwikkeld wordt op de ooghoogte van kinderen, wordt ontwikkeld op dezelfde hoogte als van ouderen die zitten in de stad. Als een stad geschikt is voor kinderen en ouderen, is een stad ook veilig en comfortabel voor alle andere leeftijdsgroepen. 8 to 80 Cities streeft naar inclusieve stadsontwikkeling en stedenbouw waarbij de behoeften van alle leeftijdsgroepen in overweging worden genomen, resulterend in een veilige, gezonde en leefbare omgeving voor iedereen.

In het vorige onderdeel focusten we reeds op enkele belangrijke elementen voor kinderen en jongeren in een '8 to 80 city'. Ook in het volgende onderdeel komen nog belangrijke aspecten van verkeersveiligheid en de inrichting van publieke ruimte aan bod. In dit onderdeel focussen we op de '80-kant' van het concept. Wij willen respect voor 'de generatie ervaring'. Brussel moet er niet alleen zijn voor de jonge hippe stadsvogel maar ook voor mensen die ouder willen worden in de stad. Een stad die respectvol omgaat met ouderen, gaat respectvol om met iedereen. Voor cd&v geldt: wat goed is voor ouderen, is ook goed voor vele andere groepen in Brussel. De oudere bestaat bovendien niet. Er zijn meerdere "generaties ervaring".

- Sommige mensen zijn **nog actief op de arbeidsmarkt** maar botsen omwille van hun leeftijd tegen drempels en vooroordelen: het wordt bijvoorbeeld moeilijker om van job te veranderen, of men krijgt minder kansen om te blijven groeien in de huidige job. Ook op arbeidsactieve leeftijd zijn er veel mensen die een belangrijke rol willen opnemen in de opvoeding van hun kleinkind, of die zorg willen opnemen voor hun eigen ouders. Het vinden van een goede balans tussen werk en privé is dus niet alleen een uitdaging voor jonge gezinnen!
- Daarnaast gaat het ook over de **'jaggers'**: mensen op pensioengerechtigde leeftijd die actief in het leven staan, die gesteld zijn op hun autonomie, die best goed mee zijn op de digitale sneltrein, die openbloeien in hun rol als grootouder, die genieten van de extra tijd die ze hebben om nieuwe talenten te ontwikkelen,

725 maar die evengoed klaarstaan om de handen uit de mouwen te steken in het
726 vrijwilligerswerk, het verenigingsleven, of in de zorg voor een naaste.

727 • En het gaat ook over die mensen die **niet (meer) als een actieve**
728 **gepensioneerde** door het leven gaan, bijvoorbeeld omwille van verminderde
729 mobiliteit, gezondheidsproblemen of simpelweg omdat men het kalmer aan wil
730 doen. Het zijn deze mensen die het minst zichtbaar zijn in onze samenleving,
731 wiens stem het minst gehoord wordt, en wiens belangen het makkelijkst
732 genegeerd worden.

733

734 Voor de federale en Vlaamse overheid heeft cd&v een Plan Generatie Ervaring
735 ontwikkeld waar onder meer wordt stilgestaan bij het belang van de pensioenen, bij
736 ouderenzorg, enz. Dit plan kan je hier nalezen. Hierna focussen we op de specifieke
737 opdrachten die zijn weggelegd voor de Brusselse overheden.

738 2.1 Oud is niet out in Brussel

739 'Ageisme' is in onze samenleving een reëel probleem met reële gevolgen. Volgens
740 een studie van de Wereldgezondheidsorganisatie heeft één op twee mensen
741 negatieve stereotypen of vooroordelen over ouderen of nemen ze een discriminerende
742 houding aan ten opzichte van ouderen. Ageism heeft een zeer negatieve invloed op
743 het welzijn van oudere volwassenen. Naar schatting zijn 6,3 miljoen depressies
744 wereldwijd toe te schrijven aan leeftijdsdiscriminatie.

745 Veel problemen zijn ook transgenerationale conflicten en zoals bijvoorbeeld de
746 opwarming van de aarde. Jongeren willen zich inzetten om de planeet waar zij nog
747 lang op verder zullen moeten leven te beschermen en de senioren zijn nu al de eerste
748 klimaatslachtoffers. Tijdens hittegolven, waarvan de frequentie toeneemt, is klassiek
749 oversterfte te zien die zich in de eerste plaats manifesteert onder de ouderen. De
750 gangbare tweedeling op basis van leeftijd is dus niet alleen grotendeels fictief, ze is
751 vaak ook onjuist.

752 We hebben daartoe volgende voorstellen.

753

754 • We pakken de discriminatie van 50-plussers op de arbeidsmarkt in Brussel
755 aan. De Brusselse overheid moet actief sensibiliseren bij werkgevers en

756 leidinggevend en omtrent stereotypes en voor(oor)delen omtrent oudere
757 werknemers. De **praktijktesten op de arbeidsmarkt** in Brussel moeten ook
758 ingezet worden om leeftijdsdiscriminatie op te sporen.

- 759 ● We voeren in navolging van jongerengarantie een “ouderengarantie” in bij
760 Actiris: elke oudere werkzoekende moet op gesprek komen bij Actiris en
761 kijken hoe zijn of haar ervaring en competenties nog gebruikt kunnen worden.
- 762 ● Betrek ouderen bij de vormgeving van beleid, niet enkel in adviezen maar ook
763 bij concrete adviesvragen.
- 764 ● We zorgen voor een **betere erkenning van de eerder verworven**
765 **competenties** van 50-plussers in Brussel zodat deze opgedane kennis, inzicht,
766 vaardigheden en attitudes verworven via werk- en praktijkervaring zichtbaarder
767 is op het cv van mensen en hun kansen op de arbeidsmarkt verhoogd worden.
- 768 ● We voeren een **positief activerend beleid naar SWT-ers**. Zij worden
769 uitgenodigd voor een gesprek en er wordt in samenspraak een traject
770 vooropgesteld naar de arbeidsmarkt. De arbeidsbemiddeling vanuit Actiris
771 moet evenveel inspanningen leveren naar werkzoekenden toe ongeacht hun
772 leeftijd.
- 773 ● Werkgevers in Brussel moeten gesensibiliseerd worden over
774 **menopauzeklachten** zodat dit bespreekbaarder wordt en er ook rekening mee
775 kan gehouden worden.
- 776 ● We voeren de strijd op tegen ‘**non-take-up**’ van **rechten** door ouderen. Geen
777 toegang hebben tot of geen gebruik maken van rechten is bij velen een
778 probleem en treft in het bijzonder de kwetsbare groepen. Eén van de oorzaken
779 voor non-take-up van rechten is onder andere te complexe procedures.
780 Daarnaast moet dit zoveel mogelijk bestreden worden door een
781 **automatisering en een proactieve toekenning** vanuit de overheid.
- 782 ● Met een ‘**grijs wordt zilverplan**’ koppelen we ervaring aan opleiding en
783 ontwikkeling van jong talent. We willen 50-plussers en pas gepensioneerde
784 senioren vlotter doen zij-instromen als leerkracht. Bovendien willen we de
785 jarenlange ervaring van onze actieve ouderen ook inzetten voor andere vormen
786 van mentorschap waarbij ouderen jongeren begeleiden, zowel in het onderwijs
787 als daarbuiten.

788 2.2 Zorg voor voldoende rustpunten in de stad

789 Het leven in de stad is gehaast. Zeker oudere mensen hebben vaak last van een te
790 gehaast leven in de stad. We hebben in Brussel nood aan meer rustpunten en
791 ontmoetingsplekken in de stad. Daarmee geeft cd&v ook een plek aan iedereen die
792 trager door de stad beweegt.

793 Met volgende voorstellen brengen we ook rust in Brussel.

794

- 795 ● Op **200m wandelafstand** is steeds een **zitbank of een rusthoek** aanwezig.
796 We plaatsen deze buiten de looproute, op schaduwrijke plekken en voorzien
797 deze met armleuningen. Op drukke plaatsen is ook een waterfontein aanwezig.
798 We zorgen tevens voor een periodieke kuisbeurt en voldoende onderhoud
799 zodat zitbanken en rusthoeken steeds netjes zijn. Investerings en aandacht
800 voor het belang vanwege de gewestregering om zitbanken te plaatsen moet
801 dringend omhoog. Zitbanken worden soms onaantrekkelijk gemaakt of
802 weggenomen om dak- en thuislozen te weren. Dit kan niet. De strijd tegen
803 dakloosheid moet bij de oorzaak worden aangepakt, niet door symptomen te
804 bestrijden.
- 805 ● In een stad wachten mensen vaak aan een **halte van de MIVB**. De MIVB
806 schrijft een wedstrijd uit om van haar haltes een meer **aangename wachtplek**
807 te maken.
- 808 ● We creëren **ruimte voor toevallige ontmoetingen**. De voorgevel van mensen
809 is daarvoor een geschikte plaats, op voorwaarde dat het voetpad breed genoeg
810 is. We willen dat mensen via een snelle en simpele procedure een aanvraag
811 kunnen doen bij de overheid voor het plaatsen van een (publieke) zitbank voor
812 hun woning of in hun straat i.
- 813 ● We geloven in het concept van **tuinstraten**. Een tuinstraat is een straat waar
814 je vergroent, verblauwt en verbindt. Een straat die is ingericht: met bijvoorbeeld
815 geveltuinen, ingerichte boomspiegels, groenslingers, groentetuintjes, bomen,
816 plantvakken, grasperkjes, (drink)waterfonteintjes, infiltratiezones en
817 rustpunten.
- 818 ● Veel appartementsblokken en herenhuizen hebben een geprivatiseerde groene
819 ruimte voor de deur. We geven eigenaars een **tuinpremie** als ze hun groene

820 ruimte open stellen voor buurtbewoners en maken met de eigenaars afspraken
821 over het gedeelde onderhoud en verder willen ontwikkelen. Zo kan verdere
822 ontharding in onze stad ook plaatsvinden.

- 823 ● We creëren **voetgangerscirkels in de wijken**. Een voetgangerscirkel is een
824 aaneengesloten wandelroute met de nodige rustpunten die de belangrijkste
825 voorzieningen met elkaar verbindt. De routes bevinden zich vaak in en rond
826 voorzieningen voor ouderen of personen met beperkte mobiliteit.
- 827 ● Als voetpaden te smal zijn, maken we om de 200m een **trottoirverbreding**. Zo
828 zorgen we voor rustpunten die doorgaand (voetgangers)verkeer en
829 wachtenden scheiden.
- 830 ● Naast zitbanken in parken en op pleinen zorgen we voor meer **tafels of**
831 **picknickmodules**. We willen ook **publieke barbecueplekken** in onze parken.
832 Zo stimuleren we dat families en vrienden elkaar ontmoeten in de openbare
833 ruimte. Door in te zetten op orde en respect, geloven we dat de Brusselaars
834 verantwoord en proper met deze plekken omgaan.
- 835 ● We zorgen voor voldoende schaduw en bladerdekken op rustpunten en creëren
836 zo **koelte-eilanden** waar senioren op warme dagen op adem kunnen komen.

837 2.3 We zeggen neen tegen alleen digitale dienstverlening.

838 Meer en meer dienstverlening van overheid en semi-publieke diensten zoals banken
839 verloopt digitaal. Een schadelijk neveneffect van die overmatige focus op het digitale
840 verhaal is dat mensen amper nog ergens fysiek of telefonisch terecht kunnen met hun
841 vragen. Heel wat kwetsbare groepen lopen daardoor een veel groter risico op digitale
842 uitsluiting, waardoor ze geen toegang hebben tot essentiële basisdiensten zoals het
843 raadplegen van overheidsdocumenten en het beheer van geldzaken. Dat kan niet de
844 bedoeling zijn, want publieke dienstverlening moet ten dienste staan van iederéén.

845 Met cd&v willen we dat alle basisdienstverlening ook fysiek toegankelijk blijft en dat
846 groepen die moeite hebben met het digitale tijdperk voldoende ondersteund worden.

847

- 848 ● Bij het uitwerken van het gewestelijke digitaliseringsbeleid moet steeds
849 rekening gehouden worden met het risico op digitale uitsluiting. In heel het
850 Brussels Gewest riskeren zo'n 400.000 mensen digitale kwetsbaarheid,

851 waardoor een doorgedreven overheidsdigitalisering duidelijk niet zonder
852 gevaren is. We willen het netwerk van de **digitale openbare ruimtes** verder
853 versterken en financieel ondersteunen en we willen meer **digitale coaches**
854 inzetten om deze initiatieven ten volle te kunnen laten werken.

855 ● Per wijk willen wij minstens **één fysiek overheidsloket en één bankautomaat**
856 terugvinden, waardoor beschikbare openbare dienstverlening voor iedereen
857 gegarandeerd wordt. Bij voorkeur worden deze locaties gebundeld in
858 wijkpunten of -antennes, waar naast deze basisdiensten ook ontmoetingen
859 mogelijk zijn.

860 ● De **basisdienstverlening moet te voet bereikbaar** zijn. Naarmate men ouder
861 wordt, laat men de fiets vaker links liggen omdat de stad te chaotisch is om nog
862 veilig te kunnen fietsen. Daarom moeten de belangrijkste basisdiensten, zoals
863 een kleine buurtwinkel, bankautomaten of sociale dienstverleners, zich zo goed
864 als mogelijk op wandelafstand bevinden.

865 ● De belangrijkste vormen van dienstverlening die niet dicht bij huis (kunnen)
866 georganiseerd worden, zoals bijvoorbeeld ziekenhuizen of administratieve
867 overheidsdiensten, moeten zo goed mogelijk bereikbaar en toegankelijk blijven
868 met de **auto, taxi of collectief vervoer**. Hoewel we zachte mobiliteit
869 aanmoedigen, moeten we zeker voldoende rekening houden met mensen die
870 minder mobiel zijn. Bij het uitbouwen van nieuwe locaties omtrent publieke
871 dienstverlening is het dan ook essentieel om telkens (parkeer)ruimte te
872 voorzien voor personen die zich enkel met een auto kunnen verplaatsen. Naast
873 de klassieke parkeerplaatsen voor mindervaliden, pleiten we op deze plaatsen
874 voor voorbehouden parkeerplaatsen voor deelauto's en collectief vervoer. Tot
875 slot moet de controle het rechtmatig gebruik van parkeerplaatsen voor
876 mindervaliden versterkt worden zodat alleen wie hier nood aan heeft ook van
877 deze parkeerplaatsen gebruik kan maken.

878 ● Daarnaast maken we ook werk van het uitbreiden van het aanbod aan
879 (laagdrempelige) **digitale opleidingen** op maat voor de Brusselaar, opdat
880 mensen langer zelfstandig en autonoom digitaal kunnen werken. Digibanken
881 spelen hier een sleutelrol in en moeten de digitale geletterdheid en
882 vaardigheden onder de bevolking helpen verbeteren.

883 ● We zorgen ervoor dat er steeds een alternatief is voor de digitale
884 dienstverlening van essentiële diensten. We zetten een rem op het puur digitale

885 parkeerbeleid. Er moet altijd de mogelijkheid blijven om fysiek een parkeerticket
886 te betalen, cash of via bankkaart. Wij zijn niet tegen het aanbieden van een
887 digitale betaalmodule, via een app of sms, maar een **fysieke**
888 **betaalmogelijkheid** via een parkeermeter moet er altijd zijn. We willen een
889 garantie op niet-digitale dienstverlening bij de MIVB, De Lijn en NMBS.
890 Reizigers voor het openbaar vervoer moeten ook hun ticket kunnen kopen in
891 krantenwinkels, postpunten, of in de lokale kruidenier.
892

893 2.4 We voeren de strijd tegen eenzaamheid op.

894 Veel 65-plussers wonen alleen of voelen zich eenzaam. Er zijn ook meer en meer
895 alleenstaande ouders. Of je nu jong bent of oud, eenzaamheid is verdriet. We hebben
896 mensen in ons leven nodig die ons het gevoel geven dat we verbonden zijn met
897 anderen. De kunst is om sociaal actief te blijven. Anderen opzoeken, erop uit gaan,
898 zorgen voor contact met mensen die er toe doen voor jou, dat is de goede aanpak van
899 eenzaamheid. Wachten tot er iemand op bezoek komt is een strategie die afhankelijk
900 maakt en daar schiet je over het algemeen niet veel mee op.

901 Met cd&v willen we een sociaal netwerk weven met uiteenlopende knooppunten waar
902 ouderen naar gelang hun eigen wensen en behoeften op kunnen aanhaken.

- 903 ● **Nederlandstalig seniorenleven in Brussel** draait dankzij de ouderen en hun
904 vrijwilligerswerk. Ouderen willen graag zelf voorzieningen en activiteiten in hun
905 buurt initiëren, organiseren en beheren. Onze gemeenschapscentra moeten
906 meer aandacht hebben voor de seniorenverenigingen. Daarnaast behouden
907 **lokale dienstencentra en buurtzorgnetwerken** een belangrijke rol om
908 mensen een sociaal netwerk te geven en om hen door te verwijzen naar
909 gespecialiseerde hulp waar nodig.
- 910 ● We experimenteren tevens met initiatieven die **jong en oud verbinden**. We
911 geloven in gedeeld ruimtegebruik. Een voorbeeld is het project Art.is.t.care
912 waarbij jonge kunstenaars een tijdelijke residentie vinden in woonzorgcentra en
913 daar samen met de bewoners kunst en cultuur maken en beleven. Een ander
914 voorbeeld betreft kinderdagverblijven die samen activiteiten organiseren en
915 gedeelde ruimtes zoals een tuin hebben met woonzorgcentra. Als het gaat om
916 tijdelijke ruimtes of projecten, bestendigen we wat succesvol is met een vaste
917 plek.
- 918 ● We verlagen financiële drempels via een extra module bij de **Paspartoe** gericht
919 op sociale activiteiten voor ouderen.
- 920 ● We willen een fijnmazig netwerk van “**third places**” creëren in Brussel. Dat zijn
921 plekken waar Brusselaars elkaar ongedwongen kunnen ontmoeten, zoals
922 koffiehoekjes in de bibliotheek of een krantenhoek in de supermarkt. De lokale
923 dienstencentra worden versterkt in middelen en personeel zodat ze 7/7
924 toegankelijk zijn.

- 925 ● De overheidsfunctionarissen die dichtbij de burger staan, zoals sociale werkers,
926 wijkagenten en gemeenschapswachten, krijgen bijzondere opleiding om
927 **signalen van vereenzaming** op te vangen en waar nodig te melden aan de
928 relevante maatschappelijke diensten. We bekijken ook hoe buren en vrienden
929 een rol kunnen spelen in het signaleren en doorverwijzen van eenzame buren
930 en kenissen.
- 931 ● We starten een campagne op om ‘**alledaagse attentheid**’ te tonen. Buren
932 gaan niet heel intens en langdurig voor elkaar zorgen maar zijn wel in staat om
933 meer attent te zijn voor elkaar, af en toe wat aandacht te geven aan een oudere
934 buur en in de gaten te houden of alles nog goed gaat. We zetten in die geest
935 ook projecten voort rond zorgzame buurten.
- 936 ● De door de Vlaamse Gemeenschap erkende gezinszorg heeft in Brussel een
937 beperkter bereik, terwijl er net **meer vraag is naar thuisondersteunende zorg**.
938 Er moet dan ook meer worden ingezet op outreach en drempelverlaging bij
939 potentiële gebruikers en doelgroepen die vandaag onvoldoende bereikt
940 worden.
- 941 ● Ouderen met een migratieachtergrond vinden moeilijker de weg naar thuiszorg
942 en dienstverlening. Ze worden vaak niet meer opgevangen binnen hun eigen
943 familiale kader. Extra aandacht voor deze groep lijkt dan ook aangewezen. We
944 hebben nood aan **zorg op maat voor elke senior**, met inbegrip van
945 cultuursensitieve zorg
- 946 ● We kiezen dan ook voor een **goede, geïntegreerde zorg** waarbij de patiënt en
947 zijn mantelzorger het vertrekpunt zijn. De mantelzorg verdient een betere
948 ondersteuning in Brussel. Dat kan bijvoorbeeld via een **gewestelijke**
949 **mantelzorgpremie**.
- 950 ● We vragen meer aandacht voor **geestelijke gezondheidszorg**. Gelet op de
951 afwezigheid van Vlaamse erkende residentiële GGZ is een versterking van het
952 ambulante Vlaams aanbod GGZ in Brussel noodzakelijk. Bijkomende,
953 structurele middelen gaan verhoudingsgewijs minder naar Brussel en meer
954 naar ander Vlaamse regio's. Budget moeten verdeeld worden ifv
955 inwonersaantallen en gewogen met criteria van bevolkingskenmerken. Daarbij
956 moet de 30% Brusselse bevolking correct in beeld gebracht worden.
- 957 ● Binnen de **Vlaamse Sociale Bescherming (VSB)** ijveren we ervoor dat
958 aangesloten Brusselaars, die evenveel betalen als de Vlamingen, toegang

959 krijgen tot dezelfde rechten, een vergelijkbaar pakket en voldoende
960 toegangspoorten tot de zorgbudgetten.

961 ● Het **Nederlandstalig aanbod voor ouderen** in Brussel is met 9 Vlaamse
962 erkende WZC, 19 lokale dienstencentra, 2 regionale dienstencentra en 3
963 erkende diensten gezinszorg en aanvullende huishulp **zeer beperkt**. De
964 aanwezigheid van een sterk uitgebouwd (COCOF en) GGC-aanbod is géén
965 excuus om géén Vlaams aanbod te verzekeren. Bijkomend worden deze
966 voorzieningen onvoldoende specifiek ondersteund om dat Nederlandstalig
967 aanbod te garanderen (anderstalig personeel, mobiliteit, onveiligheid,...). Naar
968 analogie met specifieke programma's voor grootstedelijke uitdagingen in
969 onderwijs of kinderopvang voorzien we een investeringsprogramma ter
970 versterking van de Vlaamse ouderenzorg in Brussel en garanderen we
971 Nederlandstalige zorg.

972 ● Er dient een **specifiek ouderen(zorg)beleid** ontwikkeld voor de
973 Nederlandstalige senior-Brusselaar vanuit de VGC. Dat vertaalt zich onder
974 meer in extra budget outreach/buurtzorg gekoppeld aan (lokale) dienstencentra
975 en WZC en thuiszorgdiensten. Om tot een voldoende dekkend aanbod te
976 komen dient ook de programmatie van LDC's ingevuld (+8 centra). Binnen het
977 VGC-college moet de nieuwe bevoegdheid "Strijd tegen Eenzaamheid" worden
978 toegewezen aan een Collegelid.

979 2.5 Van Evere tot Neerpede. We vergeten onze gemeenten 980 verder van het centrum niet.

981 Wie vanuit pakweg Haren of Neerpede naar het centrum van Brussel wil, is al snel
982 drie kwartier tot een uur onderweg met het openbaar vervoer. Daarnaast worden de
983 meeste investeringen vanuit het Gewest gedaan in het centrum en de eerste
984 stadsring. Ook aan de buitengrenzen van ons Gewest wonen mensen. Die zijn vaak
985 ouder en minder mobiel. Deze groep mensen moeten vaak owv de slechte openbaar
986 vervoersverbindingen nog steeds hun auto gebruiken om naar het centrum te geraken.

987 Cd&v wil meer investeringen in de gemeenten in de 2^e stadsring.

988 ● De **openbare dienstverlening** moet beter gespreid en bereikbaarder worden.
989 Er dient ook in Brusselse buitengebieden voldoende geïnvesteerd te worden.

- 990 ● De gemeenten die verder van het stadscentrum liggen, moeten **beter**
991 **bereikbaar zijn via het openbaar vervoer**. De frequentie van het openbaar
992 vervoer naar de Brusselse buitengebieden moet worden verhoogd, zodat
993 bewoners gemakkelijker en sneller kunnen reizen. Bovendien moet het
994 openbaar vervoer 's avonds en in de weekends frequente en efficiënte
995 verbindingen aanbieden met de Vlaamse Rand.
- 996 ● De **S-trein, het vroegere GEN-Netwerk**, moet efficiënter worden ingezet om
997 de verbinding tussen de Brusselse buitengebieden en het stadscentrum te
998 verbeteren. De GEN-stations spelen daarin een sleutelrol. Hun bestaan en de
999 grote voordelen inzake tijdswinst moet ook beter bekend gemaakt worden. Er
1000 moet ook gekeken worden of hier geen extra investeringen, via het Beliris-
1001 fonds, moeten gebeuren om de laatste missing links af te werken.
- 1002 ● Er moet meer aandacht worden besteed aan het **onderhoud van parken en**
1003 **straten** in de Brusselse buitengebieden om de leefbaarheid te verbeteren.
- 1004 ● De oplossing voor de uitdagingen van Brussel moet niet alleen in de periferie
1005 worden gezocht. De buitengebieden mogen niet worden behandeld als de
1006 **vuilbak van de stad**. Het is niet enkel de laatste plek waar je festivals kan
1007 organiseren of gevangenissen kan bouwen. Er moet ook aandacht worden
1008 besteed aan het beheer van leegstaande gebouwen en slecht onderhouden
1009 leegstaande terreinen die hier vaak aanwezig zijn.
- 1010 ● Er moet gezorgd worden voor **minikernen met basisdienstverlening** in de
1011 buitengebieden. Dit zorgt voor een betere leefbaarheid en minder
1012 afhankelijkheid van het stadscentrum. Zorg verder voor de aanwezigheid van
1013 de basisdiensten zoals bankautomaten en een buurtwinkel alsook essentiële
1014 diensten zoals huisartsen.

1015

1016 2.6 We willen een geschikte woning voor elke leeftijd

1017

1018 Veel 65-plussers wonen in ongeschikte woningen, waar ze moeilijk toegang hebben
1019 zonder traplopen en die kosteneffectieve aanpassingen (van minder dan 10.000 euro)
1020 missen. Dit is een typisch Brussels probleem waar zowel in statige herenhuizen als
1021 kleinere stadwoningen de woonruimten gestapeld zijn en waar slechts 7% van de
1022 gebouwen na 1981 is opgetrokken. Ouderen zijn terughoudend om zich voor te

1023 bereiden op woningaanpassingen of verhuizingen vanwege financiële nadelen en de
1024 zware last die dit met zich meebrengt.

1025

1026 Wie zelf bewust de keuze maakt om te verhuizen naar een comfortabelere woning, is
1027 daar doorgaans gelukkiger mee dan wie plots moet verhuizen na een incident of
1028 omdat het echt niet meer lukt. Het is daarom van belang dat mensen zelf op tijd
1029 nadenken over de vraag waar en hoe ze graag willen wonen wanneer ze ouder
1030 worden. Het is dan wel essentieel dat er ook voldoende en kwaliteitsvolle opties
1031 voorhanden zijn. Vanuit het beleid moet ingezet worden op leeftijdsvriendelijke
1032 woonomgevingen waarin basisvoorzieningen voorhanden zijn en waar ouderen
1033 comfortabel kunnen leven. Daarnaast moet er ingezet worden op aangepaste
1034 woonvormen die ouderen de kans geven om langer zelfstandig te leven, ook wanneer
1035 men zorgbehoevend zou worden.

1036

1037 Voor cd&v heeft elke oudere recht op een woning die is aangepast aan zijn leeftijd.

1038

1039 ● **Stedenbouwkundige voorschriften** (“Good Living”) moeten ertoe leiden dat
1040 er in het hele gewest gemengde woningvastgoedprojecten worden
1041 gerealiseerd. Voor ons is het realiseren van een mix van appartementen in
1042 vastgoedprojecten is daarbij het uitgangspunt. Via fiscale incentives willen we
1043 woningprojecten mogelijk maken met een sociale mix (inkomen) en
1044 verschillende woningtypes (zorg, kangoeroe, gewoon).

1045 ● We vergemakkelijken het **intergenerationeel samenwonen van studenten**
1046 **en senioren** om het tekort aan studentenwoningen op te lossen. Dit kan
1047 worden bereikt door het creëren van een eenvoudiger wettelijk kader en
1048 ondersteuning bij het regelen van de huisvesting, aangezien er momenteel veel
1049 regels zijn en het risico op fouten groter is dan de hulp om het correct te doen.

1050 ● Daarnaast pleiten we ervoor om **assistentiewoningen en leegstaande**
1051 **serviceflats ook open te stellen voor andere doelgroepen**, zoals mensen
1052 met een beperking, maar ook een bepaald aandeel te laten bewonen door
1053 mensen die mee zorg opnemen.

1054 ● We ontwikkelen een beleid dat de bouw van van **levensloopbestendige**
1055 **woningen** bevordert. Door middel van een Brusselse stedenbouwkundige
1056 verordening zorgen we voor een verplichte toegankelijkheid van

- 1057 appartementen bij nieuwbouw of ingrijpende renovatie, zowel voor de
1058 gemeenschappelijke delen als de individuele wooneenheden. Daarnaast
1059 zorgen we voor moduleerbare woningen die naar gelang van de leeftijden
1060 uitgebreid of opgesplitst kunnen worden. Niet iedereen heeft in elke levensfase
1061 evenveel ruimte nodig. We hanteren datzelfde principe bij de bouw van sociale
1062 woningen.
- 1063 ● We stimuleren **kleinschalige woonvormen** voor ouderen en zetten in op
1064 **kangoeroewonen**, een model waarin ouderen en jongeren samenwonen.
1065 Daarnaast zetten we technologische innovaties en slimme oplossingen in die
1066 ouderen ondersteunen bij het zelfstandig wonen.
 - 1067 ● We gaan samenwerkingen aan met de huisvestingsmaatschappijen om de
1068 beschikbaarheid van **geschikte en kleinere woningen voor ouderen** te
1069 vergroten, zodat ze jonge gezinnen de kans geven die op de wachtlijst staan,
1070 sneller kunnen intrekken in een huis voor hun grootte.
 - 1071 ● We creëren **gemeenschappelijke ruimtes en faciliteiten** in wooncomplexen,
1072 die de sociale interactie en het welzijn van ouderen bevorderen.

1073 2.7 Voetgangers verdienen beter in Brussel

1074 Of je je verplaatst met de fiets, het openbaar vervoer of de auto, iedereen is op een
1075 bepaald moment voetganger. 36% van de Brusselaars geeft aan als belangrijkste
1076 verplaatsingsmiddel te voet te gaan. Daarmee staat de voetganger helemaal
1077 bovenaan. Te voet gaan heeft zoveel voordelen: de beweging is gezond, het kost
1078 niets, het brengt mensen met elkaar in contact én het is goed voor het milieu.

1079 Een goed mobiliteitsbeleid vertrekt vanuit de voetganger. Cd&v introduceerde
1080 daarvoor in 2001 het STOP principe in het mobiliteitsbeleid. Mensen werden
1081 aangemoedigd zich zoveel mogelijk te verplaatsen door te stappen, dan te trappen en
1082 het openbaar vervoer te nemen en als het niet anders kan, de personenwagen. Het
1083 mobiliteitsbeleid moet vanuit die logica worden opgebouwd. Daarnaast moeten onze
1084 straten aangenaam en veilig zijn voor kinderen én ouderen. Een voetpad dat goed is
1085 voor een 8 en 80 jarige, is een voetpad dat goed is voor iedereen. We evolueren naar
1086 toekomstbestendige 15-minutensteden waar fietsers en voetgangers centraal staan.

1087 Helaas stellen we in Brussel vast dat de aandacht en investeringen in mobiliteit in de
1088 omgekeerde volgorde gebeuren. Hoewel de meeste verplaatsingen in Brussel te voet
1089 gebeuren, is de voetganger vaak niet goed bedeed in de publieke ruimte. Voetpaden
1090 zijn in slechte staat en te smal, oversteekplaatsen zijn vaak onveilig door
1091 automobilisten en fietsers die geen voorrang verlenen en de verlichting laat 's nachts
1092 de wensen over.

1093 Met dit voetpadenplan willen we de voetganger het respect geven die het verdient in
1094 het mobiliteitsbeleid. De voetgangersveiligheid moet verhoogd worden en de
1095 basisinfrastructuur voor voetgangers moet beter.

1096 **Onze tien actiepunten voor zo'n ambitieus voetpadenplan:**

1097 **1) Renovatie traject voor trottoirs**

1098 Er is nood aan een groot renovatie traject voor alle trottoirs in Brussel. Voetpaden
1099 moeten massaal gerenoveerd en verbreed worden. De comfortscores voor de
1100 hoofdvoetpaden moet minimaal 8/10 zijn en voor de wijkvoetpaden 6/10. De breedte
1101 van een voetpad is minimaal 2 meter en voor de drukke gebieden 3 meter en meer.
1102 Daarnaast dienen kleine herstellingswerken zoals het vastleggen van losliggende
1103 tegels permanent uitgevoerd worden. Het Brussels Gewest moet gemeenten
1104 financieel intensiveren om haar voetpaden te herstellen en te renoveren en richt
1105 daarvoor een Stapfonds op.

1106 Enkele punten verdienen bij de renovatie extra aandacht. Voetpaden moeten
1107 voldoende vlak zijn. De ribbelstenen bij de voetgangerszone is geen goed voorbeeld
1108 voor mensen die minder mobiel zijn. Elk hoogteverschil telt voor hen. Tijdens
1109 regenachtige dagen of bij winterweer stromen de Brusselse spoedgevallendiensten
1110 vol. Zorg daarom voor materialen die de nodige grip hebben en antislip zijn.

1111 Voorzie bij wegenwerken op voetpaden een voldoende brede, goed afgebakende
1112 omleidingsroute met duidelijke bewegwijzering.

1113 **2) Oversteekplaatsen moeten veilig zijn.**

1114 In het renovatieplan spelen oversteekplaatsen een sleutelrol. In de volgende
1115 legislatuur moeten alle boordstenen aan oversteekplaatsen verlaagd worden.

1116 Oversteekplaatsen moeten beschermd zijn met paaltjes zodat foutparkeren voor- of
1117 na het zebrapad onmogelijk wordt. Verhoogde oversteekplaatsen kunnen eveneens
1118 de snelheid van het verkeer afremmen. Cd&v wil tevens meer experimenten uitrollen
1119 met diagonale zebrapaden en gevleugelde oversteekplaatsen.

1120 **3) Stop verrommeling van onze voetpaden**

1121 Onze stoepen zijn nu een plek voor alles wat niet kan op de rijbaan. Je vindt er
1122 parkeermeters, laadpalen, afvalcontainers, uitbreidingen van cafés of groentewinkels,
1123 enz. Daarnaast worden beschadigingen aan de voetpaden, zoals aangereden paaltjes
1124 of schots en scheve verkeersborden, amper hersteld. Dat leidt tot een ongeziene
1125 verrommeling van onze voetpaden én leidt tot extra netheidsproblemen: verrommeling
1126 en vuiligheid trekken nog meer verrommeling en vuiligheid aan. Dat is de befaamde
1127 broken windowtheorie. Het voetpad lijkt wel de restruimte waar alles neergepoot wordt
1128 waar elders in de publieke ruimte geen plek voor is. De voetganger verdient meer
1129 respect dan dat. Elk voetpad van 2 meter of minder breed, hoort obstakelvrij te zijn.
1130 Plaats straatinfrastructuur zoals fietsboxen, laadpalen en parkeermeters in de eerste
1131 plaats op de openbare weg en niet op de voetpaden. Maak Fix My Street beter bekend
1132 als meldpunt voor obstakels. Ook de vuilzakken moeten van straat want ze liggen
1133 vaak in de weg op de smalle voetpaden. Cd&v is al langer voorstander van
1134 ondergrondse vuilniscontainers. Het aanbrengen van een laadkabel op de stoep kan
1135 enkel indien dit geen hinder betekent voor de voetganger, rolstoelgebruiker of ouder
1136 met kinderwagen en veilig wordt geregeld.

1137 **4) Hinderlijke voorwerpen zoals deelsteps horen niet thuis op het voetpad**

1138 Hinderlijke voorwerpen hebben geen plaats op het voetpad (steps, fietsen, terrassen,
1139 werfmateriaal,...). Wie zo'n voorwerpen zonder vergunning op het voetpad plaatst,
1140 moet systematisch beboet worden.

1141 Vooral rond deelsteps is de frustratie groot. Wij geloven niet in een algemeen verbod.
1142 Daarmee wordt iedereen gestraft, ook wie de steps wel goed gebruikt. Wel willen wij
1143 de aanbieders voor hun verantwoordelijkheid plaatsen. De overheden voeren nu volop
1144 dropzones in. Als na de invoering van die zones deelsteps fout geparkeerd worden of
1145 zich buiten de dropzones bevinden, moeten die systematisch beboet en waar nodig
1146 weg genomen worden.

1147 **5) Verhoog de pakkans voor wie op het voetpad rijdt of parkeert**

1148 Iedereen hoort de verkeersregels te respecteren. Het regent klachten van voetgangers
1149 die vinden dat hun voorrang zelden gerespecteerd wordt aan zebrapaden of die
1150 opgeschrikt worden door geparkeerde wagens, fietsers of steps op het voetpad. Wie
1151 de regels niet respecteert, wordt zelden met de gevolgen geconfronteerd. De pakkans
1152 voor automobilisten, steppers en fietsers die op het voetpad rijden of geen voorrang
1153 verlenen aan zebrapaden wordt verhoogd door meer controles.

1154 **6) Meer respect in de gemengde zones**

1155 In de stadsplanning moet goed nagedacht worden over de gemengde zones op drukke
1156 of smalle plaatsen. Door het mengen van fietsers, steps en voetgangers kunnen daar
1157 conflicten ontstaan. In drukke zones zoals de Anspachlaan geldt vandaag reeds een
1158 snelheidsbeperking van 8 km/u. Die wordt zelden gerespecteerd. Op drukke
1159 momenten is veilig fietsen of stappen eigenlijk niet mogelijk. Plaats in de Anspachlaan,
1160 de Nieuwstraat en de Elsensesteenweg dynamische signalisatie zodat fietsen en
1161 stappen op drukke momenten aangemoedigd worden de parallelle assen te nemen.

1162 **7) Bouw het voetgangersnetwerk verder uit**

1163 Zorg voor een opwaardering van de trage wegen en bouw het voetgangersnetwerk
1164 met belangrijke wandelroutes verder uit in de stad. Stedelijke barrières zoals
1165 spoorlijnen en waterwegen maken dat voetgangers vaak een grote omweg moeten
1166 nemen. Verder investeren in tunnels of loopbruggen die veilig en aangenaam zijn is
1167 noodzakelijk. Elk netwerk beschikt over veilige oversteekplaatsen en biedt goede
1168 aansluitingen met het openbaar vervoer en andere vormen van collectief vervoer.
1169 Neem de voetgangersnetwerken tevens op in online applicaties zoals Google Maps
1170 zodat voetgangers de meest aangename routes gesuggereerd krijgen.

1171 **8) Verhoogde haltes en liften**

1172 Mensen met een beperkte mobiliteit, ouderen of ouders met een kinderwagen kunnen
1173 moeilijker een roltrap nemen. Helaas ontbreekt het in sommige metrostations nog
1174 steeds aan liften. Bovendien is de betrouwbaarheid van de liften slecht. In de volgende
1175 legislatuur moet Brussel een 100% toegankelijk openbaar vervoernetwerk hebben.

1176 Daarnaast moeten de bus- en tramhaltes van MIVB, De Lijn en TEC verhoogd worden
1177 zodat mensen met beperkte mobiliteit op het niveau van de bus- en tramdeuren
1178 kunnen instappen.

1179 **9) Sneller en langer groen**

1180 De wachttijd voor voetgangers aan stoplichten moet omlaag. Zorg bij de heraanleg
1181 van kruispunten voor slimme verkeerslichten zoals in Nederland waarbij een druk op
1182 de voetgangersknop ook effectief leidt tot groen licht. Het moet bovendien voldoende
1183 lang groen zijn en op de belangrijke verkeersassen moeten aftellende verkeerslichten
1184 komen zodat het wachten minder lang lijkt. Maximum dertig seconden wachten moet
1185 de regel worden.

1186 **10) De publieke ruimte als aangename plek om je te verplaatsen en te** 1187 **ontmoeten**

1188 De bovenstaande acties focussen op de kwaliteit van het voetpad. Ook de kwaliteit
1189 van de publieke ruimte in zijn totaliteit draagt bij aan de aangename wandelervaring.
1190 De publieke ruimte moet veilig zijn. Verlichting gedurende de nacht is cruciaal. Op
1191 zonnige dagen zijn groene schaduwplekken die verkoeling brengen essentieel.
1192 Daarvoor dient elke straat voldoende bomen te hebben. Het vergroenen en ontharden
1193 van de woonstraten zal wandelen aanmoedigen. Cd&v wil daarbij de 3-30-300 regel
1194 hanteren: zicht op drie bomen vanuit je woning, het aanwezige groen bladerdek is
1195 30% van het wijkoppervlak en een wijkpark is op 300 meter wandelafstand
1196 beschikbaar. Om onze straten proper te houden, moet er steeds een vuilbak in het
1197 zicht zijn.

1198 Te vaak wordt een straat alleen gebruikt om zich te verplaatsen. Nochtans zijn rustige
1199 straten perfect geschikt om als leef- of tuinstraat ingericht te worden. Zo ontstaat
1200 ruimte voor ontmoeting, sport en spel. We herwaarderen het concept van het woonerf
1201 in Brussel.

1202 Ontmoeting kan ook gestimuleerd worden door speelse en sportieve elementen, zoals
1203 een hinkstapparcours, in het straatbeeld aan te brengen. Zo zetten we alle generaties
1204 aan tot bewegen. Routes voor wandelaars en joggers kunnen via markeringen of
1205 signalisatie beweging stimuleren in de stad. Wie even wil rusten, moet voldoende

1206 banken en straatmeubilair ter beschikking hebben. Maak ook 'Zilveren Linten' of
1207 voetgangerscirkels. Dat zijn korte wandelroutes, aangepast voor ouderen. Deze
1208 aaneengesloten wandelroutes met de nodige rustpunten verbinden de belangrijkste
1209 voorzieningen met elkaar.

1210 Ook de volgende legislatuur moeten er nieuwe voetgangerszones bijkomen. Zo moet
1211 de drukke Brabantstraat een voetgangerszone worden en dient de Picardstraat aan
1212 Tour & Taxis en de Louizalaan een voetgangersboulevard te worden met brede
1213 voetpaden die het aangenaam maken om te wandelen. Op drukke
1214 voetgangersplekken zijn drinkwaterfonteinnetjes en gratis openbare toiletten
1215 beschikbaar. We vragen ook om extra voorzichtig om te gaan met de privatisering van
1216 pleinen en voetgangerszones, bijvoorbeeld door er langdurige evenementen te
1217 organiseren of ze vol met terrassen te plaatsen. De hoofdopdracht van de publieke
1218 ruimte blijft aangenaam verplaatsen en ontmoeten, niet het verkopen van diensten of
1219 goederen.

1220 3. Meer respect op straat in Brussel

1221
1222 Een park, gevuld met zonovergoten zomerdagen en blije bewoners. Het zou een plek
1223 moeten zijn waar iedereen van kan genieten - spelen, sporten, ontspannen en
1224 picknicken. Maar helaas, aan het einde van zo'n mooie dag, ligt er soms heel wat afval
1225 in onze parken. Dit kan zo niet langer. We willen dat mensen ook de volgende dag
1226 weer van het park kunnen genieten, in een nette en aangename omgeving. Als je
1227 geniet van het park, heb je ook de plicht om het met respect te behandelen en je afval
1228 in de prullenbakken te gooien of, indien nodig, mee naar huis te nemen. Respect voor
1229 ons park is een verhaal van rechten én verantwoordelijkheden.

1230
1231 Maar het belang van respect geldt niet alleen voor het park, het draait ook om gedeeld
1232 burgerschap en sociale controle. Durven zeggen wat er scheelt, wat niet goed is aan
1233 elkaars gedrag. Het vraagt om een gezamenlijke inspanning van ons allemaal om
1234 ervoor te zorgen dat Brussel een stad is waar respect centraal staat.

1235

1236 Cd&v wil meer respect op straat in Brussel zodat onze stad aangenamer, schoner en
1237 veiliger wordt. We willen dit bereiken door duidelijke handhaving van de regels, het
1238 versterken van verkeersregelhandhaving, het creëren van veilige straten, het behoud
1239 van de openbare ruimte en het waarborgen van de verantwoordelijkheid van de
1240 overheid.

1241

1242 3.1 Veilige straten voor iedereen

1243

1244 Waarom zijn er nog steeds buurten waar inwoners en bezoekers angstig over hun
1245 schouder kijken? Is het niet de plicht van de overheid om een omgeving te creëren
1246 waarin iedereen, ongeacht leeftijd, geslacht of achtergrond, zich veilig en welkom
1247 voelt? Of het nu gaat om betere straatverlichting, meer politiepatrouilles, of
1248 gemeenschapsprogramma's die het vertrouwen opbouwen, de algemene veiligheid is
1249 een topprioriteit. De oplossingen moeten veelzijdig en inclusief zijn.

1250

1251 Voor cd&v is basisveiligheid de hoeksteen van ons sociaal contract met de overheid.
1252 Het is tijd om de inspanningen op te drijven en een stad te creëren waarin iedereen
1253 zonder angst kan leven en bewegen.

1254

1255 Het verbeteren van het veiligheidsgevoel start via **gemeenschapsvorming** en een
1256 **sociaal straatbeleid**.

1257

1258 ● We zetten in op buurtwerking en gemeenschapsvorming zodat mensen elkaar
1259 beter kennen en de sociale controle verhoogd wordt in onze straten.

1260 ● We blijven pleiten voor de introductie van **stadsmariniers** in Brussel.
1261 Stadsmariniers worden ingeschakeld volgens het mariniersmodel dat "de beste
1262 mensen op de slechtste plekken" inzet. Concreet betekent dit dat in de grootste
1263 probleemwijken de beste mensen met de meeste expertise beschikbaar zijn.
1264 De stadsmariniers leren de problemen op straat kennen, omdat ze oog voor en
1265 oor hebben naar de wensen en zorgen van de mensen. Ze werken ook zeer
1266 praktijkgericht: geen woorden, maar daden is hun leuze. De stadsmarinier
1267 spreekt de taal van de straat én de staat. Deze kent zijn wijk door en door. Hij
1268 of zij is zichtbaar aanwezig in de straten en probeert te weten te komen wat er
1269 in de buurt leeft door met alles en iedereen te praten. Wijkbewoners kunnen

1270 zelf problemen signaleren of de stadsmarinier merkt ze zelf op en onderneemt
1271 dan actie door de juiste partijen bijeen te brengen. Door zijn positie als
1272 superambtenaar kan hij dat makkelijk doen. Uiteraard volgt hij de nodige
1273 ingrepen ook netjes op, zodat ze tot een goed einde worden gebracht.

- 1274 ● Het veiligheidsgevoel wordt verhoogd door bij stadsontwikkeling de juiste
1275 planningskeuzes te maken. **Sociale controle kan via stedenbouwkundige**
1276 **ingrepen gestuurd worden.** Vermijd bijvoorbeeld blinde muren, gevelfronten
1277 van aaneengeschakelde poorten en deuren of wijken vol kantoorgebouwen die
1278 na 18u verlaten aanvoelen. Maak de publieke ruimte ook vriendelijker voor
1279 vrouwen, bijvoorbeeld door pleinen op hun maat te ontwerpen en met genoeg
1280 (intelligente) openbare verlichting.
- 1281 ● We blijven verder inzetten op **de nabijheidspolitie**. We geloven in
1282 aanspreekbare agenten die de wijk kennen, die op straat zichtbaar zijn doordat
1283 ze zich te voet of per fiets verplaatsen én die deel zijn van het wijkleven. Deze
1284 mensen zijn vergroeid met het leven van de mensen, de mensen herkennen ze
1285 en sleutelfiguren weten hen te vinden om vroegtijdig veiligheidsproblematieken
1286 te signaleren. Uit de veiligheidsmonitor blijkt dat burgers een beter contact
1287 willen met de wijkagent. Zorg dat in wijken bekend gemaakt wordt wie de
1288 wijkagent is en hoe deze bereikt kan worden. In nauwe samenwerking met de
1289 gemeenschapswachten kunnen deze wijkagenten zorgen om een netwerk van
1290 goede relaties met scholen, ouders, straathoekwerkers, winkeliers, horeca,
1291 sportverenigingen en culturele verenigingen te ontwikkelen.
- 1292 ● We moedigen de gemeenten aan om de oprichting van **LISA's (Local**
1293 **Integrated Security Antenna)** te veralgemenen in het Gewest zodat burgers
1294 lokale aanspreekpunten hebben waar verschillende diensten zoals politie,
1295 gemeenschapswachten, enz.
- 1296 ● We brengen kinderen en jongeren op vroege leeftijd **op school in contact met**
1297 **de politie**. Daarbij leren ze dat de politie in de eerste plaats een vriend is en
1298 geen vijand. Dat contact wordt ingebed in lessen over respectvol met elkaar
1299 samenleven waarbij de nadruk niet alleen ligt op regels maar ook op belangrijke
1300 sociale normen en waarden, zoals het opstaan voor oudere mensen in de bus.
1301 Elke politiezone bouwt een actieve schoolwerking verder uit.

- 1302 ● We investeren in de **opleiding van agenten en de ontwikkeling van stages**
1303 **en leeracademies**. De leefwereld van jongeren is in die opleiding een bijzonder
1304 aandachtspunt en geven hen goesting om een opleiding te volgen als agent.
- 1305 ● We zetten verder in op het gebruik van **bodycams** om alle betrokkenen te
1306 beschermen bij een interventie.
- 1307 ● Zorg voor een aanwervingsbeleid waarbij meer **tweetalige agenten,**
1308 **woonachtig in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest**, worden opgeleid en
1309 aangeworven. We moeten daarvoor ook meer Brusselaars aanmoedigen te
1310 kiezen voor een job bij de politie, alsook kandidaten beter voorbereiden op de
1311 selectieproeven zodat ze meer kans maken om te slagen, onder andere dankzij
1312 het oriëntatiecentrum bij Brusafe en een goed uitgebouwde vooropleiding.
1313 Hierbij gaat ook bijzondere aandacht naar meer gender- en LGBTQIA+
1314 evenwicht in nieuwe lichten.
- 1315 ● Creëer veel meer **toegankelijke en gratis openbare toiletten**, ook specifiek
1316 voor vrouwen en met name in de parken, waarbij eveneens een ruimte wordt
1317 voorzien voor borstvoeding en babyvoeding. Bied aan horecazaken een
1318 incentive om hun zaak open te stellen aan voorbijgangers die (dringend) een
1319 toilet zoeken. Bied aan horecazaken een incentive om hun zaak open te stellen
1320 aan voorbijgangers die (dringend) een toilet zoeken.
- 1321 ● Veel middelen gaan vandaag naar zogenoemde **gemeenschaps- of**
1322 **stadswachten**. We willen de effectiviteit van deze veiligheidsactoren nagaan
1323 om hen een grotere rol te geven ivm (preventieve) veiligheid en sensibilisering
1324 voor netheid.
- 1325 ● We willen een welzijnsonthaal in het Justitiepaleis naar analogie met het
1326 Vlinderpaleis. Dit is een onthaalpunt om burgers te informeren en adviseren of
1327 hen toe te leiden naar de juiste diensten. Het doel is hulp- en dienstverlening
1328 toegankelijk maken, onderbescherming tegengaan en escalatie van problemen
1329 vermijden.
- 1330
- 1331 Het verbeteren van het veiligheidsgevoel gaat hand in hand met het **bestrijden van**
1332 **overlast en criminaliteit**. Daarbij moet in Brussel de pakkans fors omhoog.
- 1333
- 1334 ● We willen dat de **wet Bestuurlijke Handhaving** veel meer toegepast wordt in
1335 Brussel. Als het gaat om buurtcriminaliteit zoals sluikstorten, dubbelparkeren of

1336 overlast veroorzaken, moeten gemeentelijke handhavers via GAS-boetes
1337 kunnen optreden. Zo maken we meer politietijd vrij in Brussel.

1338 ● Na de aanslag in Brussel worden meer middelen uitgetrokken voor het
1339 Brusselse parket, de spoorwegpolitie en de gerechtelijke politie en is de
1340 benoeming van een nieuwe procureur des Konings in Brussel gepland. De
1341 veiligheidsuitgaven blijven evenwel groot. Om de veiligheidsuitdagen het hoofd
1342 te bieden, is een **blijvende investering in de veiligheid in Brussel** via het
1343 versterken van de lokale politiezones én de inzet van de federale politie
1344 noodzakelijk.

1345 ● Er is **zerotolerantie nodig voor geweld tegen de politie**. De politie beschermt
1346 de burgers. Er dient blijvend geïnvesteerd te worden in projecten rond etnisch
1347 profileren.

1348 ● De **fietsbrigade** van de politiezone Brussel-Hoofdstad-Elsene is een succes
1349 en verdient verdere navolging in zones die nog geen uitgebouwde fietsbrigade
1350 hebben. Zorg voor meer politie te voet of per fiets zodat het nabijheidsgevoel
1351 en de toegankelijkheid van de politie verbetert.

1352 ● Richt een **meertalige toeristenpolitie** op.

1353 ● De problematiek van de **fietsdiefstallen** verdient een dringende aanpak.

1354 ● Voer systematische controles uit bij huis- of busnummers waar geen naam op
1355 de brievenbus en deurbel staat. We willen geen anonieme straten in Brussel.

1356 ● Zorg voor een **fusie van politiezones en een gecoördineerd**
1357 **veiligheidsbeleid** onder de bevoegdheid van de minister-president van de
1358 Brusselse regering. In afwachting van de fusie moet er minstens een
1359 gecoördineerde aanpak komen van die veiligheidsproblemen die de grenzen
1360 van de politiezones overschrijden, zoals de stationsbuurten.

1361 ● We willen dat er meer wordt ingezet op de procedure van oproeping bij proces-
1362 verbaal (**snelrecht**): een persoon krijgt binnen de 24u na aanhouding een PV
1363 met dagvaarding voor zitting binnen 10 dagen à 2 maanden. Dit vereist wel wat
1364 van parketten omdat die voor die procedures op korte termijn moeten
1365 beschikbaar zijn en handelen. Niettemin zal dit voordelen hebben in het effect
1366 van de straf en moeten de betrokken actoren (politie) samen werken om hier
1367 werk van te kunnen maken (zie omzendbrief COL 18/2010). Een overlegorgaan
1368 met politie, justitie en bestuur kan hier een extra impuls voor zijn.

- 1369
- 1370
- 1371
- 1372
- 1373
- 1374
- 1375
- 1376
- 1377
- 1378
- 1379
- 1380
- Er moet een **verbod** komen op het organiseren van **kinderbedelarij en aanklampende bedelarij** in bepaalde zones waar overlast wordt veroorzaakt. Daarnaast moeten bedelbendes die vaak een link hebben met de mensenhandel gericht worden aangepakt. Kinderen die bedelen mogen zelf nooit gestraft worden. Voor hen voorzien we in opvolging, opvang en begeleiding.
 - Maak **handhaving zichtbaar in de openbare ruimte** door via elektronische informatieborden aan te geven hoeveel overtreders voor overlastmisdrijven (gauwdiefstallen, zwartrijders, snelheidsduivels, sluikstoters, ea) reeds beboet werden. Dat werkt ontradend.
 - De **drugsproblematiek** in Brussel verdient een afzonderlijke aanpak. Je kan hierover meer lezen in het laatste onderdeel van dit hoofdstuk.

1381 3.2 Propere straten voor iedereen

1382

1383 Is het niet frustrerend om te zien hoe de straten van Brussel, nu vaak bezaaid zijn met

1384 afval? Van illegale stortplaatsen tot overvolle vuilnisbakken, van graffiti tot slecht

1385 onderhouden openbare ruimtes, de problemen zijn veelzijdig en complex. Waarom is

1386 er een gebrek aan voldoende reinigingsdiensten in sommige wijken? Waarom worden

1387 burgers niet voldoende aangemoedigd of opgeleid om hun verantwoordelijkheid te

1388 nemen? Is het niet ironisch dat we in een tijd van technologische vooruitgang nog

1389 steeds niet in staat zijn om onze eigen straten schoon te houden? Deze problemen

1390 zijn niet alleen een smet op het imago van Brussel, maar ook een directe bedreiging

1391 voor de volksgezondheid en het milieu. Het is hoog tijd dat netheid met de nodige

1392 ernst wordt behandeld.

1393

1394 Voor cd&v moet netheid een absolute prioriteit worden van de volgende regering. Zo

1395 maken we van Brussel terug de schitterende en nette stad die het ooit was. Onze

1396 voorgestelde aanpak valt uiteen in een repressief luik en een preventief luik. Rond

1397 sensibilisering en preventie stellen we het volgende voor.

- 1398
- 1399
- 1400
- 1401
- Implementeer uitgebreide afvalbeheerprogramma's met educatieve campagnes om bewustwording en verantwoordelijkheid bij burgers te vergroten. Zet bij die **campagnes** meertalige communicatie in en beperk de

- 1402 campagnes niet tot de sociale media. In aandachtswijken zal ook een
1403 mondelinge aanpak nodig zijn.
- 1404 ● Voer een klassiek systeem van **statiegeld** in op blikjes en plastic flessen,
1405 waardoor ze niet zo makkelijk achteloos weggegooid worden na gebruik. Een
1406 digitaal statiegeldsysteem is in onze ogen onwerkbaar.
 - 1407 ● Er moet steeds een vuilnisbak in het zicht staan, waar mensen zich ook in de
1408 publieke ruimte bevinden. Zorg voor **voldoende vuilnisbakken** in parken en
1409 de openbare ruimte, die dankzij slimme weegsystemen ook op het juiste
1410 moment leeggemaakt kunnen worden om uitpuilende hopen afval te vermijden.
 - 1411 ● Voorzie **draagbare (papieren) vuilniszakjes** aan de ingang van drukke groene
1412 ruimtes, zodat niemand zijn of haar afval laat slingeren in het park of bos.
 - 1413 ● Zet in op **ondergrondse afvalcontainers, sorteerpunten en**
1414 **afvalinzameling**, zodat het vuil verder uit het zicht blijft en afval makkelijk en
1415 efficiënt verzameld kan worden.
 - 1416 ● Maak gebruik van **slimme technologieën** om op drukke dagen en bij grote
1417 evenementen snel netheidsproblemen, zoals overvolle vuilbakken, op te
1418 sporten. Zo kunnen de netheidsdiensten makkelijk zien wanneer ze een tandje
1419 moeten bijzetten.
 - 1420 ● Werk vanuit Net Brussel een **jaarlijkse actie** uit voor ‘de properste wijk van
1421 Brussel’, waarbij de winnaars getraakteerd worden op een buurtbarbecue of op
1422 consumptiecheques die ze kunnen gebruiken bij de lokale handelaars – en
1423 koppel dit aan de uitrol van een netheidsbarometer, zodat elke buurt zelf op elk
1424 moment kan nagaan hoe goed ze scoren of wat er beter kan.
 - 1425 ● Duid in elke gemeente enkele **‘Waste Watchers’** aan die op het terrein
1426 rondlopen om de buurtbewoners te informeren en sensibiliseren omtrent hun
1427 afval, maar geef hen ook de bevoegdheid om boetes uit te delen indien nodig
1428 – ah ja, want wie niet horen wil, moet voelen.
 - 1429 ● Breid het aanbod aan **Recyparken** gevoelig uit, want momenteel zijn er veel te
1430 weinig voor het aantal Brusselaars. We horen al jarenlang plannen over nieuwe
1431 Recyparken, maar die zijn er nog steeds niet! Tien Recyparken voor het
1432 Brussels Gewest, dat is het absolute minimum. Daarnaast moeten alle
1433 gemeentelijke recyparken onder gewestelijke coördinatie komen.
 - 1434 ● Zet meer in op het succes van de **mobiele Recyparken**, die hun nut al meer
1435 dan bewezen hebben. Zo geef je iedereen de kans om hun afval en rommel

1436 netjes op te ruimen in hun eigen buurt! Bovendien kan je nu al een ophaling
1437 van grof huisvuil aan huis aanvragen, dat initiatief moet méér Brusselaars
1438 bereiken.

1439 ● Denk ook aan het vele zwerfvuil dat in de **Brusselse waterlopen** belandt. Door
1440 afvalbarrières en opvangsystemen te gebruiken die het afval kunnen filteren uit
1441 het water, zetten we een nieuwe stap richting proper water. Daarnaast willen
1442 we langs het kanaal ook een visueel aantrekkelijke boordplint die vermijdt dat
1443 zwerfvuil in het kanaal waait.

1444 ● Er is meer aandacht nodig voor de oorsprong van het afval. Vandaag is de
1445 consument vaak de verantwoordelijke maar zeker bij grof (bouw)afval hebben
1446 ook aannemers, leveranciers, ea een grote verantwoordelijkheid om hun afval
1447 correct op te ruimen.

1448 ● Organiseer **periodieke schoonmaakacties** en betrek gemeenschappen,
1449 scholen en bedrijven bij het behoud van schone openbare ruimtes.

1450 ● Poets de straten regelmatig met water. Zo wordt ook alle smurrie die achter
1451 blijft systematisch weggenomen.

1452

1453 Naast een uitgebreid preventief luik, moet wie vervuult ook betalen.

1454

1455 ● Breid het **controlesysteem op sluikstorten** uit, zeker op plekken die sowieso
1456 gevoelig zijn aan sluikstorten. Eind 2020 had Leefmilieu Brussel slechts enkele
1457 semi-mobiele camera's ter beschikking die sluikstorters moesten betrappen,
1458 dat is véél te weinig.

1459 ● Zorg voor een **betere samenwerking tussen het gewestelijke en het**
1460 **gemeentelijke niveau** wanneer het op openbare netheid aankomt. Op heel
1461 wat plaatsen moet je je afvragen of Net Brussel of de gemeente
1462 verantwoordelijk is voor de netheid op die plaats, waardoor er vaak gewoon
1463 naar elkaar gewezen wordt, maar daar heeft de Brusselaar geen boodschap
1464 aan!

1465 ● Zet actiever in op het **opsporen van sluikstorters**. In heel wat gevallen kunnen
1466 er nog gegevens gerecupereerd worden uit het afval dat ze achterlaten. Breid
1467 ook de bevoegdheid uit van wie GAS-boetes mag uitschrijven, zoals de
1468 netheidsambtenaren en zorg voor een bredere inzet van GAS-boetes.

- 1469 • Leg **zinvolle en concretere straffen** op aan diegenen die meermaals betrapt
1470 worden op netheidsovertredingen en zorg voor een systematische vervolging.
1471 Laat hen een dagje meedraaien in de Recyparken of met de netheidsdiensten,
1472 zodat ze de gevolgen van hun acties zelf ondervinden. De
1473 gemeenschapsdienst kan verder via een praetoriaanse probatie met het parket
1474 worden uitgewerkt.

1475

1476 3.3 Verkeersveilige straten voor iedereen

1477

1478 In Brussel blijven verkeersinbreuken en onveilig rijgedrag een prangende kwestie. De
1479 afgelopen vier jaar zijn er verschillende incidenten geweest waarbij de
1480 verkeersveiligheid in het gedrang kwam door roekeloos rijgedrag van chauffeurs en
1481 een alarmerende stijging van ongevallencijfers. Denk bijvoorbeeld aan incidenten met
1482 deelsteps, waarbij het nemen van risico's en het niet naleven van verkeersregels
1483 tragische gevolgen hebben gehad. Het is van essentieel belang dat er actief wordt
1484 ingezet op bewustwording en handhaving om de verkeersveiligheid in Brussel te
1485 verbeteren en het welzijn van alle weggebruikers te waarborgen.

1486

1487 Om de verkeersveiligheid te verbeteren, wil cd&v effectievere maatregelen en voeren
1488 wij strengere handhaving van verkeersinbreuken door. We voeren tevens
1489 bewustmakingscampagnes om het belang van veilig rijgedrag te benadrukken.

1490

1491 • We intensiveren de **verkeerseducatieprogramma's** door middel van
1492 bewustmakingscampagnes die zich richten op overdreven snelheid, rijden
1493 onder invloed en agressief rijgedrag. We zetten tevens in op samenwerking met
1494 scholen, bedrijven en buurten om burgerinitiatieven voor verkeersveiligheid te
1495 ondersteunen en aan te moedigen.

1496 • We installeren meer **preventieve snelheidsmeters** waar bestuurders hun
1497 snelheid kunnen aflezen, gezien hun bewezen afschrikkingseffect en
1498 sensibilisering.

1499 • We verhogen de **zichtbaarheid van politiepatrouilles en verkeersbrigades**
1500 op drukke verkeerspunten en kritieke gebieden in Brussel.

- 1501 ● We implementeren verder een **cameraschild met uitgebreide**
1502 **verkeerscamera's en slimme technologieën** om overtredingen op te sporen
1503 en overtreeders te beboeten. Daarnaast komt er een specifieke focus op
1504 trajectcontroles op belangrijke verkeersassen zoals de Lambermontlaan en de
1505 A12. Hierbij moeten de bevoegde autoriteiten voorzichtig omgaan met privacy
1506 door enkel camera's in te zetten voor specifieke misdrijven en
1507 gezichtsherkenning te vermijden. Daarnaast blijven we de inzet van mobiele
1508 flitspalen verhogen. Via de ANPR-camera's worden specifieke
1509 verkeersovertredingen opgespoord zoals het rijden zonder rijbewijs of
1510 verzekering.
- 1511 ● We handhaven een **nultolerantie** voor parkeren op stoepen, fietspaden en
1512 dubbelparkeren door hen klem te zetten en stevige boetes te laten. De
1513 **pakkans** in Brussel voor dit soort overtredingen moet echt omhoog. Een
1514 uitzondering is voor personen met een beperking die uit de auto gehaald moet
1515 worden. Er moet ook een convenant komen met pakjesleveraniers en bpost dat
1516 zij niet zomaar denken dat zij de weg mogen blokkeren omdat ze snel iets
1517 moeten afgeven en hierrond worden gesensibiliseerd. We drijven de
1518 inspanningen op tegen agressief en asociaal rijgedrag, zoals straatraces,
1519 waarbij auto's vaker in beslag worden genomen en rijbewijzen kunnen worden
1520 ingetrokken.
- 1521 ● Experimenteer ook met **geluidsradars** in de strijd tegen races op de openbare
1522 weg en geluidshinder op straat. Zet daarnaast gecoördineerde acties van de
1523 politie op touw en in geval van overtreding de betrokken voertuigen, inclusief
1524 brommers en motors, aan een technische controle te onderwerpen;
- 1525 ● We verbeteren het **vervolgingsbeleid** met prioritaire inbreuken en strengere
1526 sancties zoals intrekking van het rijbewijs.
- 1527 ● We investeren verder in het wegwerken van **zwarte punten** in het Brussels
1528 Gewest en doen een nieuwe monitoring om te kijken of er nieuwe zwarte punten
1529 zijn. Er wordt tevens meer geïnvesteerd in conflictvrije kruispunten,
1530 bijvoorbeeld via de verkeerslichten.
- 1531 ● We trekken tien miljoen euro uit voor een investeringsbudget waarmee de
1532 Brusselse gemeenten **kleine werken** kunnen uitvoeren die de
1533 verkeersveiligheid ten goede komen, zoals de aanleg van verkeersremmers,
1534 schoolstraten of de investering in bijkomende flitspalen en trajectcontroles.

- 1535 ● Investeer in de **kwaliteit van de weginfrastructuur**. De Brusselse wegen zijn
1536 slecht onderhouden. Er bevinden zich veel putten in de weg of losliggende
1537 stoeptegels op het trottoir. Er moet prioriteit gegeven worden aan de voetpaden
1538 en verder houden we het investeringsritme in fietspaden aan.

1539

1540 3.4 Straten zonder intimidatie of grensoverschrijdend gedrag

1541

1542 Intimidatie en geweld op straat zijn alomtegenwoordige problemen die de veiligheid
1543 en het welzijn van burgers, met name vrouwen, holebi's en andere kwetsbare groepen,
1544 ernstig ondermijnen. De angst om slachtoffer te worden van dergelijke misdaden
1545 beperkt de bewegingsvrijheid en vermindert de levenskwaliteit. Is dit de samenleving
1546 waarin we willen leven? Waar angst regeert en onschuldigen zich onveilig voelen?

1547

1548 Cd&v strijdt voor een samenleving waarin iedereen zich veilig en gerespecteerd voelt.
1549 Een samenleving waarin intimidatie en geweld niet worden getolereerd, en waarin de
1550 overheid en de gemeenschap samenwerken om deze problemen aan te pakken.

1551

- 1552 ● **Training** rond grensoverschrijdend gedrag op school met educatieve
1553 programma's en seksuele voorlichting. Onderwijs kan een sleutelplek zijn om
1554 waarden als respect voor elkaar en het stellen van grenzen bij te brengen.
- 1555 ● Via een **campagne** inzetten op het melden van elke vorm van intimidatie,
1556 ongewenste intimiteiten, aanranding of geweld. Vandaag is er immers nog te
1557 vaak sprake van onderrapportering doordat mensen geen klacht indienen.
- 1558 ● Waarom blijven we achterlopen op **technologie** als we het kunnen gebruiken
1559 om levens te beschermen? Deze apps kunnen een cruciale rol spelen in de
1560 preventie en rapportage van misdaden. De oprichting (of uitbreiding) van een
1561 lokale beveiligde app die deze misdaden voorkomt en lokale vrouwen steunt
1562 (zoals de apps Sekura, Circle of 6, JDoe, enz.).
- 1563 ● In een tijdperk van technologische vooruitgang is het frustrerend dat we nog
1564 steeds donkere en onveilige straten hebben. **Slimme verlichting** houdt het
1565 energieverbruik laag en kan toch de veiligheid verhogen en misdaden
1566 ontmoedigen. Zet spotlight op de mensen.

- 1567
- 1568
- 1569
- 1570
- 1571
- 1572
- 1573
- 1574
- 1575
- 1576
- 1577
- 1578
- 1579
- 1580
- 1581
- 1582
- 1583
- 1584
- **Investeer in de training en capaciteitsopbouw** van de politie, hulpdiensten, gemeenschapswachten, enz. om effectief en gepast te reageren op intimidatie op straat, met speciale aandacht voor de bescherming van vrouwen, holebi's en andere kwetsbare groepen.
 - Afficheer in duidelijke bewoordingen (pictogrammen) **verschillende vormen van straatintimidatie** met de boetebedragen erbij op publieke plaatsen waar intimidatie vaker voorkomt.
 - Zerotolerantie tegen intimidatie en geweld op straat is cruciaal. Zorg voor snelle en adequate reactie van wetshandhavers met concrete maatregelen. Wanneer dat moeilijk te bewijzen is, kunnen agenten in burger een belangrijke rol spelen.
 - Grensoverschrijdend gedrag in het uitgaansleven aanpakken met omstaanderstraining. Initiatieven zoals **'Educate your sons'** moeten ook hier gelanceerd worden. We moeten iedereen betrekken bij het oplossen van dit probleem.
 - **Noodknoppen** voor parken om grensoverschrijdend gedrag aan te pakken, bijvoorbeeld in Jubelpark. Onze parken moeten geen plaatsen van angst maar van rust en recreatie zijn.

1585 3.5 Onderhouden straten voor iedereen

1586

1587 De Brusselse publieke ruimte is slecht onderhouden. Het gebrekkige onderhoud
1588 versterkt het beeld van wanorde en heeft een negatieve impact op de netheid.

1589

1590 Cd&v wil voor de Brusselaars goed onderhouden straten in alle Brusselse wijken.

1591

- 1592
- 1593
- 1594
- 1595
- 1596
- 1597
- 1598
- Stel een actieplan op om **voetpaden, wegen en verkeerssignalisatie** systematisch te **inspecteren** en **onderhoudsproblemen** snel aan te pakken.
 - Maak gebruik van digitale platforms en mobiele apps om burgers in staat te stellen problemen met de openbare ruimte te melden en volg de voortgang van de reparaties. Breid de mogelijkheden voor **FIX MY STREET** verder uit door meldingen te voorzien voor hondenpoep, voor defecte laadpalen en om melding te maken van straatintimidatie. Die laatste meldingen worden gebruikt

- 1599 om de politie gericht acties te voeren in buurten waar veel meldingen zijn en
1600 waakzamer te zijn als ze in de buurt komen.
- 1601 ● Verbeter de **coördinatie** tussen verschillende overheidsdiensten om de
1602 efficiëntie en kwaliteit van onderhoudswerkzaamheden te verbeteren.
 - 1603 ● Betrek burgers bij het **ontwerp en de planning van openbare ruimtes** om
1604 ervoor te zorgen dat hun behoeften en verwachtingen worden meegenomen.
1605 Zorg dat de publieke ruimte zo wordt ingericht dat iedereen er zich veilig voelt
1606 en iedereen er zichzelf kan zijn met respect voor de andere.
 - 1607 ● Voer een debat over **van wie de straat is**. Onze pleinen en straten worden
1608 soms ingenomen door commerciële spelers (terrassen, uitstalramen van
1609 winkels, deelsteps van commerciële aanbieders, privatisering van parken voor
1610 evenementen, festivalbassen, kerstmarkten, ...). Hoe ver willen we gaan met
1611 de commercialisering van de publieke ruimte in onze stad? Dit verdient naar
1612 analogie met Amsterdam een grondig maatschappelijk debat.
 - 1613 ● Zorg voor een verbod op alcoholgebruik of prostitutie op straat wanneer dat
1614 voor overlast zorgt en zet **straathoekwerkers en preventiewerkers** in om
1615 kwetsbare mensen die vandaag op straat leven toe te leiden naar opvang en
1616 begeleiding.
 - 1617 ● Leg onder belangrijke verkeersassen **technische kokers en galerijen** aan
1618 onder de voetpaden. Zo vermijden we dat de stoepen steeds weer open
1619 gebroken moeten worden.
 - 1620 ● Verhoog **de kwaliteitsnormen voor de heraanleg van straten**, in het
1621 bijzonder voor geasfalteerde wegen, zodat het wegdek langer meegaat en
1622 minder onderhoud behoeft.

1623

1624 3.6 Toegankelijke straten voor iedereen

1625

1626 Of het nu gaat om verhoogde boordstenen, afwezige of defecte liften in metrostations,
1627 oude tramstellen of het ontbreken van signalisatie, te vaak zijn de Brusselse straten
1628 een parcours vol hindernissen en obstakels die het voor mensen die moeilijker te been
1629 zijn niet eenvoudig maakt zich te verplaatsen in de stad.

1630

1631 Voor cd&v moet de toegankelijkheid van de Brusselse straten en het openbaar vervoer
1632 verbeterd worden voor mensen met een beperking, voor senioren en voor mensen
1633 met een kinderwagen. We zien vier grote werven.

1634

1635 **Fysieke infrastructuur verbeteren:**

1636

1637 ● Verwijder architecturale barrières, zoals trottoirbanden zonder afrit, en zorg
1638 voor goed onderhouden en vlakke voetpaden.

1639 ● Verplicht hellingbanen op trottoirs en bij openbare gebouwen om
1640 rolstoelgebruikers en mensen met mobiliteitsproblemen gemakkelijk toegang te
1641 bieden.

1642 ● Plaats voldoende en goed geplaatste rolstoeltoegankelijke oversteekplaatsen
1643 met tactiele waarschuwingssignalen.

1644 ● Verbeter de zichtbaarheid van trottoirs en voetgangersoversteekplaatsen door
1645 middel van heldere markeringen en verlichting.

1646 ● Verbeter ook de zichtbaarheid voor voetgangers aan oversteekplaatsen en
1647 handhaaf beter de 5 meter waar een parkeerverbod geldt aan weerszijden van
1648 het zebrapad.

1649 ● We willen deelrollators bij belangrijke publieke voorzieningen.

1650

1651 **Openbaar vervoer verbeteren:**

1652

1653 ● Zorg voor voldoende en goed onderhouden toegankelijke bushaltes en
1654 tramhaltes met duidelijke bewegwijzering en tactiele markeringen.

1655 ● Installeer liften en hellingbanen op metrostations om rolstoelgebruikers en
1656 mensen met mobiliteitsproblemen toegang te geven tot het metronetwerk.

1657 ● Train het personeel van het openbaar vervoer om te helpen bij het instappen,
1658 het vinden van zitplaatsen en het bieden van assistentie aan mensen met een
1659 beperking.

1660 ● Zorg voor real-time informatie over de toegankelijkheid van voertuigen en
1661 haltes, zodat mensen kunnen plannen en weten welke routes toegankelijk zijn.

1662 ● Zorg voor een duidelijk zichtbare meldknop waarmee snel hulp kan worden
1663 ingeroepen (bvb agressieve man in metrostel) en communiceer de bijhorende
1664 procedure voor drempelverlaging.

1665

1666 **Bewustwording en educatie**

- 1667
- Organiseer bewustmakingscampagnes om het begrip en respect voor mensen met een beperking, senioren en ouders met kindwagens te vergroten.
- 1668
- Bied training aan het personeel van openbare instanties, winkels en horecagelegenheden over hoe ze behulpzaam en respectvol kunnen omgaan met mensen met verschillende behoeften.
- 1669
- Stimuleer positieve interacties tussen verschillende groepen in de samenleving door middel van gemeenschapsevenementen en sociale integratie-initiatieven.
- 1670
- 1671
- 1672
- 1673

1674

1675 **Actieve betrokkenheid van belanghebbenden**

- 1676
- Betrek mensen met een beperking, senioren en ouders met kindwagens bij het plannen en ontwerpen van openbare ruimtes en het openbaar vervoer, zodat hun behoeften worden meegenomen.
- 1677
- Zet in op het belang van omstaanders. Mede-voetgangers en -passagiers kunnen mensen die hulp nodig hebben een handje toesteken.
- 1678
- Richt een adviesorgaan op dat de belangen van mensen met verschillende behoeften vertegenwoordigt en dat regelmatig overleg voert met beleidsmakers en instanties.
- 1679
- 1680
- 1681
- 1682
- 1683

1684

1685 Door deze maatregelen te implementeren, kan de toegankelijkheid van de Brusselse straten en het openbaar vervoer worden verbeterd, waardoor een inclusieve en vriendelijke omgeving wordt gecreëerd voor alle inwoners en bezoekers.

1686

1689 **3.7 Drugsvrije straten in Brussel**

1690

1691 In de aanpak van de drugsepidemie in Brussel en de dramatische situatie van de grote Brusselse stations en hun buurten is er één constante: een Brusselse Regering die uitblinkt in afwezigheid, met de minister-president op kop. Meer zelfs: Rudi Vervoort toonde zich 'opgelucht' dat premier Alexander De Croo het initiatief nam om de verschillende betrokken partijen samen te roepen. Een stuitend vertoon van onmacht.

1692

1693

1694

1695

1696 De leider van de Brusselse regering die tevreden is dat niet hij, maar wel de premier de maatschappelijke problemen van de hoofdstad aanpakt. Waar is de fierheid die de Brusselaars kenmerkt?

1697

1698

1699

1700 Alsof Rudi Vervoort vanuit zijn rol als belangrijkste politicus in Brussel geen actie zou
1701 kunnen ondernemen? Is Vervoort vergeten dat de minister-president sinds de zesde
1702 staatshervorming bevoegd is voor de coördinatie van het veiligheidsbeleid? Elke keer
1703 opnieuw horen we dat Brussel maar wat graag een volwaardig gewest wil zijn, ‘une
1704 région à part entière’, terwijl het Brussels Hoofdstedelijk Gewest vandaag al kan
1705 rekenen op meer bevoegdheden dan de twee andere gewesten. En als puntje bij
1706 paaltje komt, blijkt deze regering niet bij machte om levensgrote problemen in het
1707 gewest bij de wortel aan te pakken. De Brusselse regering is als een wielrenner die
1708 graag wil deelnemen aan de Tour de France, tot hij beseft dat hij dan ook bergen moet
1709 beklimmen.

1710

1711 De treinstations zijn een toegangspoort tot de stad. De stationsomgevingen zijn het
1712 eerste beeld dat pendelaars, bezoekers en toeristen zien wanneer ze naar Brussel
1713 komen. Het is geen fraai visitekaartje. De problemen in het Zuidstation zijn geen
1714 alleenstaand geval. Ze komen ook niet ‘uit het niets’. Ze zijn symptomen van een
1715 jarenlang etterende ziekte. Er woedt al jarenlang een sociale crisis in Brussel. De
1716 veiligheidsproblematiek in de stationsbuurten is niet nieuw, voor de risico’s van de
1717 drugsepidemie in Brussel werd al talloze malen gewaarschuwd. Meer dan 40
1718 burgercomités schreven een brief naar de minister-president.

1719

1720 Het aantal daklozen is op twee jaar tijd met bijna 20 procent gestegen. 30 procent van
1721 de Brusselaars leeft met een inkomen onder de armoedegrens, bijna 40 procent loopt
1722 risico op armoede of sociale uitsluiting – dubbel zoveel als het nationale gemiddelde,
1723 en dat terwijl het armoederisico in Vlaanderen net in dalende lijn gaat. Wie recht heeft
1724 op een sociale woning, moet daar gemiddeld twaalf jaar op wachten. Ondertussen
1725 staan duizenden sociale woningen leeg door gebrek aan renovatie. Sinds de
1726 coronacrisis is er dan ook nog eens een knoert van een drugscrisis – het aantal
1727 meldingen van druggebruik in de MIVB-stations steeg tussen 2021 en 2022 met maar
1728 liefst 70 procent. De basisveiligheid van deze buurten is niet langer gegarandeerd.

1729

1730 Elke andere regering zou aan deze alarmerende cijfers voldoende hebben om de
1731 alarmbel te luiden. Om orde op zaken te stellen, met harde hand op te treden tegen
1732 criminaliteit. Maar ook om werk te maken van een geïntegreerd sociaal plan. Uiteraard
1733 is het noodzakelijk om de aanwezigheid van politie in het Zuidstation te verhogen, en

1734 om met harde hand op te treden tegen diefstal, geweldpleging, openbaar druggebruik
1735 en alle andere fenomenen die de grimmige en onveilige sfeer in de hand werken. Maar
1736 het is een illusie te denken dat het probleem zal verdwijnen door boetes uit te delen
1737 of daklozen en druggebruikers weg te jagen. Het gaat hier niet om een louter
1738 politionele of juridische kwestie. De aanpak enkel en alleen daarop focussen, is een
1739 voorbeeld van symptoombestrijding die weliswaar noodzakelijk, maar niet voldoende
1740 is.

1741
1742 Het bestrijden van een drugsepidemie in een complex en divers gewest als Brussel
1743 vereist een geïntegreerde en veelzijdige aanpak. Het gaat niet alleen om het
1744 aanpakken van de symptomen, maar ook om het begrijpen en aanpakken van de
1745 onderliggende oorzaken.

1746
1747 We staan voor **een geïntegreerde aanpak** om mensen met een
1748 verslavingsproblematiek te begeleiden en om het drugsprobleem in de openbare
1749 ruimte aan te pakken.:

1750

- 1751 ● Inzetten op preventie en voorlichting om drugsgebruik te voorkomen en waarbij
1752 de brede Brusselse samenleving betrokken wordt.
- 1753 ● Behandeling, herstel en rehabilitatie versterken met het oog op het bieden van
1754 toegankelijke en effectieve behandeling voor mensen met een verslaving.
- 1755 ● Versterk sociale diensten om de toegang tot medische en psychologische zorg
1756 alsook sociale assistentie en bijstand aan personen voor mensen in
1757 risicogroepen te verbeteren. Zet meer mobiele teams in op de Brusselse straten
1758 die personen met een verslavingsproblematiek kunnen opzoeken op straat.
1759 Zorg dat bij politie-interventies naar aanleiding van een probleem met een
1760 persoon die verslaafd lijkt of geestelijk verward, steeds een medisch
1761 geschoolde specialist mee komt.
- 1762 ● Verhogen van de handhaving rond drugscriminaliteit waarbij de focus ligt op
1763 extra inspanningen om de drugshandel en -productie aan te pakken. Voor de
1764 drugsgebruiker moet de focus liggen op rehabilitatie en preventie.
- 1765 ● Verhogen van de handhaving rond verslechterde netheid en algemene
1766 criminaliteit, voor een deel het gevolg van de drugscriminaliteit, met een

1767 bijzondere focus op aandachtswijken (Brabantwijk, Kuregem, Zuid, ...) en
1768 stationsomgevingen.

1769 ● Versnellen van de wijkontwikkelingsplannen en -initiatieven opdat de
1770 levenskwaliteit van de wijken waar de drugsgelateerde criminaliteit de
1771 bovenhand dreigt te halen algemeen verbetert.

1772 ● Extra sociaal-economische interventies plannen om de onderliggende
1773 oorzaken die bijdragen aan drugsgebruik aan te pakken, zoals het begeleiden
1774 van en onderdak bieden aan dak- en thuislozen, het aanpakken van de
1775 huisvestingscrisis, investeren in openbare basisvoorzieningen zoals
1776 toegankelijke openbare toiletten en het bieden van bestaanszekerheid aan
1777 mensen in een kwetsbare positie.

1778 ● Onderzoek en monitoring uitbreiden zodat de oorzaken, trends en effectieve
1779 interventies in drugsgebruik voortdurend opgevolgd worden.

1780 ● Alineëring van het migratie-, onthaal- en integratiebeleid opdat nieuwkomers
1781 hier snel hun maatschappelijke plaats vinden.

1782 ● Gecoördineerde inzet van de actoren op het terrein zodat de institutionele,
1783 maatschappelijke, politionele en justitiële actoren op elkaar afgestemd zijn.

1784

1785 De strijd tegen een drugsepidemie is geen eenvoudige taak en er is geen one-size-
1786 fits-all oplossing. Het vereist een gecoördineerde inspanning die rekening houdt met
1787 de complexiteit van het probleem. Wij verwachten van minister-president Vervoort dat
1788 hij ten volle gebruik maakt van de bevoegdheden die het Brussels Gewest nu al heeft.
1789 Zo is de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie bevoegd voor alle materies
1790 rond gezondheid en bijstand aan personen. Zoek de druggebruikers actief op,
1791 begeleid hen met straathoekwerkers en hulporganisaties in de richting van plekken
1792 waar ze terecht kunnen voor hulp en behandeling. Creëer extra ruimte in afkickcentra,
1793 zodat de wachtlijsten er weggewerkt worden. En richt de ogen van politiediensten op
1794 de grote schuldigen: de drugsdealers en internationale netwerken.

1795 4. Brussel betaalbaar houden

1796

1797 Je woning. De plek waar je thuiskomt. De plek waar gezinnen en alleenstaanden rust
1798 vinden en geborgenheid. Een plek om te leven, zorgen, studeren, spelen. Veel staat

1799 en valt met een veilige, kwalitatieve en betaalbare woning. Voor cd&v is het een
1800 topprioriteit dat Brusselse gezinnen en alleenstaanden hun recht op wonen kunnen
1801 uitoefenen. Iedere Brusselaar heeft recht op die veilige, kwalitatieve en betaalbare
1802 plek. Wonen is een basisrecht. Jammer genoeg wordt het voor velen steeds moeilijker
1803 om een betaalbare en kwalitatieve woning te vinden. Of het nu gaat om een 18-jarige
1804 kotstudent-in-spe, twintigers die de ouderlijke woonst verlaten en misschien voor het
1805 eerst gaan samenwonen, dertigers die een ruimere gezinswoning zoeken, of 55-
1806 plussers die nu de kinderen uit huis zijn, op zoek zijn naar een appartement.
1807 Brusselaars vinden nog moeilijk een thuis. Stijgende rente, te weinig aanbod, stijgende
1808 prijzen voor gronden, huizen en bouwmaterialen. Hoe kunnen we het hoofd bieden
1809 aan deze uitdagingen? Hoog tijd om in Brussel van wonen een topprioriteit te maken.

1810 4.1 Er is nood aan één sterk gewestelijk woonbeleid

1811 Het woonbeleid in Brussel is versnipperd. De gewestelijke overheid en de lokale
1812 overheden voeren een beleid rond huisvesting en stedenbouw dat onvoldoende op
1813 elkaar is afgestemd. Nochtans stopt het spel van vraag en aanbod en de prijszetting
1814 van woningen niet aan de gemeentegrenzen. Willen we een invloed kunnen
1815 uitoefenen op het realiseren van een bijkomend, betaalbaar aanbod, is een
1816 gezamenlijke aanpak onontbeerlijk.

1817 Voor cd&v moet het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de coördinatie van het Brusselse
1818 woonbeleid in handen nemen om zo tot een uniform en rechtlijnig beleid te kunnen
1819 komen. Bij ruimtelijke planning kan of moet daarbij wel telkens rekening gehouden
1820 worden met lokale inspraak om de specificiteit van bepaalde buurten of gemeenten
1821 volop te kunnen benutten.

1822 Vandaag zitten de bevoegdheden Huisvesting, Stedenbouw, Territoriale Ontwikkeling
1823 en stadsvernieuwing bij drie verschillende regeringsleden. We pleiten ervoor dat deze
1824 portefeuilles worden samengevoegd en worden toegewezen aan één regeringslid
1825 zodat een daadkrachtiger en geïntegreerd woonbeleid gevoerd kan worden.

1826 4.2 We voeren de leegstandsbestrijding fors op

1827 In Brussel staan tussen 17.200 en 26.400¹ woningen leeg², zijn er talrijke ongebruikte
1828 verdiepingen boven winkels, en 1.500.000 m² leegstaande kantoren die deels zouden
1829 kunnen worden omgebouwd tot woningen. Die leegstaande woningen, kantoren en
1830 andere gebouwen zijn niet enkel een erg zichtbaar probleem, maar hebben ook heel
1831 wat negatieve gevolgen voor de leefbaarheid en economische vitaliteit van ons
1832 Gewest.

1833 Cd&v wil een omvangrijke hoeveelheid leegstaande panden beschikbaar maken voor
1834 de woonmarkt om een deel van de woningnood op te lossen.

1835

- 1836 • De huidige online **datbank** met leegstaand patrimonium is onvolledig. Er moet
1837 op gewestelijk niveau een performante en nauwkeurige inventaris van
1838 leegstaande woningen, kantoren en andere panden beschikbaar zijn, in
1839 samenwerking met de gemeenten en vastgoedeigenaars.
- 1840 • Eigenaars van leegstaande gebouwen moeten enerzijds gestimuleerd worden
1841 om hun panden effectief te gebruiken en/of te renoveren en anderzijds **boetes**
1842 opgelegd krijgen indien de langdurige leegstand blijft aanhouden.
- 1843 • Eigenaars van leegstaande panden moeten actief benaderd worden om deze
1844 te verhuren via de SVK-formule. Hierdoor kunnen zij bij renovatie op steun
1845 rekenen, maar worden de panden nadien verplicht aan een sociaal tarief via
1846 SVK verhuurd.
- 1847 • Er moet een bredere denkoefening opgestart worden rond de
1848 **herbestemmingsmogelijkheden van leegstaande gebouwen**, waarbij men
1849 daar huisvesting zou kunnen aanbieden maar ook andere (al dan niet tijdelijke)
1850 sociale, culturele of economische activiteiten zou kunnen onderbrengen.
- 1851 • Door **de lange doorlooptijd voor het vergunnen van grote**
1852 **reconversieprojecten**, bijvoorbeeld van het ombouwen van kantoren en
1853 bedrijfspaden tot gebouwen met een gemengd gebruik, staan
1854 reconversiegebouwen tot meer dan vijf jaar leeg. Enerzijds moet de doorlooptijd
1855 van het vergunningsproces versneld worden, anderzijds kan tijdelijk gebruik

¹ Op 1 januari 2019 telde het Brussels Gewest 579.619 woningen.

² Wanneer je woning 12 maanden onafgebroken leeg staat, spreken we van een leegstaande woning.

1856 van het leegstaande pand op dat moment een alternatieve invulling geven.
1857 Initiatieven als woonboxen en tijdelijke huisvestingsprogramma's kunnen
1858 helpen om die leegstaande ruimtes een zinvolle invulling te geven in afwachting
1859 van een definitieve herbestemming. Om dit te stimuleren, kan een tijdelijke
1860 verlaging van het kadastraal inkomen of de onroerende voorheffing toegepast
1861 worden. In geen geval laten we echter "kraken" toe: vaak worden de
1862 (brand)veiligheidsvoorschriften met de voeten getreden en laat de fysosanitaire
1863 omstandigheden de wensen over;

- 1864 • Het **openbaar beheerrecht (OBR)** geeft overheden de mogelijkheid om een
1865 leegstaande of ongezonde woning tijdelijk in beheer te nemen om ze te
1866 renoveren en tegen een verlaagde huurprijs te verhuren gedurende een
1867 periode van minstens 9 jaar. Dit is sinds 2022 mogelijk, maar werd tot nu toe
1868 amper gebruikt. In totaal werden er nog maar acht procedures opgestart.
- 1869 • Leegstaande gebouwen op strategische locaties in dichtbevolkte wijken
1870 kunnen een opportuniteit zijn om meer openbare of groene ruimte te creëren.
1871 In dat geval moet de overheid **onteigenen met het oog op afbraak**. Daarnaast
1872 moeten we ook onbenutte ruimtes zoals daken van gebouwen beter
1873 beschikbaar maken voor de Brusselaars, bijvoorbeeld voor collectieve tuinen
1874 en dakterrassen.
- 1875 • Ook de **onderbenutting van de capaciteit van bestaande woningen** moet
1876 aangepakt worden. Herenhuizen waarvan bepaalde verdiepingen leegstaan
1877 (omdat het huis te groot is, omdat een van beide partners overleden is, omdat
1878 de kinderen het huis uit zijn ...) moeten toegankelijk gemaakt worden voor
1879 solidair samenwonen.

1880 4.3 Het verwerven van een woning betaalbaar houden

1881
1882 Het Brussels Gewest wordt jaar na jaar geconfronteerd met een significante
1883 stadsvlucht. Vooral voor heel alleenstaanden en jonge ouders uit de middenklasse is
1884 het een schier onmogelijke taak geworden om nog een (eerste) eigen woning te
1885 kunnen aankopen in het Brussels Gewest. Zij vormen een groot deel van de zowat
1886 45.000 inwoners die elk jaar de deuren van de hoofdstad achter zich dichttrekken. Wie
1887 er wel nog in slaagt om in Brussel een woning te verwerven, moet vaak meer dan een

1888 derde van het beschikbare maandelijks gezinsinkomen reserveren voor de afbetaling
1889 van een hypothecaire lening. Dan komen er voor de alleenstaanden nog gewestelijke
1890 en gemeentelijke belastingen bij die ze alleen moeten dragen. Daarom zijn er gerichte
1891 oplossingen nodig om ervoor te kunnen zorgen dat de beschikbaarheid van
1892 kwaliteitsvolle woningen in Brussel stijgt.

1893

1894 Cd&v zet zich in voor het (fiscaal) aantrekkelijk maken van de stad en het tegengaan
1895 van de stadsvlucht door middel van gerichte beleidsmaatregelen.

1896

1897 • We maken de aankoop van een eerste en enige woning verder aantrekkelijk
1898 voor Brusselaars. Vandaag is de eerste 200.000 euro van de aankoopsom
1899 vrijgesteld van registratierechten, het zogenoemde abbatement, en dit voor
1900 zover de aankoopsom niet hoger is dan 600.000 euro. Voor het aankoopbedrag
1901 boven het abbatement betaal je vandaag 12,5%. We behouden het abbatement
1902 en we willen de **registratierechten** voor de aankoopshijf tussen 200.000 euro
1903 en 600.000 euro verlagen van **12,5% naar 6%**. Voor aankopen boven de
1904 600.000 euro geldt geen abbatement en bedragen de registratierechten 12,5%.
1905 Zo maken we het verwerven van een woning toegankelijker voor gezinnen.

1906 • Ook op energetisch vlak moet er werk gemaakt worden van toegankelijke en
1907 haalbare abbatementen. Het huidige systeem speelt te veel in de kaart van
1908 kapitaalkrachtige eigenaars, aangezien de lagere en eenpersoonsinkomens
1909 vaak niet over de middelen beschikken om dergelijke ingrijpende energetische
1910 renovaties door te voeren. Door het **energetische abbatement rechtvaardiger**
1911 **te maken**, zetten we zowel ecologisch als sociaaleconomisch een stap vooruit.

1912 • Het ontwikkelen van betaalbare woonprojecten die tegemoetkomen aan de
1913 behoeften van gezinnen en alleenstaanden, met inbegrip van gezinswoningen
1914 en appartementen met redelijke huurprijzen. We moeten daarbij durven kijken
1915 naar **nieuwe woonmodellen en woonvormen** voor de verschillende
1916 levensfasen, of het loskoppelen van gebouwen en gronden zoals bij CLT het
1917 geval is.

1918 4.4 Het bezitten van een woning betaalbaar houden

1919 Een instrument om de betaalbaarheid van de woonmarkt te reguleren, is de
1920 woonfiscaliteit. Het gaat onder meer om de opcentiemen op de personenbelasting en
1921 om de onroerende voorheffing bij het bezit van een woning. De fiscaliteit mag het
1922 huren, verwerven of bezitten van een woning niet onmogelijk maken. Daarnaast zitten
1923 de gemeenten en het Gewest financieel in een moeilijke situatie. Budgetten zijn niet
1924 eindeloos. Daarnaast kunnen ingrepen in de huisvestingsbeleid ook een
1925 marktverstoring effect hebben en een opwaartse druk of pervers effect creëren op de
1926 huur- en koopprijzen van appartementen en woningen. Woonbeleid is dus geen heilige
1927 graal om wonen betaalbaar te houden. Wel mag een woning huren, verwerven of
1928 bezitten niet exponentieel veel duurder zijn.

1929 Voor cd&v moet de fiscale last om een woning te bezitten gelijke tred houden met de
1930 fiscale tarieven in de Vlaamse rand enerzijds en de grootsteden anderzijds.

1931 • De fiscale last via de onroerende voorheffing op het bezit van een appartement
1932 of huis is bij de hoogste van het land in Brussel. Benchmark de onroerende
1933 voorheffing van lokale besturen in Brussel met vergelijkbare steden in
1934 Vlaanderen en Wallonië en zorg dat de **onroerende voorheffing niet hoger**
1935 **kan stijgen dan 60% boven het gemiddelde van de benchmark** voor eigen
1936 en enige woningen.

1937 • De onroerende voorheffing voor appartementen en huizen is vaak
1938 scheefgetrokken. Voor een appartement betaal je soms bijna zoveel als voor
1939 een rijhuis. Er dient een **correctie** plaats te vinden van de kadastrale inkomens
1940 waarbij gebruik gemaakt wordt van de nieuwste technologie om de waarde van
1941 onroerend goed te schatten. Dat gebeurt best op het ogenblik van de verkoop
1942 en getrap in de tijd. Een herwaardering mag niet leiden tot een verhoging van
1943 de globale belastingdruk maar moet leiden tot een betere en eerlijke verdeling
1944 van de onroerende voorheffing tussen alle inwoners van Brussel. We willen dat
1945 de gemeenten meer toezicht houden en meer controles uitoefenen op de
1946 nauwkeurigheid van het kadastraal inkomen.

1947 • Vanaf het tweede kind krijgt een gezin per kind 10% korting op de onroerende
1948 voorheffing. Met cd&v willen we dat deze regel reeds geldt voor het eerste kind,
1949 in het geval er sprake is van een **alleenstaande ouder**.

1950

1951 4.5 Het Brusselse woningbestand klaar maken voor de 1952 toekomst

1953

1954 Veel van de bestaande gebouwen (m.i.v. gedeelde ruimten in appartementsblokken)
1955 in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn verouderd en energie-onzuinig, wat leidt tot
1956 verspilling van energiebronnen en hoge energiekosten voor bewoners. Zeker
1957 aangezien naar schatting bijna 65% van alle inwoners huurder en geen eigenaar zijn,
1958 zorgt dit ervoor dat heel wat energiefacturen relatief hoog zijn worden voor de huurder,
1959 zeker met de weinig concurrerende energiemarkt in Brussel, terwijl de verhuurder
1960 nauwelijks gestimuleerd wordt om te investeren. Het is van cruciaal belang om
1961 huurders te ondersteunen bij het verbeteren van de energie-efficiëntie van hun
1962 woningen, niet alleen om hun kosten te verlagen, maar ook om bij te dragen aan een
1963 duurzamere toekomst voor onze stad.

1964

1965 Met cd&v streven we naar een grootschalig programma voor duurzame renovaties om
1966 de energie-efficiëntie van bestaande gebouwen te verbeteren en de ecologische
1967 voetafdruk van de stad te verminderen, ter versterking van het Renolution-programma
1968 dat tot op heden vaak nog tekortschiet. We stellen daartoe onder meer het volgende
1969 voor.

1970

1971 • Het verstrekken van **financiële steun en subsidies** om energiezuinige
1972 renovaties uit te voeren, zoals isolatie, het vervangen van verouderde ramen
1973 en de installatie van groene energiebronnen. Daarbij dient in het oog gehouden
1974 te worden dat deze renovaties moeten inzetten op opwarmen én afkoelen van
1975 woningen. Er is bijzondere aandacht nodig voor mede-eigendommen. Deze
1976 verenigingen hebben recht op een gratis sessie van een energieconsulent die
1977 energiebesparende maatregelen kan voorstellen na een energie-audit.

1978 •

1979 • Het ontwikkelen van een **renovatiebegeleidingsprogramma** om
1980 huiseigenaren en huurders te helpen bij het plannen en uitvoeren van
1981 duurzame renovaties en hen hierbij actief te stimuleren.

- 1982 • Het opzetten van een **onafhankelijk geschillencomité** voor huurders om
- 1983 geschillen met verhuurders over duurzame renovaties op te lossen. De
- 1984 eigenaarssyndicaat en de huurdersbond dienen hierbij betrokken te worden bij
- 1985 de invoering.
- 1986 • Het **bevorderen van circulaire bouwpraktijken** en hergebruik van materialen
- 1987 in renovatieprojecten en verplichten bij grondige renovatiewerken.
- 1988 • Het investeren in een **uitgebreid netwerk van laadinfrastructuur** voor
- 1989 elektrische voertuigen in woonwijken.
- 1990 • De overheid moet investeren in **alternatieven voor het parkeren op straat**.
- 1991 Buurtparkings, in pandig en ondergronds parkeren van voertuigen en fietsen
- 1992 moet aangemoedigd worden. Ook parkings van privé-bedrijven en
- 1993 warenhuizen na sluitingstijd ter beschikking te laten stellen aan democratische
- 1994 prijzen.
- 1995 • Het **slim omgaan met het in pandig en ondergronds parkeren** van
- 1996 voertuigen en fietsers. Parkeervoorschriften die samenhangen met nieuwe
- 1997 gebouwen moeten niet enkel rekening houden met de bewoners van het
- 1998 gebouw in kwestie, maar met de hele buurt. We moeten blijven investeren in
- 1999 parkeercapaciteit buiten het openbaar domein voor wijken waar daar nood aan
- 2000 is, en bovengrondse plaatsen durven schrappen wanneer er alternatieven
- 2001 beschikbaar zijn.
- 2002 • Inzetten op **waterbesparing of regenwateropvang** bij woningen, kantoren en
- 2003 bedrijfspanden, het vasthouden van water in de wijk, bijvoorbeeld via wadi's in
- 2004 parken, groene voetpaden en groene ruimte als tijdelijke vijvers, en het
- 2005 investeren in een gescheiden rioleringsstelsel zodat de overstort van afvalwater
- 2006 bij hevige regenval in waterlopen en het kanaal tot het verleden tijd behoort.
- 2007 Het vasthouden van regenwater zorgt ook voor verkoeling in warme periodes.
- 2008 Brussel heeft nood aan een echte **Blue Deal**.
- 2009 • Het organiseren van regelmatige buurtbijeenkomsten om
- 2010 **bewonersparticipatie en -betrokkenheid** te stimuleren.
- 2011 • Het stimuleren van **grootschalige ontwikkelingsprojecten voor de reguliere**
- 2012 **huurmarkt** onder publieke en private projectontwikkelaars of samenwerking
- 2013 publiek-privé. Vandaag ligt de focus te vaak op de verkoop van woningen in
- 2014 deze ontwikkelingsprojecten.
- 2015

2016 De woonmarkt kent grote uitdagingen op vlak van klimaat, erfgoed, betaalbaarheid,
2017 zuinig ruimtegebruik, doelgroepen... Traditionele woonvormen bieden vaak geen
2018 passend antwoord meer, dus **innovatieve woonvormen** lijken een oplossing voor de
2019 toekomst. De manier hoe we wonen verandert . Steeds meer mensen wijken af van
2020 het klassieke 'huisje tuintje boompje' en willen goedkoper, kleiner, socialer of groener
2021 gaan wonen. Zo ontstaan er meer, nieuwe en innovatieve woonvormen als
2022 zorgwonen, cohousing, coöperatief wonen, kleinschalig wonen. Maar hun woonproject
2023 realiseren is niet altijd eenvoudig. Initiatiefnemers botsen vaak op verschillende
2024 juridische obstakels. Dat komt omdat de bestaande regelgeving voornamelijk is
2025 gebaseerd op de klassieke woonvormen: het huren of kopen van een traditioneel huis
2026 of appartement.

2027

- 2028 • De juridische hinderpalen binnen het woonbeleid worden in kaart gebracht. Dat
2029 gaat onder meer over de regels inzake premies en tegemoetkomingen, de
2030 toewijzingsregels van de sociale huur, de woningkwaliteitseisen, ... Na een
2031 volledige inventarisering van de hinderpalen, zal worden beslist welke
2032 knelpunten beleidsmatig kunnen aangepakt worden. Zo zullen de nieuwe
2033 woonvormen zoveel als mogelijk gelijk behandeld worden als de traditionele
2034 woonvormen.
- 2035 • Nieuwe woonvormen die zich op het terrein ontwikkelen kunnen ons niet alleen
2036 leren over **juridische knelpunten**, maar ook over het potentieel van deze
2037 innovaties. Om aan die vraag tegemoet te komen dient een **proefomgeving**
2038 ingesteld waarbinnen experimentele woonprojecten de kans krijgen om op te
2039 starten zonder de belemmering van een veelheid aan regelgeving.
- 2040 • **Eigendom van grond** is een belangrijke hefboom voor stedelijke ontwikkeling.
2041 Het Gewest, de gemeenten en de publieke instellingen houden publieke grond
2042 in eigen handen en verkopen dit niet langer aan privé-projectontwikkelaars. Zo
2043 verliezen we niet de controle over waar en wat er gebouwd wordt. Het CLT-
2044 model, waarbij de eigendom van de grond en het gebouw van elkaar
2045 losgekoppeld worden, kan hierbij een belangrijke rol spelen.
- 2046 • Innovatieve woonvormen kunnen ook **tijdelijk braakliggende gronden**
2047 innemen. Zowel in Brussel als in Vlaandere wordt geëxperimenteerd met
2048 mobiele modulaire woningen, vaak gericht op kwetsbare groepen zoals dak- en

2049 thuislozen. Gezien de beperkte ruimte, het beperkt woningaanbod en de hoge
2050 nood, willen we dit in Brussel opschalen.

2051

2052 Het evenwicht tussen beleven en leven is het meest delicate aspect in een stad.
2053 Vermijdbare overlast moet aangepakt worden. Een stad brengt evenwel hoe dan ook
2054 een bepaalde dynamiek met zich mee. Daarbij hoort ook activiteiten die nu eenmaal
2055 beweging en geluid met zich meebrengen. Wij willen dat het agent of change principe
2056 wordt ingeschreven in de stedenbouwwetgeving. Dat principe stelt dat wie laatst op
2057 een plek komt, verantwoordelijk is voor de isolatiewerken. Last van een café, een
2058 snoepjesfabriek of overvliegende vliegtuigen die er al waren toen je er kocht of
2059 huurde? Dan ben je verantwoordelijk voor je eigen isolatie. Het omgekeerde geldt ook.
2060 Stel dat er een nieuwe concertzaal opent in een residentiële wijk, dan moet de
2061 concertzaal maken dat de burens geen overlast hebben.

2062 4.6 Huisvesting voor mensen in kwetsbare posities

2063 Brussel telt meer dan 7.000 daklozen en slecht gehuisveste personen en dat aantal
2064 steeg sterk de voorbije jaren.. Zo'n 50.000 huishoudens staan op de wachtlijst voor
2065 een sociale woning. De wachttijd voor een sociale woning in Brussel bedraagt
2066 gemiddeld bijna 12 jaar. In een stad waar zoveel rijkdom geproduceerd wordt is dat
2067 een absolute schande.

2068 Voor cd&v is een kwalitatieve en betaalbare woning een basisrecht, zeker wanneer
2069 het gaat om mensen in een kwetsbare positie (daklozen, vluchtelingen, slachtoffers
2070 van huiselijk geweld, ex-gedetineerden, personen met een beperking etc.).

2071

2072 • Het voorzien van permanente dag- en nachtopvangcentra voor daklozen. Elk
2073 dakloze moet een dak boven zijn hoofd kunnen hebben, vanuit de morele plicht
2074 die we als christendemocraten ervaren en vanuit het achterliggende **Housing**
2075 **First-principe**. Op die manier kunnen we daklozen zowel spontaan als
2076 structureel naar de nodige oplossingen helpen toeleiden.

2077 • In toenemende mate zijn er Brusselaars met ernstige psychische problemen,
2078 vaak met een multiproblematiek, die grotendeels op straat leven of hun tijd er
2079 doorbrengen. Uit gezondheidsenquêtes blijkt dat bijna vier op de tien van de

2080 buitenslapers psychische problemen heeft, zoals psychose, een beperking,
2081 depressie of verslaving. Er is nood aan **multidisciplinaire mobiele**
2082 **straatteams** om hen te helpen.

- 2083 • Er dient bijkomend geïnvesteerd te worden in **noodopvangcentra voor**
2084 **verslaafden** in Brussel waar er verschillende medische en psychologische
2085 disciplines aanwezig zijn en waar een tijdelijk onderdak gevonden kan worden.
2086 Housing First en hulpverlening gaan ook voor daklozen met een
2087 verslavingsproblematiek hand in hand.
- 2088 • Vandaag kan een **gedwongen opname**, bijvoorbeeld op een psychiatrische
2089 afdeling, van iemand die een gevaar vormt voor zichzelf of anderen, alle hulp
2090 weigert of een officiële diagnose krijgt als geestesziek, enkel via een rechter
2091 geregeld worden. Te vaak zagen we in Brussel de voorbije jaren incidenten met
2092 mensen die weliswaar op de radar van de politie stonden maar die elke opname
2093 vrijwillig weigerde. We pleiten ervoor om het mogelijk te maken om iemand via
2094 een bestuurlijke maatregel tijdelijk verplicht te laten opnemen, mits de nodige
2095 psychosociale diagnose gesteld kan worden door bijvoorbeeld een mobiel
2096 sociaalmedisch team. De federale regering besliste om 48 uur observatie
2097 mogelijk te maken voor geesteszieken. Die wetwijziging moet binnenkort rond
2098 zijn.
- 2099 • Het **verbeteren van huisvestingsmogelijkheden voor slachtoffers van**
2100 **huiselijk geweld**, inclusief het verstrekken van geheime adressen en
2101 beveiligde opvangfaciliteiten zoals 'safe houses'. Daarnaast willen we ook in
2102 Brussel inzetten op de uithuisplaatsing van de pleger in plaats van het
2103 slachtoffer. Hiervoor gaan we ook met de rechtbank de dialoog aan.
- 2104 • **De wachtlijst voor een sociale woning** wordt veroorzaakt door de stijgende
2105 armoede en een onvoldoende groei van het aanbod aan sociale woningen.
2106 Noch de gewestelijke huisvestingsmaatschappij, noch de lokale
2107 huisvestingsmaatschappijen zijn in staat gebleken het aanbod gevoelig te
2108 verhogen. Daarom willen we een **PPS-model** ontwikkelen waarbij de overheid
2109 de private vastgoedmarkt inschakelt om sociale woningen te ontwikkelen.
- 2110 • We pleiten voor een **fusie** van alle lokale huisvestingsmaatschappijen in de
2111 Brusselse Gewestelijke Huisvestingsmaatschappij.
- 2112 • Het Gewest legt projecten met **meer dan 1000 m² woningen een minimaal**
2113 **aandeel sociale woningen van 25% op**. Op publieke terreinen ontwikkelt het

2114 Gewest duurzame projecten met 100% publieke woningen. Het Gewest
2115 gebruikt niet langer de term “huisvesting met sociaal oogmerk”, maar spreekt
2116 zich duidelijk uit over welke types betaalbare en sociale huisvesting in
2117 bouwprojecten gerealiseerd zullen worden. We pleiten voor een **sociaal**
2118 **objectief van 15 procent** voor volwaardige sociale huisvesting in elke
2119 Brusselse gemeente, steeds met een gezonde mix van bewoners. Wenen kan
2120 hiertoe tot voorbeeld dienen.

2121 • Eigenaars met weinig middelen kunnen soms de noodzakelijke of verplichte
2122 renovaties of energiebesparende investeringen niet uitvoeren. We bieden deze
2123 eigenaars de mogelijkheid om deze renovaties gesubsidieerd te laten
2124 uitvoeren, mits men zich engageert om de woning te integreren in CLT Brussel.
2125 Op die manier wordt bij een eventuele verkoop later, de meerwaarde slecht
2126 deel toegekend aan de verkoper. Zo blijft dit ook voor toekomstige eigenaars
2127 met een beperkt inkomen betaalbaar op lange termijn. Dit zorgt ervoor dat
2128 naast nieuwbouwprojecten, het woningbestand via CLT structureel stijgt. De
2129 huidige eigenaar kan zo comfortabel en energiezuinig wonen en nog een
2130 meerwaarde realiseren bij verkoop.

2131 4.7 Een bruisende en betaalbare studentenstad

2132
2133 Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest trekt jaarlijks duizenden studenten aan voor hoger
2134 onderwijs, maar er is vaak een tekort aan betaalbare en geschikte huisvesting voor
2135 deze studenten. Volgens schattingen bedraagt het tekort aan studentenkamers in
2136 Brussel vandaag meer dan 10.000 units. Gezien de verwachte stijging van het aantal
2137 studenten, betekent dit dat er de komende tien jaar een nood is aan 20.000 tot 50.000
2138 nieuwe studentenkamers.

2139
2140 Cd&v is van mening dat studenten toegang moeten hebben tot betaalbare en
2141 kwalitatieve huisvesting, zodat ze zich volledig kunnen concentreren op hun studie en
2142 persoonlijke ontwikkeling. Studenten zijn een waardevolle en dynamische
2143 gemeenschap in onze stad, en het is essentieel om hun huisvestingsbehoeften
2144 serieus te nemen. Cd&v zet zich in voor het verbeteren van de studentenhuishuisvesting

2145 om het hoger onderwijs in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest aantrekkelijker te
2146 maken en de ontwikkeling van jonge mensen te ondersteunen.

2147

2148 • Het ontwikkelen van meer studentenwoningen en -residenties van
2149 hogeronderwijsinstellingen, met betaalbare huurprijzen en moderne
2150 voorzieningen. Hierbij moet bijzondere aandacht besteed worden aan de
2151 creatie van een '**middenklassesegment**', waarbij individuele kamers
2152 aangevuld worden met gedeelde ruimtes. Op die manier moet er het betaalbaar
2153 segment aan studentenhuisvesting verder uitgewerkt worden, en de huidige
2154 focus op 'luxestudentenkoten' (met volledig private voorzieningen en bijgevolg
2155 een hogere kostprijs) verlegd worden.

2156 • Het **bevorderen van samenwerking** tussen universiteiten, hogescholen en de
2157 overheid om de huisvestingsproblematiek voor studenten aan te pakken.

2158 • Het creëren van een **online platform** waarop studenten gemakkelijk
2159 beschikbare huisvestingsopties kunnen vinden en kamergenoten kunnen
2160 zoeken.

2161 • Het stimuleren van het **aanbieden van specifieke studentenhuurcontracten**,
2162 die momenteel nog vaak vervangen worden door standaardhuurcontracten die
2163 interessanter zijn voor de verhuurder. Studentenhuisvestingshuur moet echter
2164 gezien worden als apart en volwaardig onderdeel van het reguliere
2165 verhuurcircuit, gezien diens specificiteit.

2166 • Naast de studentenhuisvesting aan sich moeten ook de andere
2167 elementen omtrent het studentenleven in rekening genomen worden.
2168 **Studentenhuisvesting** moet ingebed worden in het lokale leven en vlot
2169 toegankelijk zijn met het openbaar vervoer en andere voorzieningen. In de
2170 buurten waar studentenhuisvesting en -voorzieningen in grote getale aanwezig
2171 zijn, dient ook extra aandacht te gaan naar nachtvervoer en de strijd tegen
2172 straatintimidatie. Uiteindelijk moet er stemrecht komen voor studenten die in
2173 Brussel duurzaam wonen. Zo wordt er ook met hun verzuchtingen of behoeften
2174 rekening gehouden.

2175 5. Brussel beter besturen

2176 Voor cd&v is goed bestuur geen luxe; het is een noodzaak. Het is tijd om de balans te
2177 herstellen en een overheid te creëren die haar burgers dient, in plaats van hen te betuttelen.
2178 We zijn tegen het etatisme. De overheid kan niet elk probleem oplossen, de overheid kan niet
2179 in elk detail van het samenleven betrokken zijn. Wij geloven in de kracht van het individu en
2180 de gemeenschap om vanuit de vertrekken. Het is aan de overheid om zich te focussen op
2181 haar kerntaken en daarnaast het vrij initiatief te ondersteunen waar nodig. Daarnaast moet
2182 elke overheid die bevoegd is zijn verantwoordelijkheid nemen in Brussel en samenwerken met
2183 overheden die ook nodig zijn om de problemen op te lossen. Het is tijd om het spel van naar
2184 elkaar te wijzen te stoppen.

2185 5.1 Versterken van de rol van Vlaanderen in Brussel

2186

- 2187 • Bij elke nieuwe institutionele hervorming willen wij dat **de eigen**
2188 **bevoegdheden van Vlaanderen in Brussel integraal behouden** blijven en
2189 waar mogelijk verder uitgebouwd en versterkt. Een overdracht van de huidige
2190 Vlaamse bevoegdheden in Brussel inzake onderwijs, cultuur, welzijn,
2191 gezondheidsbeleid, jeugdbeleid, kinderopvang, enz. naar het Brussels
2192 Hoofdstedelijk Gewest of de GGC is voor ons uitgesloten. En bij elke nieuwe
2193 overdracht van federale bevoegdheden die aansluiten bij de huidige
2194 gemeenschapsbevoegdheden kiezen wij waar mogelijk steeds voor een
2195 overdracht naar de Vlaamse Gemeenschap, ook in de hoofdstad.
- 2196 • Indien men aan Franstalige kant kiest voor de overdracht van
2197 gemeenschapsbevoegdheden in Brussel aan Brusselse instellingen, dan kan
2198 dit enkel als men de Vlaamse keuze om dit niet te doen respecteert en mits
2199 **respect voor alle bestaande wettelijke regels** die gelden voor die Brusselse
2200 instellingen, ook op taalvlak. Bovendien moeten ook **garanties** ingebouwd
2201 worden **omtrent de financiering**.
- 2202 • In ons model is er evenwel géén plaats voor subnationaliteit, zoals bij N-VA,
2203 waarbij de Vlaamse Gemeenschap rechtstreeks maatregelen (verplichtingen)
2204 kan opleggen t.a.v. Brusselaars en Brusselaars verplicht worden te kiezen voor
2205 de Franse of de Vlaamse Gemeenschap.

- 2206 • De Nederlandstaligen en anderstaligen in Brussel die aansluiting zoeken bij de
2207 voorzieningen van de Vlaamse Gemeenschap maken integraal deel uit van de
2208 Vlaamse Gemeenschap. Het is positief dat verschillende overheden een rol
2209 opnemen in Brussel en investeren in de hoofdstad en in de Brusselaars.
2210 Vandaag investeert Vlaanderen met succes in crèches, scholen, cultuur, sport
2211 en jeugdvoorzieningen, zorg en gezin. Dat werkt goed en willen we versterken.
2212 Op die manier kunnen de Brusselaars voor elke gemeenschapsbevoegdheid
2213 kiezen of ze beroep doen op voorzieningen van de Vlaamse Gemeenschap of
2214 van de andere bevoegde overhe(i)d(en). Deze **keuzevrijheid** biedt de
2215 Brusselaar het voordeel uit een groter en meer divers aanbod te kunnen kiezen.
2216 We passen voor eenheidsworst.
- 2217 • Vlaanderen moet maximaal haar bevoegdheden uitoefenen in Brussel. De
2218 instrumenten voor het Vlaams Brusselbeleid worden verder versterkt. De
2219 **Brusseltoets en de Brusselnorm**³ blijven onverkort gelden. We behouden de
2220 “Brusseltoets” als beleidsinstrument. De Vlaamse minister bevoegd voor
2221 Brussel ziet hierop toe. Daarbij worden Vlaamse decreten en besluiten getoetst
2222 op de toepasbaarheid in Brussel en op de band van Brussel met Vlaanderen.
2223 Indien uit deze toets blijkt dat dit nodig is, wordt de regelgeving aangevuld met
2224 “Brussel-paragrafen”. Aan de hand van de periodieke rapporten van de
2225 Gemengde Ambtelijke Commissie Brussel bekijken we of deze doelstellingen
2226 gehaald worden, en desgevallend pakken we ze aan met een concreet
2227 actieplan. Zo blijven we de concrete capaciteitsnood aan Nederlandstalige
2228 dienstverlening in onderwijs en zorg aanpakken. We doen dit met prioritaire
2229 aandacht voor de verbondenheid tussen Brussel en de rest van Vlaanderen en
2230 met een assertieve, zelfbewuste en open houding ten aanzien van iedereen in
2231 Brussel die open staat voor ons aanbod.
- 2232 • Vlaanderen neemt niet alleen ten volle haar eigen verantwoordelijkheid in
2233 Brussel maar houdt daarbij ook rekening met de **specifieke grootstedelijke**
2234 **en internationale context in de hoofdstad**. Dit vertaalt zich in een beleid dat
2235 rekening houdt met de mogelijkheden en uitdagingen op het terrein. De
2236 Vlaamse Gemeenschapscommissie speelt in deze context een belangrijke rol

³ De Brusselnorm betekent dat 30% van de Brusselse bevolking als doelpubliek van de Vlaamse Gemeenschap beschouwd wordt en dat minstens 5% van het gemeenschapsbudget naar Brussel moet gaan.

2237 als gedecentraliseerd bestuur van de Vlaamse Gemeenschap. De VGC zorgt,
2238 in goede verstandhouding en nauw overleg met de Vlaamse Gemeenschap,
2239 voor een aanvullend en versterkend beleid binnen haar bevoegdheden. Dat
2240 VGC-beleid moet, net als het rechtstreekse beleid van de Vlaamse overheid,
2241 ook inzetten op het versterken van het Vlaams-Brusselse middenveld, veeleer
2242 dan eigen overheidsstructuren uit te bouwen.

2243 • Vlaanderen is ambitieus voor haar hoofdstad en zoekt actief de **samenwerking**
2244 met de Franse Gemeenschap, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, de federale
2245 overheid en alle andere Brusselse overheden om die ambitie te delen en waar
2246 te maken, in het belang van alle inwoners van Brussel en van Brussel als
2247 hoofdstad voor alle inwoners van ons land.

2248 5.2 Vereenvoudigen van het institutioneel systeem binnen 2249 Brussel

2250
2251 Vandaag zijn er zes overheden met wetgevende bevoegdheden op het grondgebied
2252 van Brussel: het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, de Vlaamse Gemeenschap, de
2253 Franse Gemeenschap, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, de
2254 federale overheid en de Franse Gemeenschapscommissie. Hier vindt een kat haar
2255 jongen niet meer in terug.

2256

2257 • **We verminderen het aantal overheden in Brussel:** het stadsgewest Brussel-
2258 Hoofdstad, de Vlaamse Gemeenschap en naar gelang de keuze van de
2259 Franstaligen is er nog een rol voor de Franstalige Gemeenschap of de Cocof
2260 weggelegd. Dit model zorgt voor een sterke vereenvoudiging maar behoudt wat
2261 voor ons goed is: de sterke band tussen Vlaanderen en Brussel.

2262 • Het **stadsgewest Brussel-Hoofdstad** oefent de bevoegdheden uit van het
2263 Brussels Hoofdstedelijk Gewest en van de Gemeenschappelijke
2264 Gemeenschapscommissie. Ook de administratie van de GGC wordt
2265 ingekanteld in de GOB. Daarmee houdt de GGC op te bestaan maar we houden
2266 de waarborgen voor de Nederlandstalige Brusselaars onverkort overeind.

2267 • Mogelijks worden ook de bevoegdheden die vandaag in het tweetalig gebied
2268 Brussel-Hoofdstad nog worden uitgeoefend door de **Franse Gemeenschap en**

2269 **de Franse Gemeenschapscommissie (COCOF)** overgedragen. Er is sprake
2270 van een overdracht van belangrijke bevoegdheden van de Franse
2271 Gemeenschap naar het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke
2272 Gewest/GGC of de Franse Gemeenschapscommissie (COCOF). De Franse
2273 Gemeenschap als aparte entiteit zou behouden blijven en bevoegd blijven voor
2274 onderwijs, cultuur, media en wetenschappelijk onderzoek. Alle andere
2275 bevoegdheden zouden worden overgeheveld naar het Waalse Gewest en het
2276 Brusselse Gewest of de COCOF, naargelang het geval. Dit zou bijdragen aan
2277 een sterke vereenvoudiging van met name de instellingen aan Franstalige
2278 zijde.

2279

2280 Er zijn in dit model wel enkele **belangrijke voorwaarden**: de wettelijke
2281 tweetaligheid moet gerespecteerd worden wanneer Franstalige instellingen
2282 onder bevoegdheid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest of de GGC vallen.
2283 Daarnaast moeten ook de overeenstemmende middelen toegekend worden
2284 aan het Gewest of de GGC en onttrokken worden aan de financiering van de
2285 Franse Gemeenschap of de COCOF. Het kan niet de bedoeling zijn dat die
2286 bevoegdheden gefinancierd worden met middelen die vandaag dienen voor de
2287 eigen gewestelijke of GGC bevoegdheden.

2288 • De **bestaande beschermingsmechanismen** van de Nederlandstalige
2289 Brusselaars en garanties op evenwaardige participatie aan het Brussels
2290 bestuur blijven onverkort van toepassing op de vertegenwoordiging en de
2291 besluitvorming in de deelstaat Brussel-Hoofdstad. Bepaalde evenwichten in
2292 Brussel zijn gekoppeld aan de evenwichten op federaal niveau:

2293

2294 a. Vaste zetelverdeling in het parlement,

2295 b. Taalgesplitste lijsten,

2296 c. Alarmbelprocedure,

2297 d. Paritair samengestelde regering op basis van een systeem van
2298 gewaarborgde bevoegdheidspakketten die in consensus beslist,

2299 e. Beperkte constitutieve autonomie.

2300 5.3 Versterking van de rol van het Brussels Hoofdstedelijk 2301 Gewest binnen Brussel.

2302

- 2303 • Er moet in Brussel een echt **kerntakendebat** komen om te komen tot een
2304 efficiënte en duidelijke taakverdeling tussen het Brussels Hoofdstedelijk
2305 Gewest en de gemeentebesturen. Daarbij moeten een coherent grootstedelijk
2306 beleid en een kwaliteitsvolle dienstverlening aan de bevolking de twee
2307 basisprincipes te zijn. In deze context willen wij dat de gewestelijke overheid de
2308 mogelijkheid en verantwoordelijkheid krijgt om een coherent gewestelijk beleid
2309 te ontwikkelen inzake mobiliteit en verkeersveiligheid; openbare netheid; ...
- 2310 • Er moet een **ééngemaakt gewestelijk veiligheidsbeleid** komen, waarbij de
2311 zes politiezones worden gefusioneerd tot één hoofdstedelijke politiezone onder
2312 de verantwoordelijkheid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Dit moet
2313 leiden tot een betere aanwending van middelen die zal toelaten om effectief in
2314 elke wijk van Brussel een zichtbare en effectieve politionele dienstverlening te
2315 verzekeren. De eigen opleiding van politiepersoneel in de gewestelijke
2316 politieschool moet ervoor zorgen dat de aspirant-politie-inspecteurs die daar
2317 afstuderen ook effectief wettelijk tweetalig zijn.
- 2318 • Naar analogie met Vlaanderen voeren we een **meerjarenplanning** in voor het
2319 gemeentelijke beleid en de begroting. Binnen zo'n meerjarenplanning worden
2320 afspraken gemaakt over de grote beleidslijnen voor de legislatuur en de
2321 bijhorende budgetten. Daarnaast wordt in zo'n planning ook afgesproken welke
2322 plafonds er zitten op de uitgaven en in welke mate het personeelsbestand van
2323 het lokale bestuur kan en mag aangroeien.
- 2324 • Het **gewestelijk toezicht op de gemeentebesturen** moet versterkt worden,
2325 zowel op financieel vlak (bv. contractualisering van toelages aan de
2326 gemeenten; uniformisering inzake gemeentelijke fiscaliteit; enz.) als op
2327 bestuurlijk vlak (bv. toezicht op transparantie, aanbestedingsbeleid, enz.). Idem
2328 dito voor GGC t.o.v. de OCMW-besturen waar er te vaak een verschil is van
2329 toepassing van de regels en aangeboden dienstverlening tussen de Brusselse
2330 OCMW's. Meer uniformiteit is aangewezen.
- 2331 • De **transparantie-ordonnantie**, die een controle op de meer dan 300
2332 gemeentelijke vzw's binnen Brussel mogelijk maakt, wordt nog steeds niet goed

2333 uitgevoerd. Tegen 2025 moeten alle gemeenten in orde zijn met het
2334 genderevenwicht, een oppositielid in de raad van bestuur opnemen en een
2335 beheersovereenkomst afsluiten met de gemeente waaronder ze vallen.
2336 Daarnaast dienen ze de regelgeving rond openbare aanbestedingen te
2337 respecteren en zorgen dat belangenvermenging wordt vermeden. Ook is een
2338 volledige registratie van alle vzw's essentieel zodat de toezichthoudende
2339 overheid optimaal kan werken. We versterken de toezichthouders met extra
2340 personeel zodat er ook effectieve controles worden uitgevoerd. Meer algemeen
2341 dient het aantal gemeentelijke vzw's ook verder afgebouwd te worden. In de
2342 toekomst is samenwerking in intergemeentelijke verbanden en de integratie
2343 van vzw's in gewestelijke structuren eveneens meer aangewezen.

- 2344 • Diverse gemeentebesturen zijn de voorbije legislatuur in Brussel
2345 onbestuurbaar geworden. Naar Vlaams voorbeeld maken we een **collectieve**
2346 **of individuele constructieve motie van wantrouwen** tegen (leden van) het
2347 college van burgemeesters en schepenen mogelijk. Dit is en blijft een
2348 uitzonderingsregime onder sterk afgebakende voorwaarden.
- 2349 • Wij zijn **geen voorstander van verplichte fusies van gemeenten**. Onze
2350 gemeentebesturen zorgen immers voor een overheid die nabij de burgers is.
2351 Gemeentes die vrijwillig fuseren, moeten dat evenwel kunnen. Een verlichting
2352 van de schulden van de betrokken gemeentes kan als stimulus gelden. Ook
2353 een hertekening van de gemeentegrenzen moet mogelijk zijn, voor zover
2354 daarmee de publieke dienstverlening verbeterd kan worden en de bevolking
2355 daarachter staat. Daarnaast willen we in de volgende legislatuur de **integratie**
2356 **van de OCMW's in de gemeenten** realiseren.
- 2357 • We zijn voorstander van een **fusie van de lokale**
2358 **huisvestingsmaatschappijen** binnen één gewestelijke Brusselse
2359 huisvestingsmaatschappij.
- 2360 • Gemeentelijke personeelsleden die aan een **tuchtprocedure** onderworpen
2361 worden, worden in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest al dan niet schuldig
2362 bevonden na het verdict van de voltallige gemeenteraad. Dat betekent vaak
2363 een bijkomende werklast voor de gemeenteraadsleden, die bovendien lang niet
2364 allemaal even juridisch geschoold zijn of perfect inzicht hebben in de zaak. Het
2365 is niet altijd evident om als buitenstaander te oordelen over wat toch vaak de

2366 professionele toekomst van een personeelslid is. Die bevoegdheid zou niet bij
2367 de voltallige gemeenteraad moeten liggen, maar wel bij een commissie
2368 waarvan de leden zich écht ten gronde over de zaak kunnen buigen – naar
2369 analogie van wat er overigens ook al op Vlaams niveau gebeurt sinds 2018.

2370 5.4 Brussel moet focussen op zijn kerntaken.

2371

2372 • Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft **essentiële bevoegdheden** (inzake
2373 mobiliteit, infrastructuur, veiligheid, tewerkstelling, leefmilieu, ruimtelijke
2374 ordening, openbare netheid, huisvesting, enz.) die van cruciaal belang zijn voor
2375 het dagelijks leven van de Brusselaars. En het heeft op die domeinen in de
2376 afgelopen decennia ook belangrijke dingen gerealiseerd. Zeker in de laatste 10
2377 jaar is de aandacht (en bijhorende belangrijke middelen) al te vaak gegaan naar
2378 zaken die niet tot die essentiële kerntaken behoren of sterk inzetten op prestige.
2379 Wij willen opnieuw focussen op de kerntaken en op investeringen in
2380 eenvoudige maar kwalitatieve basisinfrastructuur.

2381

2382 Voor ons zijn dit voorbeelden van beslissingen die niet behoren tot de
2383 kerntaken van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest: een nieuw groot museum
2384 Kanal; een nieuw nationaal voetbalstadion; grootschalige culturele
2385 evenementen; een nieuwe biertempel; bepaalde budgetten zoals voor de
2386 promotie van Brussel, Brussels Houses in Barcelona en Milaan, enz. Er zijn
2387 ook binnen het reguliere beleid voorbeelden van zeer kostelijke
2388 beleidsmaatregelen die niet meer behoren tot de kerntaak. De GECO-
2389 financiering is een goed voorbeeld. Deze oude tewerkstellingsmaatregel legt
2390 niet alleen een grote financiële druk op ACTIRIS maar neemt ook de focus weg
2391 van een aanklampend activeringsbeleid. Het is een goed voorbeeld van een
2392 voorbijgestreefde tewerkstellingsmaatregel die verveld is tot verkapte
2393 financiering van tewerkstelling in de sociale sector. Deze oude statuten moeten
2394 uitdoven.

2395 • De **Beliris-middelen** moeten opnieuw integraal en doelgericht ingezet worden
2396 voor investeringen die rechtstreeks verband houden met de hoofdstedelijke en
2397 internationale functie van Brussel, bv. op het vlak van mobiliteit en

2398 infrastructuur, en niet voor allerlei versnipperde gewestelijke of gemeentelijke
2399 initiatieven of om uitgaven te dekken die eigenlijk tot de eigen
2400 verantwoordelijkheid van de Federale overheid of de Gemeenschappen
2401 behoren.

2402 5.5 Brussel moet zijn eigen structuren rationaliseren en 2403 transparanter maken.

2404

- 2405 • Er moet een **rationalisering** komen in de wildgroei aan **gewestelijke**
2406 **paregionale instellingen en agentschappen**. De huidige versnippering van
2407 belangrijke gewestelijke bevoegdheden inzake huisvestingsbeleid,
2408 economische ontwikkeling, en dergelijke meer leiden niet alleen tot een
2409 verspilling van middelen maar vormen ook een obstakel voor een efficiënt
2410 beleid.
- 2411 • Via **duidelijke beheerscontracten** (cfr. beheerscontract MIVB als (enige)
2412 goed voorbeeld) moet de financiering van de overblijvende pararegionale
2413 instellingen en agentschappen gerationaliseerd worden en hun functioneren
2414 beter ingepast in een coherent gewestelijk beleid.
- 2415 • **De rapportering en transparantie** van de overblijvende paregionale
2416 instellingen en agentschappen ten overstaan van het Brussels Hoofdstedelijk
2417 Parlement moet verbeterd worden. Het functioneren van hun bestuursorganen
2418 moet geprofessionaliseerd worden en meer transparant worden. In deze
2419 context moet ook bijzondere aandacht gaan naar de belangrijke
2420 intercommunale overheidsbedrijven (bv. Vivaqua en Net.Brussel). In de
2421 bestuursorganen moet meer ruimte komen voor onafhankelijke expertise en
2422 moet de plaats van oppositiepartijen verzekerd worden.
- 2423 • We verbeteren **de openbaarmaking van officiële procedures en**
2424 **documenten**. De procedures en beslissingen tijdens procedures voor de
2425 toekenning van vergunningen en overheidsopdrachten zijn in de regel
2426 openbaar. We verbeteren platformen zoals OpenPermits.Brussels en
2427 Openbudgetse.brussels .

- 2428 • We zijn voorstander van de oprichting van een **Audit.Brussels** om op vraag
2429 dan wel op eigen initiatief een doorlichting te doen van de Brusselse overheden,
2430 paregionale instellingen en agentschappen.
- 2431 • We pleiten voor een register waar **alle dienstreizen en buitenlandse relaties**,
2432 bijvoorbeeld met ambassades, van uitvoerende mandatarissen en
2433 parlementsleden worden geregistreerd. Daarnaast worden in dit register ook
2434 alle relatiegeschenken en giften, zoals de gratis tickets voor het Koning
2435 Boudewijnstadion, opgenomen met een waarde van 100 euro of meer.
- 2436 • Er werken te veel mensen op de kabinetten van de leden van de Brusselse
2437 regering. We willen **een daling van het maximumaantal**
2438 **kabinetsmedewerkers** met een derde. Daarnaast versterken we de
2439 beleidsvoorbereidend vermogen van de Brusselse administraties.
- 2440 • Het **aantal Brusselse parlementsleden wordt verminderd** zonder evenwel
2441 afbreuk te doen aan de gewaarborgde vertegenwoordiging van de
2442 Nederlandstalige Brusselaars.

2443

2444 5.6 Brussel moet orde op zaken stellen inzake zijn uitgaven en 2445 inkomsten.

2446

- 2447 • Brussel moet dringend werk maken van een **structureel budgettair evenwicht**
2448 **en een beheersing van de openbare schuld**. De huidige Brusselse regering
2449 laat op dit vlak een loodzware erfenis na door haar onvermogen en/of onwil om
2450 de uitgaven te beheersen en in de volgende legislatuur dringen zich ingrijpende
2451 maatregelen op om te vermijden dat we later nog veel pijnlijkere ingrepen zullen
2452 moeten doen. De inspanningen die moeten geleverd worden situeren zich in
2453 de eerste plaats op het vlak van de uitgaven, die duidelijk structureel te hoog
2454 liggen. Brussel moet de tering naar de nering zetten en zich in de eerste plaats
2455 concentreren op de echt noodzakelijke uitgaven voor de kerntaken, i.p.v.
2456 steeds weer nieuwe uitgaven voor nieuwe initiatieven. De schuldratio mag
2457 volgende legislatuur **maximaal stijgen tot 250%** (in plaats van de voorziene
2458 285% tegen 2028) en het **begrotingstekort moet teruggedrongen worden**

- 2459 **tot een evenwicht tegen het einde van de legislatuur.** Het plaatsen van
2460 bepaalde investeringen buiten de begroting moet terug beperkt worden;
- 2461 • Het bovenstaande impliceert ook dat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest **geen**
2462 **initiatieven ontwikkelt of financiert die behoren tot de**
2463 **verantwoordelijkheid van de Gemeenschappen en ook geen**
2464 **gemeenschapsinstellingen** of –voorzieningen overneemt als daarbij ook niet
2465 de overeenstemmende financiering wordt overgeheveld. Evenmin is het de
2466 taak van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest om de Franse en Vlaamse
2467 **Gemeenschapscommissies** bijkomend te financieren, bovenop wat bepaald
2468 is in de Bijzondere Financieringswet.
 - 2469 • In het kader van de begrotingsuitdagingen zijn diverse **“gratis”-maatregelen**
2470 niet alleen contraproductief maar ook onverantwoord en onhoudbaar. Zo is bv.
2471 de dramatische daling van de dekkinggraad van de uitgaven van de MIVB
2472 door inkomsten vanwege de gebruikers een zeer kwalijke tendens die moet
2473 omgekeerd worden. Dat in budgettair moeilijke tijden beslissen om grote
2474 groepen toegang te geven tot gratis of bijna gratis openbaar vervoer is
2475 onverantwoord.
 - 2476 • Op lange termijn is de financiële leefbaarheid van Brussel nauw verbonden met
2477 het **behouden en vergroten van het fiscaal draagvlak** binnen het
2478 Hoofdstedelijk Gewest. Dit impliceert dat dringend werk gemaakt moet worden
2479 van een beleid dat ervoor zorgt dat de **uittocht van mensen met een**
2480 **middeninkomen** uit Brussel gestopt en zelfs omgekeerd wordt. Daarnaast
2481 moeten meer mensen aan het werk. Er zijn zo’n 100.000 werkzoekenden en
2482 170.000 inactieven in Brussel. Via een aanklampend activerings- en
2483 reïntegratiebeleid moeten deze Brusselaars terug een plek krijgen op de
2484 arbeidsmarkt.

2485 5.7 Brussel moet zijn hoofdstedelijke en tweetalige rol 2486 waarmaken.

- 2487
- 2488 • Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en diverse andere Brusselse overheden
2489 ontvangen jaarlijks zeer omvangrijke extra-dotaties vanwege de Federale Staat
2490 (meer dan 950 miljoen EUR in 2023) ter compensatie van de kosten die

2491 gepaard gaan met het **hoofdstedelijk en tweetalig statuut van Brussel**. De
2492 hoofdstedelijke functie is trouwens ook van levensbelang voor Brussel op
2493 economisch vlak. Het is dan ook in het welbegrepen eigenbelang van Brussel
2494 en haar inwoners om die hoofdstedelijke en tweetalige rol ook waar te maken.
2495 Daarom willen wij dat de Brusselse regering nog sterker inzet op
2496 **samenwerking** met de twee andere Gewesten (en met de Federale overheid)
2497 op alle vlakken waar dit een meerwaarde kan bieden (cfr. de goede aanzetten
2498 hiertoe op het vlak van de samenwerking tussen VDAB en Actiris).

2499 • In deze context moeten we vaststellen dat **het respect voor de taalwetgeving**
2500 **en de kwaliteit van de Nederlandstalige dienstverlening**, aangeboden door
2501 diensten van sommige gemeenten, OCMW's, het Gewest en de GGC, in
2502 Brussel sterk achteruit blijft gaan. Meer algemeen komt de tweetaligheid van
2503 Brussel steeds verder onder druk te staan, onder meer door het gebrek aan
2504 kwaliteitsvol onderwijs van de Nederlandse taal in het Franstalig onderwijs.
2505 Daarom willen wij dat de Brusselse regering volop inzet op een versterking van
2506 de tweetaligheid in het algemeen en op het effectief afdwingen van het respect
2507 voor de taalwetgeving in het bijzonder. We zijn voorstander om de
2508 vicegouverneur de bevoegdheid te geven om beslissingen van lokale besturen
2509 die strijdig zijn met de taalwetgeving te kunnen vernietigen. Ook de
2510 Gemeenschappen moeten hun verantwoordelijkheid nemen, door in te zetten
2511 op een verbetering van het onderricht van de tweede taal in hun respectieve
2512 onderwijsinstellingen en via samenwerking tussen beide Gemeenschappen en
2513 hun onderwijsinstellingen.

2514 • We gaan na hoe de Brusselse openbare besturen aantrekkelijk gemaakt
2515 kunnen worden voor **Nederlandkundige kandidaten**. Cd&v wil, via een
2516 samenwerking tussen de gemeenschappen en de federale overheid, alle
2517 scholieren in de laatste graad van het secundair onderwijs de kans bieden om
2518 een Selor-taaltest af te leggen en zo een taalbrevet van kennis van de andere
2519 landstaal te behalen. Dat zal een aanmoediging zijn voor het taalonderricht op
2520 school en dus de basis leggen voor meer tweetaligheid. Maar het zal ook een
2521 extra troef zijn voor onze Brusselse jongeren op de arbeidsmarkt.

2522 • Er moet een permanente Nederlandstalige dienstverlening in de
2523 **huisartsenwachtpost** komen. We willen nog meer investeren in opleiding door

2524 extra taalcursussen aan te bieden voor ambtenaren, politieagenten,
2525 gezondheidswerkers en andere professionals die regelmatig in contact komen
2526 met het publiek. Dit zorgt ervoor dat ze in staat zijn om in beide talen te
2527 communiceren. Er moet een bijzondere focus liggen op **nooddiensten**.

- 2528 • De huidige taalwetgeving laat weinig ruimte om aanvullend, dus na het
2529 verplichte gebruik de bestaande officiële talen, andere **vreemde talen** te
2530 gebruiken in relatie tot de overheid. In mondelinge contacten is een
2531 hoffelijkheidspincipe van toepassing. De Brusselse en in bijzonder de lokale
2532 overheden moeten onder voorwaarden de mogelijkheid hebben om individueel
2533 én algemeen te communiceren in het Engels met toeristen, tijdelijke verblijvers
2534 zoals studenten en mensen die zich in een eerste integratiefase bevinden.
2535 Daarnaast moeten technische toepassingen die de taalkloof tussen burger en
2536 overheid kunnen verkleinen, zoals vertaalrobots, hun ingang kunnen vinden en
2537 dit voor zover die niet raken aan het officieel tweetalige karakter van Brussel-
2538 Hoofdstad.

2539 5.8 De Brusselse geven vertrouwen aan burgers en 2540 middenveld

- 2541 • Cd&v gelooft in de kracht van het **middenveld**. We erkennen het middenveld
2542 als een belangrijke gesprekspartner, ondersteunen voldoende de werking van
2543 het middenveld en geven hen ruimte en vertrouwen om initiatief te nemen en
2544 te experimenteren met nieuwe oplossingen voor maatschappelijke problemen.
- 2545 • De polarisatie in onze samenleving wordt versterkt door een **gebrek aan echte**
2546 **burgerparticipatie**. Projecten zoals Good Move en de zwemvijver in Neerpede
2547 hebben aangetoond dat het stadsbestuur vaak een dovemans oor heeft voor
2548 de zorgen van de burgers. De invoering van Good Move in een aantal
2549 gemeenten toont hoe participatie niet moet. Door ondoorzichtige
2550 participatieprocessen, lange online vergaderingen te organiseren of door
2551 participatie niet vorm te geven met gezaghebbende stemmen in de buurt,
2552 ontstaan geen gedragen beslissingen. Dat moet anders. Voor elk project met
2553 een aanzienlijke impact op het leven van Brusselaars, dient een
2554 **participatieplicht** ingevoerd te worden en moet er een vast participatiebudget
2555 binnen de project- of beleidsbegroting gereserveerd worden. De Brusselse

2556 participatiedienst wordt verder uitgebouwd als een **participatiehuis** op waar
2557 alle bovenlokale en lokale overheden en publieke dienstverleners beroep op
2558 kunnen doen voor de organisatie van gedegen participatie. Dat participatiehuis
2559 wordt mee bestuurd door het Brusselse middenveld. We voeren een grote
2560 **campagne** om het bestaan van de participatie- en klachtenmechanismes van
2561 de verschillende overheden zoals het interpellatierecht, democratie.brussels en
2562 de gewestelijke ombudsvrouw voor Brussel, beter bekend te maken.

2563 • De overheid moet niet alleen zorgen dat de naleving van de wet door de burger
2564 wordt gerespecteerd. De overheid moet als hoeder van de rechtsstaat ook zelf
2565 instaan voor de naleving van de wet. Het kan niet zijn dat uitzonderingen voor
2566 regels worden uitgevaardigd **à la tête du client**. Denk aan de geluidsnormen
2567 voor de kermis of voor evenementen in het Ossegempark. Maar even goed
2568 geldt dit voor de regelgeving inzake overheidsopdrachten. Bovendien heeft de
2569 overheid een **voorbeeldrol**: bijvoorbeeld inzake duurzaamheid is het
2570 onvoldoende dat de overheidsgebouwen de geldende regelgeving naleven,
2571 van de overheid mag je meer verwachten. Wat de Vlaamse overheid via
2572 **duurzaam en circulair bouwen** realiseert met het nieuwe administratief
2573 centrum *‘Marie-Elisabeth Belpaire’* verdient navolging bij de Brusselse
2574 overheden.

2575 • We **automatiseren** verder de toegang tot sociale en fiscale voordelen voor alle
2576 burgers. Wie ergens recht op heeft vanwege de overheid, dient dit in de regel
2577 niet zelf aan te vragen of dient automatisch een bericht te ontvangen wanneer
2578 er voor aanspraak te maken op dat recht nog aanvullende formaliteiten in orde
2579 gebracht moeten worden.

2580 • We voeren een **deontologische code** in voor verkozenen en voor
2581 overheidsfunctionarissen. We werken een actieplan uit voor het aanpakken van
2582 grensoverschrijdend gedrag in de politiek en de ambtenarij.

2583

2584 5.9 Erkennen van de rol van de Federale Staat in Brussel.

2585

2586 • De Federale overheid is één van de belangrijkste actoren op het terrein in de
2587 hoofdstad: talloze Federale overheidsdiensten en –administraties; de stations

2588 en terreinen van de NMBS; de Federale wetenschappelijke en culturele
2589 instellingen; het zetelbeleid ten aanzien van Europese en internationale
2590 instellingen; de rol van de Federale politie en veiligheidsdiensten en van justitie
2591 en het gevangeniswezen; het beheer van heel wat vastgoed via de Regie der
2592 Gebouwen, de opvang, registratie en – desgevallend – uitwijzing van migranten
2593 en vluchtelingen; ... Het is dan ook essentieel dat de Federale Staat als
2594 **cruciale actor op het terrein** haar eigen rol ontwikkelt en opneemt in de
2595 uitbouw van de toekomst van de hoofdstad. Dit kan zich niet langer louter
2596 beperken tot het periodiek onderhandelen van een Beliris-
2597 samenwerkingsakkoord of akkoord gaan met de uitgaven van het Fonds
2598 Europese Toppen zonder grondige controle of de beoogde doelstellingen
2599 worden bereikt.

- 2600 • De **Federale overheid en de NMBS** moeten actieve partners zijn in het
2601 Brusselse mobiliteitsbeleid, o.m. via het uitgebreide netwerk aan stations in het
2602 hoofdstedelijk gewest. Zij moeten ook actieve partners zijn in de leefbaarheid,
2603 netheid en veiligheid van de stations en hun omgeving en dit op structurele
2604 wijze en niet alleen punctueel, naar aanleiding van crisissituaties.
- 2605 • De Federale overheid moet via een **duidelijke en evenwichtige wettelijke**
2606 **regeling inzake de vliegroutes** en het gebruik van het luchtruim een einde
2607 maken aan het heen en weer geschipper in deze materie en zo de gezondheid
2608 van de inwoners van Brussel en Vlaams-Brabant en de leefbaarheid van de
2609 luchthaven – die cruciaal is voor de internationale rol van Brussel – op lange
2610 termijn vrijwaren.
- 2611 • Dankzij de inspanningen van opéénvolgende Federale regeringen in de
2612 voorbije decennia is de **rol van Brussel als internationale en Europese**
2613 **hoofdstad** en ontmoetingsplaats sterk uitgebouwd. Het is belangrijk dat de
2614 Federale overheid verder blijft investeren in de internationale promotie van
2615 Brussel en in de verzoening van de internationale rol van onze hoofdstad en
2616 haar leefbaarheid als woonstad. We blijven ijveren voor het **Engels als**
2617 **onthaaltaal** in contact met de Brusselse overheden.

2618

2619 6. Andere actuele hangijzers in Brussel

2620 Heel wat actuele hangijzers worden uitvoerig behandeld in bovenstaande hoofdstukken. Denk
2621 aan veiligheid, netheid, de dak- en thuisloosheid, de verslavingsproblematiek, het gebrekkige
2622 goed bestuur, de financiële toestand van het Brussels Gewest, enz. Hieronder komen een
2623 aantal dossiers aan bod die de actualiteit tevens regelmatig halen maar die geen plek vonden
2624 in de bovenstaande vijf hoofdstukken.

2625 6.1 De toekomst van metro 3

2626

2627 Wij maken ons sterk voor de realisatie van metro 3, die het noorden van Brussel een
2628 betere mobiliteitstoekomst zal bieden. Schaarbeek en Evere hebben recht op
2629 hoogwaardig en performant openbaar vervoer, gezien de huidige capaciteit van tram
2630 55 en andere trams en bussen in de regio reeds volledig benut wordt. Alleen mag de
2631 werf van de eeuw in Brussel niet eindigen in het stadsfaillissement van de eeuw. We
2632 willen dat het Brussels Gewest eerst de financiering rond heeft vooraleer wordt
2633 overgegaan tot de bouw van fase 2 van het metroproject tussen het Noordstation en
2634 Bordet. Dat is een kwestie van verantwoordelijk en goed bestuur.

2635

2636 Het is een feit dat er vandaag een financieringsprobleem is. De kosten voor de metro
2637 zijn opgelopen tot € 4,4 miljard, wat aanzienlijk meer is dan oorspronkelijk voorzien.
2638 Je kan geen huis beginnen bouwen of renoveren als de financiering bij de bank niet
2639 rond is. Hetzelfde geldt voor de bouw van de metro in Brussel. De Brusselse regering
2640 vond dat klaarblijkelijk geen probleem. Het is hoog tijd dat financiële garanties er
2641 komen zodat de werken voortgezet kunnen worden. Geen financiële garanties geven
2642 zou onverantwoord spelen zijn met de toekomst van Brussel.

2643

2644 Cd&v Brussel wil constructief mee nadenken over het financieringsvraagstuk en heeft
2645 vier concrete voorstellen om het financieringsprobleem aan te pakken:

2646

- 2647 1. Besteed meer financiering die Brussel van het federale fonds Beliris ontvangt
2648 aan metro 3. Dat is een belangrijke vaste financieringsbasis die de komende
2649 decennia deze cruciale infrastructuur mee kan financieren.

2650

- 2651 2. Implementeer slim rekeningrijden, zodat pendelaars de nieuwe metro mede
2652 financieren. Dit systeem zal niet alleen bijdragen aan de financiering van de
2653 metro, maar ook het autogebruik ontmoedigen en zo bijdragen aan een
2654 groenere stad. Dit project staat in het regeerakkoord, waar wacht de regering
2655 op om het uit te voeren?
2656
- 2657 3. Voer aanzienlijke besparingen door op de uitgaven van het Brussels
2658 Hoofdstedelijk Gewest. Deze besparingen zullen helpen om de kosten van de
2659 metro te dekken, zonder dat er extra belastingen voor de burgers nodig zijn.
2660
- 2661 4. Start een nieuwe overheidsopdracht met betere criteria zodat er meer
2662 aannemers intekenen op het project. Dit zal de concurrentie stimuleren, wat
2663 kan leiden tot lagere kosten en een efficiëntere uitvoering van het project.
2664
- 2665 Er moet daarnaast een bijzondere parlementaire commissie komen over de oorzaken
2666 die tot het huidige financieringsdebatte hebben geleid.

2667 6.2 De invoering van de slimme kilometerheffing

2668

2669 We vervangen de heffingen op de aanschaf en het bezig van een privéwagen door
2670 slim rekeningrijden voor personenwagens volgens het principe 'de gebruiker of
2671 vervuiler betaalt'. De invoering gaat gepaard met investeringen in volwaardige
2672 alternatieven. Het moment waarop je de wagen gebruikt, de plaats, de aanwezigheid
2673 van alternatieven en de milieu-impact van de wagen worden verrekend in het tarief.
2674 Ook wordt de sociale impact van het rekeningrijden voor personenwagens nauwgezet
2675 onderzocht en waar nodig aangepakt. Zo vergroenen we onze mobiliteit en
2676 verminderen we de gezondheids- en milieu-impact van gemotoriseerd vervoer. De
2677 files én het economische verlies dat door de files ontstaat, verkorten en verkleinen we.
2678 Wagens die als vervoermiddel gebruikt worden door personen met een beperking
2679 blijven uiteraard ook vrijgesteld.
2680

2681 Uiteraard wordt zo'n systeem ingevoerd in goed overleg met de twee andere
2682 gewesten.

2683 6.3 De werken aan de Brusselse Ring

2684

2685 Voor cd&v Brussel moeten de werken aan de Brusselse Ring onverkort uitgevoerd
2686 worden. Ze komen de verkeersveiligheid, de leefbaarheid en de verkeersstromen ten
2687 goede.

2688

2689 Bovendien bevatten de werken ook een heel aantal ingrepen om de modal shift te
2690 realiseren. De investeringen in fietsinfrastructuur en fietssnelwegen moeten ook
2691 volgende legislatuur voluit worden voortgezet. We willen de realisatie van de
2692 tramlijnen langs de A12 en de luchthaventram in de volgende legislatuur en de
2693 ringtrambus dient maximaal in een vrije bedding te rijden.

2694

2695 De verzuchtingen rond de leefbaarheid van de omwonenden mogen niet genegeerd
2696 worden. Doorgedreven overleg met de lokale besturen aan Vlaamse en Brusselse
2697 zijde van de Ring, onder meer over de organisatie van de op- en afritten, is essentieel.
2698 Een brede groene overkapping, een zogenoemde landschapsbrug, van de Brusselse
2699 ring ter hoogte van Jette en het Laerbeekbos zijn belangrijk.

2700

2701 We blijven investeren in transitparkings aan de rand van Brussel en goede
2702 aansluitingen naar het centrum met het openbaar vervoer en deelmobiliteit.

2703

2704 De verbindingen van De Lijn tussen de hoofdstad en de brede stadsrand zijn soms
2705 ondermaats. Op weekavonden en in het weekend stopt het busaanbod al vroeg en is
2706 de frequentie erg laag. Wij willen extra investeringen in de Lijn zodat het aanbod
2707 tussen de hoofdstad en de landelijke rand er fors op vooruit gaat.

2708 6.4 De financiering van erediensten in Brussel

2709

2710 De huidige Brusselse regering besliste zonder al te veel dialoog over een
2711 hertekening van de financiering van de erediensten in Brussel. Met de
2712 afschaffing van een oud decreet uit de tijd van Napoleon, heeft het Brussels
2713 gewest het beheer van alle erediensten op regionaal niveau getrokken. Door
2714 de eigen overheidstussenkomst te beperken tot 30 à 40% en te eisen dat

2715 erediensten eigen inkomsten en patrimonium aanwenden om investeringen te
2716 financieren, ontstaat een stevige druk op de organisatie van de erediensten.
2717 We willen een grondige evaluatie van deze beslissing in de volgende legislatuur
2718 die rekening houdt met de draagkracht van de erediensten.

2719

2720 Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ontwikkelt samen met de erediensten een
2721 strategie voor de herbestemming van gebedshuizen. Daarnaast willen we een
2722 betere integratie van het kerkelijk erfgoed en van de gebedshuizen in de buurt
2723 en in de samenleving. Het gedeeld gebruik kan een voorbeeld zijn van zo'n
2724 integratie.

2725

2726 Tot slot verwachten we meer investeringen in interlevensbeschouwelijke en
2727 religieuze dialoog, zowel vanuit de VGC als vanuit het Brussels Hoofdstedelijk
2728 Gewest.

2729 6.5 De impact van het asiel- en migratievraagstuk op Brussel

2730 De migratiedruk op Brussel is niet houdbaar. De registratie en de aanmelding voor
2731 opvang gebeurt vandaag enkel in Brussel. Dat zorgde voor ongeziene taferelen in de
2732 hoofdstad, zoals de tentenkampen die verschenen rond het klein kasteeltje. Er moet
2733 werk gemaakt worden van een nieuw registratie- en aanmeldingssysteem waarbij de
2734 druk op de hoofdstad vermindert. Daarnaast moet de instroom van asielzoekers beter
2735 gecontroleerd worden. Brussel kan die druk niet langer aan.

2736

2737 Naast de druk op de stad door de aanmelding van asielzoekers, telt Brussel meer dan
2738 50.000 mensen zonder papieren op haar grondgebied. Ze leven in bijzonder moeilijke
2739 omstandigheden. Soms hebben zij een sociaal netwerk en zijn ze actief in de
2740 informele economie waarmee ze letterlijk overleven. In heel wat gevallen is er ook
2741 sprake van criminele feiten gepleegd door mensen zonder papieren of een mentaal
2742 verslechterde situatie, bijvoorbeeld door drugsgebruik. De helft van alle arrestanten in
2743 de zone Brussel Hoofdstad-Elsene in september '23 waren mensen zonder een
2744 wettelijk verblijf.

2745

2746 Dit is een bijzonder complexe problematiek. De getuigenissen bij de politiediensten
2747 van personen die tientallen keren een bevel krijgen om het grondgebied te verlaten
2748 zijn geen uitzondering. Een aanklampend terugkeerbeleid is deel van de oplossing.
2749 Gedwongen waar mogelijk, vrijwillig waar niet anders kan is momenteel de enige
2750 oplossing. De voorstellen rond terugkeercoaches, een intensievere opvolging en een
2751 medewerkingsplicht die momenteel worden uitgewerkt verdienen alle steun.
2752 Daarnaast moet verder gewerkt worden aan Europese oplossingen. Het is de vraag
2753 of we in een aantal gevallen niet verder moeten gaan. Zeker voor de groep van
2754 veelplegers zonder wettelijk verblijf die meermaals gearresteerd worden omwille van
2755 criminele feiten moet een oplossing gevonden worden die deze groep van mensen
2756 van de straat haalt en vastzet.
2757